Projekt

z dnia 9 kwietnia 2025 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA
RADY GMINY POCZESNA

z dnia ..... 2025 r.

w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Poczesna

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940), art. 11 pkt 9 i art. 12 ust. 1 i art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, 1907, 1940) w związku z art. 65 ust. 31 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 poz. 1688) oraz w związku z uchwałą Nr 355/L/23 Rady Gminy Poczesna z dnia 26 maja 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Poczesna", uchwala się, co następuje:

§ 1. 1. Uchwala się zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Poczesna, przyjętej Uchwałą Nr 102/XIII/19 Rady Gminy Poczesna z dnia 19 grudnia 2019 r.

2. Integralną częścią uchwały są:

1) część tekstowa Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Poczesna zawierająca uwarunkowania rozwoju gminy i ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego - politykę przestrzenną gminy, stanowiąca załącznik Nr 1,
2) rysunek Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Poczesna - kierunki zagospodarowania przestrzennego, sporządzony na mapie w skali 1:10 000, stanowiący załącznik Nr 2,
3) rysunek Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Poczesna - uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego, sporządzony na mapie w skali 1:10 000, stanowiący załącznik Nr 3,
4) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę na potrzebę zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Poczesna, stanowiący załącznik Nr 4,
5) rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag wniesionych do zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Poczesna, stanowiące załącznik Nr 5,
6) dane przestrzenne aktu, stanowiące załącznik Nr 6.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Poczesna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy Poczesna

mgr Elżbieta Tomala-Wróbel

ZMIANA
STUDIUM UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY POCZESNA

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr ……

Rady Gminy Poczesna

z dnia ……..

Poczesna 2025

WYKONAWCA ZMIANY STUDIUM Z 2025 r.:

GPLAN Sp. z o.o.
ul. Różana 22, 98-200 Sieradz
email. gplan.urbanistyka@gmail.com

WYKONAWCA:

e-GIS Pracownia Urbanistyczno-Projektowa Sp. z o.o.
ul. Sanocka 24/33, 93-038 Łódź
email. egis.lodz@gmail.com
tel. +48 663-322-405

I. WPROWADZENIE 9
1. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY POCZESNA JAKO ELEMENT SYSTEMU PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO 10
1.1. STUDIUM JAKO ELEMENT KRAJOWEGO I REGIONALNEGO SYSTEMU PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO 10
1.2. STUDIUM JAKO ELEMENT LOKALNEGO SYSTEMU PLANOWANIA 10
2. CELE ROZWOJU 13
II UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE 14
1. WYTYCZNE Z „PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2020+" DOTYCZĄCE GMINY POCZESNA 14
2. GMINA POCZESNA W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2020+" 18
III UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE 20
1. POŁOŻENIE I CHARAKTERYSTYKA OTOCZENIA 20
1.1. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE 20
1.2. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY 20
1.3. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENÓW 23
2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I JEGO ZAGROŻEŃ 25
2.1. POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE 25
2.2. RZEŹBA POWIERZCHNI TERENU 25
2.3. BUDOWA GEOLOGICZNA 28
2.4. WODY POWIERZCHNIOWE 29
2.5. GLEBY 32
2.6. WARUNKI KLIMATYCZNE 33
2.7. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA 35
2.8. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA 35
2.9. SZATA ROŚLINNA 36
2.10. ŚWIAT ZWIERZĘCY 37

2.11. SYSTEM EKOLOGICZNY GMINY – UWARUNKOWANIA I ZAGROŻENIA 38

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW 42

3.1. RYS HISTORYCZNY GMINY POCZESNA 42

3.2. GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW 43

3.3. ZARYS HISTORII ROZWOJU OSADNICTWA W OBSZARZE GMINY 46

4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA. 52

4.1. EDUKACJA I WYCHOWANIE 52

4.2. KULTURA 52

4.3. SPORT I REKREACJA 53

4.4. OCHRONA ZDROWIA 54

4.5. OPIEKA SPOŁECZNA 54

4.6. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE 54

4.7. RYNEK PRACY 55

4.8. JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW 56

5. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM ORAZ OKREŚLONE PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANICE KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH 57

6. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA 57

7. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY 58

8. STAN PRAWNY GRUNTÓW 58

9. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH 59

9.1 PARK KRAJOBRAZOWY ORLICH GNIAZD 59

9.2. OBSZAR NATURA 2000 POCZESNA KOŁO CZĘSTOCHOWY PLH240030 60

9.3. POMNIKI PRZYRODY 61

9.4. UŻYTKI EKOLOGICZNE 61

10. OBSZARY NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH 62

11. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN ORAZ ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH, TERENY GÓRNICZE WYZNACZONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH 62

11.1. KOPALINY, TERENY GÓRNICZE WYZNACZONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH 62

11.2. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH 63

12. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 64

12.1. KOMUNIKACJA DROGOWA..... 64

12.2. KOMUNIKACJA ZBIOROWA 71

12.3. KOMUNIKACJA ROWEROWA..... 71

12.4. ZAOPATRZENIE W WODĘ..... 72

12.5. ODPROWADZANIE I UNIESZKODLIWIANIE ŚCIEKÓW I WÓD OPADOWYCH..... 72

12.6. GOSPODARKA ODPADAMI 73

12.7. ZAOPATRZENIE W CIEPŁO..... 74

12.8. ZAOPATRZENIE W GAZ 75

12.9. ELEKTROENERGETYKA 75

13. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH 76

14. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ 77

III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO 77

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW 77

2. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM 78

3. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY 79

3.1. TERENY PRZEZNACZONE DO ZAGOSPODAROWANIA Z PRZEWAGĄ FUNKCJI MIESZKANIOWEJ 80

3.2.TERENY PRZEZNACZONE DO ZAGOSPODAROWANIA Z PRZEWAGĄ FUNKCJI USŁUGOWYCH..... 85

3.3.TERENY PRZEZNACZONE DO ZAGOSPODAROWANIA Z PRZEWAGĄ FUNKCJI PRODUKCYJNYCH..... 86

3.4.TERENY PRZEZNACZONE DO ZAGOSPODAROWANIA Z PRZEWAGĄ FUNKCJI REKREACYJNYCH 88

3.5.TERENY PRZEZNACZONE DO ZAGOSPODAROWANIA ZWIĄZANE Z OBIEKTAMI I URZĄDZENIAMI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ KOMUNIKACJI 89

3.6. TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY I O OGRANICZONYCH MOŻLIWOŚCIACH ZABUDOWY DLA KTÓRYCH NIE OKREŚLA SIĘ PARAMETRÓW I WSKAŹNIKÓW URBANISTYCZNYCH 91

4. KIERUNKI I ZASADY OCHRONY PRZYRODY NA OBSZARACH PRAWNIE CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH 96

4.1. OBSZAR NATURA 2000 POCZESNA KOŁO CZĘSTOCHOWY PLH240030 96

4.2. PARK KRAJOBRAZOWY ORLICH GNIAZD 96

4.3. POMNIKI PRZYRODY 98

4.4. UŻYTKI EKOLOGICZNE 99

5. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRNY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW 99

5.1. OCHRONA WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH 99

5.2. OCHRONA ZASOBÓW GLEBOWYCH 100

5.3. OCHRONA POWIETRZA 101

5.4. OCHRONA KLIMATU AKUSTYCZNEGO 101

5.5. OCHRONA ZIELENI URZĄDZONEJ I ZADRZEWIEŃ 102

5.6. OCHRONA LASÓW 102

5.7. OBSZARY WYSTĘPOWANIA SUROWCÓW MINERALNYCH CHRONIONYCH PRZED INNYM NIŻ EKSPLOATACJA ZAGOSPODAROWANIEM 102

6. STREFY UZDROWISKOWE 103

7. KRAJOBRAZ KULTUROWY 103

8. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ 103

8.1. STREFY OCHRONY KRAJOBRAZU PÓL SZYBOWYCH 104

8.2. STREFY OCHRONY KONSERWATORSKIEJ 104

8.3. STREFA OCHRONY HISTORYCZNEJ NAWIERZCHNI 106

8.4. STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE 106

8.5. OBIEKTY UJĘTE W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW 106
9. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 107
9.1. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU ZAOPATRZENIA W WODĘ 107
9.2. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW SANITARNYCH....107
9.3. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW DESZCZOWYCH .108
9.4. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW ZAOPATRZENIE W CIEPŁO.....108
9.5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW ZAOPATRZENIE W GAZ 109
9.6. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW ZAOPATRZENIA W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ 109
9.7. KIERUNKI WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII 110
9.8. KIERUNKI ZARZĄDZANIA GOSPODARKĄ ODPADAMI 110
9.9. KIERUNKI ROZWOJU SIECI TELEKOMUNIKACYJNEJ 110
9.10 URZĄDZENIA I SYSTEMY MELIORACYJNE 111
10. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI 111
10.1 POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE GMINY.....112
10.2 ZASADY KSZTAŁTOWANIA UKŁADU ULICZNO-DROGOWEGO.....112
10.3 CHARAKTERYSTYKA, ZALECENIA I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ISTOTNYCH TRAS SIECI ULICZNO-DROGOWEJ.....113
10.4 KOMUNIKACJA ZBIOROWA 114
10.5 KOMUNIKACJA INDYWIDUALNA 115
10.6 TRASY ROWEROWE 115
11. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM 115
12. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI 116
13. OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ.....116
14. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ.....116

15. OBSZARY DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ PLAN MIEJSCOWY.....116

16. OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE 117

17. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.....117

17.1 KIERUNKI OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ 117

17.2 OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH 117

18. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY.....118

19. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (DZ.U. Z 2015 R. POZ. 2120).....118

20. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI 118

21. OBSZARY ZDEGRADOWANE 119

22. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH 119

23. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM, W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE 120

IV. WPŁYW UWARUNKOWAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 10 UST.1 USTAWY, NA USTALENIE KIERUNKÓW I ZASAD ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY, O KTÓRYCH MOWA W ART. 10 UST. 2 USTAWY 120

V. OBJAŚNIENIE ZMIAN W NOWYM OPRACOWANIU W STOSUNKU DO POPRZEDNIEJ EDYCJI STUDIUM.....120

I. WPROWADZENIE

Studium uchwalone przez Radę Gminy nie jest aktem prawa miejscowego (art. 5 ustawy o planowaniu zagospodarowaniu przestrzennym). Stanowi natomiast podstawę do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z dyspozycją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, studium określa uwarunkowania i kierunki rozwoju przestrzennego gminy.

Obecną wersję Studium opracowano na podstawie poprzedniej edycji przyjętej uchwałą Rady Gminy Poczesna Nr 166/XIX/12 w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poczesna z dnia 19 lipca 2012 r. Zmiany wprowadzone do dokumentu obejmują:

1) dostosowanie jego zakresu do aktualnych wymogów ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
2) aktualizację uwarunkowań rozwoju gminy;
3) korektę ustaleń określających kierunki zagospodarowania przestrzennego wynikająca z nowych uwarunkowań, a także z pozytywnie rozpatrzonych wniosków złożonych w procedurze zmiany studium.

Zmiana studium w ww. zakresie wymagała wprowadzenia uzupełnień i korekt do dotychczas obowiązującego dokumentu, zmieniono w niej również przyjętą wcześniej konstrukcję układu dokumentu.

Sporządzony został również uaktualniony rysunek studium określający odpowiednio uwarunkowania rozwoju gminy oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

Elementy, z jakich składa się Studium, są ściśle określone w art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 1945 z późń. zm.) oraz w § 4 ust.1 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r., nr 118, poz. 1233).

Studium składa się z:

1) części uwarunkowań (w formie tekstowej i graficznej),
2) bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę,
3) części kierunków (w formie tekstowej i graficznej).

W 2023 roku pojawiła się potrzeba korekty ustaleń studium przyjętego uchwałą Rady Gminy Poczesna Nr 102/XIII/19 z dnia 19 grudnia 2019 r., czego wyrazem było podjęcie przez Radę Gminy Poczesna uchwały Nr 355/L/23 z dnia 26 maja 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Poczesna".

Przystąpienie do sporządzenia zmiany Studium ma na celu określenie nowych zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu obejmującego fragment obszaru gminy w miejscowości Nowa Wieś na działkach ewidencyjnych nr 541/1, 541/2 oraz 541/3. Przewidywane ustalenia Studium usankcjonują istniejący sposób zagospodarowania terenu oraz uwzględniają wydaną decyzję o pozwoleniu na budowę (Nr 2706/2021 z dnia 29.12.2021 r. wydaną przez Starostę Powiatu Częstochowskiego) budynku mieszkalnego jednorodzinnego Pozwolą również na lokalizację funkcji zgodnych z zamierzeniami właścicieli gruntów. **Zmiana studium dotyczy głównie części graficznej studium**.

Zmiany w części tekstowej oznaczono w projekcie studium kolorem niebieskim.

1. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY POCZESNA JAKO ELEMENT SYSTEMU PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

1.1. STUDIUM JAKO ELEMENT KRAJOWEGO I REGIONALNEGO SYSTEMU PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

Potrzeba koordynacji działań w zarządzaniu gospodarką przestrzenną zarówno na poziomie lokalnym jak i ponadlokalnym wymaga uściślenia roli poszczególnych elementów krajowego systemu planowania przestrzennego i ich wzajemnych powiązań.

Zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poczesna ma obowiązek uwzględnienia zasad określonych w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, uwzględnienia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego oraz strategii rozwoju gminy.

Od treści zarówno strategii jak i polityki krajowej i wojewódzkiej samorząd oczekiwać powinien informacji umożliwiających określenie zewnętrznych uwarunkowań rozwoju danej gminy.

Uwarunkowania te, szczególnie w przypadku, gdy planowane są ponadlokalne inwestycje publiczne, będą miały często decydujące znaczenie dla rozwoju gminy.

1.2. STUDIUM JAKO ELEMENT LOKALNEGO SYSTEMU PLANOWANIA

Studium jest wymagane ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. i ma służyć określeniu polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Sporządza je Wójt Poczesnej, a uchwala Rada Gminy w Poczesnej. Studium nie jest aktem prawa miejscowego i nie stanowi podstawy wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz ustalania lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Ustalenia tego dokumentu jakkolwiek obowiązują zarówno Radę Gminy, Wójta, jak i organy i jednostki podlegające Radzie, nie mają jednak mocy obowiązującej w stosunku do podmiotów samodzielnie gospodarujących na obszarze gminy. Ustalenia Studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego:

1) nie jest aktem prawa miejscowego;
2) jest elementem lokalnego systemu planowania strategicznego, w którym następuje konkretyzacja przestrzenna celów sformułowanych w strategii rozwoju gminy;
3) jest aktem kierownictwa wewnętrznego wiążąc organy i jednostki samorządu lokalnego oraz organy, które je uzgodniły i zaopiniowały.

Prace planistyczne nad Studium mają charakter ciągły, a aktualność jego zapisów podlega okresowej ocenie przeprowadzanej co najmniej raz w kadencji samorządu.

Zgodnie z wymaganiami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w Studium uwzględniono uwarunkowania wynikające w szczególności z:

1) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
2) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
3) stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;
4) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
5) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
6) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
7) potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniające w szczególności:
    a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
    b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka województwa,
    c) możliwość finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
    d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę;
8) stanu prawnego gruntów;
9) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
10) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
11) występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla;
12) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
13) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
14) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
15) wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

Zgodnie z zapisem ustawy w Studium określono w szczególności:

1) kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów
2) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy,
3) obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
4) obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
5) kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
6) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;

7) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ;
8) obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej;
9) obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
10) kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
11) obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych;
12) obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
13) obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady;
14) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
15) obszary zdegradowane
16) granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
17) obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.
18) rozmieszczenie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.
19) inne obszary problemowe, wynikające z uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie Poczesna;
20) rozmieszczenie urządzeń wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, w studium ustala się ich rozmieszczenie, z wyłączeniem wolnostojących urządzeń fotowoltaicznych, o mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 1000 kW zlokalizowanych na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klas V, VI, VIz i nieużytki – w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne – w zakresie przedmiotowej zmiany studium na podstawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U z 2023 r. poz. 977) ;

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego ma służyć w zarządzaniu rozwojem gminy, w celu maksymalnego wykorzystania instrumentów gospodarki przestrzennej dla realizacji celów społeczno-gospodarczych. Jest dokumentem określającym zarys polityki przestrzennej i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględniający uwarunkowania (czyli czynniki i ograniczenia) rozwoju przestrzennego.

Do dokumentów określających politykę władz gminy zalicza się ponadto Strategię Rozwoju Gminy Poczesna do 2026 roku, Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Poczesna na lata 2018-2029. Stanowią one wraz ze studium pierwszy poziom szeroko pojętego planowania w gminie.

Drugi poziom systemu planowania w gminie tworzą opracowania o charakterze operacyjnym, a wśród nich mogą znaleźć się między innymi: program ochrony środowiska, programy aktywizacji ekonomicznej obszarów strategicznych, programy promocji gminy itp.

Na trzecim poziomie lokalnego systemu planowania znajdują się akty i opracowania o charakterze regulacyjnym, takie jak plany miejscowe, decyzje administracyjne (decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, decyzje o pozwoleniu na budowę), które pośrednio lub bezpośrednio służą realizacji celów rozwoju i działań określonych w ww. dokumentach o charakterze politycznym i operacyjnym.

Studium jako dokument przyjmowany uchwałą Rady Gminy podlega nadzorowi Wojewody, co do zgodności z prawem.

2. CELE ROZWOJU

Zostały one sformułowane w Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2026 roku przyjętej uchwałą Nr 329/XXXVII/18 Rady Gminy Poczesna z dnia 21 czerwca 2018 r.

Celem nadrzędnym rozwoju gminy Poczesna jest to, aby stanowiła atrakcyjne miejsce do zamieszkania, zapewniające wysoki standard życia swoim mieszkańcom, sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości oraz miejsce do aktywnego spędzania wolnego czasu.

Na cele operacyjne – elementy realizacji celu strategicznego, składają się:

W obszarze przestrzeni, infrastruktury i środowiska:

1) poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej, oraz podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego,
2) realizacja inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej,
3) zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska ,
4) odpowiednie zagospodarowanie terenu gminy,
5) zwiększenie terenów rekreacyjnych i zaplecza sportowego.

W obszarze społecznym:

1) wzrost potencjału edukacyjnego gminy wraz ze wzrostem zaplecza edukacyjnego,
2) poprawa jakości usług medycznych,
3) zapewnienie atrakcyjnej oferty kulturalnej oraz możliwości spędzania wolnego czasu.

W obszarze gospodarczym:

1) przyśpieszenie rozwoju gospodarczego gminy,
2) zmniejszenie stopy bezrobocia.

II UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

1. WYTYCZNE Z „PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2020+" DOTYCZĄCE GMINY POCZESNA

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego sporządzony i przyjęty przez Sejmik Województwa Śląskiego w 2016 r. poprzez przyjęcie uchwały Nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r. Zapisano w nim dla obszaru gminy Poczesna następujące ustalenia:

Cele, kierunki i działania realizujące wizję przestrzennego rozwoju regionu stanowią odpowiedź na zdefiniowane wcześniej wyzwania: konkurencyjność, spójność, równoważenie rozwoju, w odniesieniu do czterech obszarów priorytetowych określonych w Strategii „Śląskie 2020+":

1) nowoczesna gospodarka,
2) szanse rozwojowe mieszkańców,
3) przestrzeń,
4) relacje z otoczeniem.

Gminę Poczesna zakwalifikowano do położenia w miejskim obszarze funkcjonalnym ośrodka regionalnego - Aglomeracji Częstochowskiej.

W ramach planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego wskazano 4 cele polityki przestrzennej województwa, dla których przyjęto kierunki polityki przestrzennej.

Poniżej wymieniono cele i kierunki wskazane w strategii w odniesieniu do obszaru Gminy Poczesna:

Cel.1 Nowoczesna Gospodarka – promocja gospodarczego wzrostu i innowacji:
Dla realizacji celu przyjęto następujące kierunki polityki przestrzennej

1) **Kierunek 1.1. Tworzenie warunków przestrzennych rozwoju przedsiębiorczości, innowacyjności gospodarczej i transferu**
   a) obszary rozwijania specjalnych stref ekonomicznych w lokalnych ośrodkach rozwoju, w szczególności w korytarzach transportowych wzdłuż S1, S52, A1, DTŚ;
   b) obszary rozwijania inkubatorów przedsiębiorczości przede wszystkim w obszarach występowania kumulacji problemów społeczno-gospodarczych;
   c) obszary rozwijania parków przemysłowych poza obszarami śródmiejskimi na obszarach poprzemysłowych.

Cel 2. Szanse rozwojowe mieszkańców – zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych:

1) **Kierunek 2.1: Rozwój obszarów objętych procesami dyfuzji rozwoju z wykorzystaniem ich wewnętrznych potencjałów:**
   a) rozwijanie i podnoszenie jakości usług średniego rzędu z zakresu ochrony zdrowia i edukacji na obszarach uczestniczących w procesach rozwoju;
   b) rozwijanie i podnoszenie jakości usług z zakresu kultury;
   c) rozwijanie sieci ośrodków kształcenia ustawicznego i dokształcania zawodowego (innowacyjna struktura kształcenia i przekwalifikowania zorientowana na rynek pracy), wspieranie rozwoju instytucji doradczych;

d) rozwijanie i podnoszenie jakości usług wspierających funkcjonowanie rodziny (opieka nad dziećmi);
e) modernizowanie i budowanie urządzeń sportu, rekreacji, tworzenie warunków dla aktywnego i zdrowego stylu życia;
f) rozwijanie usług z zakresu bezpieczeństwa publicznego, w tym realizacja działań w obszarze zarządzania kryzysowego.

2) Kierunek 2.3: Poprawa wewnętrznej integracji regionu:

a) rozwijanie transportu zbiorowego ułatwiającego dostęp do obszarów miejskich;
b) rozwijanie dostępności do szlaków i infrastruktury rowerowej;
c) zapewnianie dostępu do usług w zakresie gospodarki wodociągowo-kanalizacyjnej, odpadami, zaopatrzenia w energię elektryczną i gazową, oraz systemów teleinformatycznych poprzez budowanie, modernizowanie i integrowanie systemów infrastruktury technicznej.

Cel 3. Przestrzeń – zrównoważone wykorzystywanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego

1) 3.1: Ochrona zasobów środowiska:

a) utrzymywanie istniejących obszarów i obiektów objętych prawnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu oraz zapewnianie ich integralności;
b) ustanawianie prawnych form ochrony przyrody dla obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, w tym korytarzy ekologicznych;
c) ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych ze szczególnym uwzględnieniem wód przeznaczonych dla zaopatrzenia mieszkańców regionu;
d) ochrona i kształtowanie terenów otwartych dla pełnienia funkcji środowiskowych i rekreacyjnych;
e) ochrona dolin rzecznych oraz renaturalizowanie ich wybranych fragmentów, odbudowywanie stref ekotonowych poprzez odtwarzanie roślinności oraz ochrona właściwych stosunków wodnych na obszarach ekosystemów zależnych od wód, stanowiących siedliska cenne przyrodniczo;
f) rekultywacja terenów zdegradowanych, w tym likwidowanie nieczynnych składowisk odpadów niebezpiecznych stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi;
g) utrzymywanie lub powiększanie powierzchni leśnej przy uwzględnieniu wytycznych dla zwiększania lesistości i kształtowania granicy rolno-leśnej oraz przeciwdziałanie fragmentacji zwartych kompleksów leśnych;
h) kształtowanie ciągłości systemu obszarów chronionych oraz regionalnej sieci powiązań przyrodniczych, z uwzględnieniem korytarzy ekologicznych łączących biocentra oraz obszary zasilania systemu przyrodniczego;
i) ochrona gleb o najwyższej bonitacji przed przeznaczeniem na cele niezwiązane z produkcją rolną oraz ogólna ochrona gleb przed zanieczyszczeniem;
j) przeciwdziałanie skutkom suszy i powodzi poprzez zmniejszanie odpływu wód opadowych ze zlewni oraz wdrażanie różnych form retencji (m.in. technicznej i nietechnicznej).

2) **Kierunek 3.3: Kształtowanie krajobrazów kulturowych w obszarach wiejskich:**
    a) obszary kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej na obszarach o wysokim potencjale glebowym ;
    b) obszary podnoszenia walorów przyrodniczych rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
    c) obszary zachowania tożsamości kulturowo-krajobrazowej, w tym zachowanie identyfikatorów krajobrazu, charakterystycznych dla danego obszaru wraz z ich adaptacją do nowych funkcji;
    d) obszary rewitalizacji zdegradowanych obszarów zabudowy mieszkaniowej;
    e) obszary likwidowania i rekultywowania tzw. bomb ekologicznych tj. nieczynnych składowisk odpadów niebezpiecznych i skażonych terenów poprzemysłowych, stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi;
    f) obszary rekultywacji, rewitalizacji i kształtowania terenów zdegradowanych (w tym poprzemysłowych, powojskowych, pokolejowych) z wykorzystaniem ich na tereny o funkcjach komercyjnych i publicznych (ekologicznych, turystycznych, kulturowych, usługowych i społeczno-gospodarczych);
    g) obszary kreowania przestrzeni publicznych umożliwiających wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców i integrację społeczności lokalnych oraz ich wyposażanie w odpowiednią infrastrukturę;
    h) obszary rozwoju energetyki rozproszonej opartej na odnawialnych źródłach energii.

Cel 4. Relacje z otoczeniem – infrastrukturalne powiązania regionu

1) **Kierunek 4.1: Rozwój ponadregionalnej i międzynarodowej infrastruktury transportowej:**
    a) kształtowanie systemu autostrad i dróg ekspresowych dla powiązania województwa z ośrodkami krajowymi i europejskimi;
    b) budowanie, przebudowywanie i remontowanie dróg wojewódzkich i krajowych dla zwiększenia dostępności transportowej województwa;
    c) budowanie i modernizowanie dróg łączących autostrady z innymi drogami krajowymi i wojewódzkimi dla podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej województwa;
    d) budowanie obwodnic w ciągach dróg krajowych i wojewódzkich dla wyprowadzania przejazdów tranzytowych poza tereny o gęstej zabudowie;
    e) budowanie i rozwijanie infrastruktury kolejowej AGC, modernizacja powiązań i dostosowanie ich do prędkości co najmniej 160 km/h dla ruchu pasażerskiego, w tym zwiększenie dostępności infrastruktury kolejowej dla pasażerów (nowe stacje i przystanki kolejowe);
    f) budowanie i rozwijanie infrastruktury kolejowej AGTC, modernizacja powiązań i dostosowanie ich do prędkości co najmniej 120 km/h dla pociągów towarowych;
    g) obszar rozwijania sieci multimodalnych centrów logistycznych;
    h) podnoszenie dostępności lotniczego transportu medycznego, w tym rozwój sieci szpitalnych oddziałów ratunkowych oraz sieci i lądowisk sanitarnych wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych;
    i) kształtowanie infrastruktury transportowej do przewozu ładunków niebezpiecznych wraz z lokalizacją parkingów strategicznych.

Ponadto w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego 2020+" sformułowano dodatkowo zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych (zasady gospodarowania przestrzenią) odnoszące się do poszczególnych obszarów funkcjonalnych. Poniżej wymienione te, które w sposób pośredni odnoszą się obszaru Gminy Poczesna i mogą zostać wykorzystane lub umocnione w dokumencie Studium.

1) **Dla wiejskiego obszaru funkcjonalnego przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania:**
    a) ochrona historycznych układów ruralistycznych;
    b) utrzymania tradycyjnej skali i form zabudowy;
    c) ochrona obszarów o wysokim potencjale glebowym przed ich nierolniczym użytkowaniem;
    d) utrzymywanie i przywracanie mozaikowatości krajobrazu rolniczego;
    e) zachowanie walorów przyrodniczych dolin rzecznych, w tym o charakterze zielonych użytków (m. in. łąki i pastwiska) oraz utrzymanie pełnionej funkcji korytarza ekologicznego;
    f) wprowadzanie stref ekotonowych cieków wodnych;
    g) rewitalizowanie, rekultywowanie, rewaloryzowanie obszarów zdegradowanych w celu poprawy jakości i integracji przestrzeni, z wykorzystaniem lokalnych zasobów i potencjałów;
    h) wykluczenie możliwości lokalizowania nowych obiektów gospodarowania odpadami wydobywczymi i zwałowisk odpadów wydobywczych na terenach rolnych lub leśnych;
    i) rozwój turystyki i agroturystyki z uwzględnieniem minimalizacji konfliktów środowiskowych;
    j) przeciwdziałanie powstawaniu i zmniejszanie uciążliwości hałasu;
    k) uwzględnianie przy lokalizacji farm i turbin wiatrowych odpowiedniej (wynikającej z lokalnych warunków terenowych) odległości od zabudowy mieszkaniowej.

2) **Dla obszaru terenów zamkniętych przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania:**
    a) integracja przestrzenna terenów zamkniętych z ich otoczeniem funkcjonalnym;
    b) wprowadzenie regionalnych standardów architektoniczno-urbanistycznych (w wyznaczonych strefach buforowych);
    c) ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, ich adaptacja i wykorzystanie dla nowych funkcji;
    d) ograniczenie zagospodarowania i użytkowania terenu, w tym wykluczenie możliwości zabudowy w strefach ochronnych terenów zamkniętych.

3) **Dla obszaru narażonego na niebezpieczeństwo powodzi przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania:**
    a) stosowanie zakazów i ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych oraz z planów zarządzania ryzykiem powodziowym;
    b) stosowanie zakazów i ograniczeń wynikających ze studiów ochrony przeciwpowodziowej w zlewniach rzek: Boży Stok, Krztynia, Ordonka, Pilica, Soła, Stradomka, Wiercica, Żebrówka;

c) na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią przeznaczanie terenów niezainwestowanych i nieprzeznaczonych do zainwestowania w gminnych dokumentach planistycznych na zielone użytki rolne (pastwiska, łąki) lub obszary zielonej infrastruktury;
d) na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią ochrona zabudowy na terenach obecnie zurbanizowanych lub przeznaczonych do zabudowy w obowiązujących gminnych dokumentach planistycznych;
e) realizacja inwestycji z zakresu ochrony przeciwpowodziowej ujętych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły i Odry;
f) upowszechnianie na terenach zalewowych form użytkowania terenu dopuszczających okresowe zalewanie.

4) Dla obszaru ochrony udokumentowanych złóż kopalin przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania:

a) zachowanie przeznaczenia i sposobu zagospodarowania terenów złóż umożliwiające ich przyszłą eksploatację z uwzględnieniem minimalizacji kosztów związanych z ochroną środowiska i człowieka;
b) wydobycie kopaliny z konkretnych złóż musi być warunkowane ochroną szczególnie cennych zasobów środowiska, zwłaszcza wód podziemnych, obszarów ochrony przyrody, a także społecznymi potrzebami ochrony obszarów i obiektów na powierzchni terenu: zwartej zabudowy jednostek osadniczych, obiektów o szczególnej wartości historycznej, kulturowej lub gospodarczej, obiektów infrastruktury kluczowych dla funkcjonowania społeczeństwa;
c) redukcja konfliktów przestrzennych oraz minimalizacja skutków oddziaływań górnictwa, a także zagrożeń związanych z płytką eksploatacją górniczą, w szczególności na zabudowę mieszkaniową, na terenach i obszarach górniczych;
d) rekultywacja terenów poprzemysłowych z uwzględnieniem ochrony kształtujących się siedlisk cennych przyrodniczo.

2. GMINA POCZESNA W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2020+"

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego została przyjęta przez Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą Nr IV/38/2/2013 z dnia 1 lipca 2013 r. Sformułowany w niej cel strategiczny: Województwo śląskie regionem nowoczesnej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność.

Również inne wskazane cele operacyjne mogą i są spójne z celami określonymi w lokalnych strategiach dla powiatu częstochowskiego i gminy Poczesna. W strategii podstawą do analizy większości zjawisk stanowiły działania związane z procesem monitorowania rozwoju województwa oraz wdrażania tej polityki m.in. poprzez realizację Programów Rozwoju Subregionów w ramach RPO WSL na lata 2007-2013. Zapisano więc w Strategii, że gmina Poczesna stanowi fragment bezpośredniego otoczenia funkcjonalnego Aglomeracji Częstochowskiej.

Etap realizacji strategii obejmujący okres 2013-2020 to okres, w którym województwo śląskie będzie regionem zrównoważonego i trwałego rozwoju stwarzającym mieszkańcom korzystne warunki życia w oparciu o dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie, o nowoczesnej i zaawansowanej technologicznie gospodarce oraz istotnym partnerem w procesie rozwoju Europy

wykorzystującym zróżnicowane potencjały terytorialne i synergię pomiędzy partnerami procesu rozwoju.

Obecnie dokonywana aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+" jest w początkowej fazie sporządzania. Aktualizacja ma na celu m. in. dostosowanie zapisów obecnie obowiązującego dokumentu do nowoprzyjętych oraz aktualnie przygotowywanych dokumentów na szczeblu rządowym, w tym Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) i Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego.

III UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

1. POŁOŻENIE I CHARAKTERYSTYKA OTOCZENIA

1.1. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE

Gmina Poczesna to gmina wiejska leżąca w południowo - zachodniej części powiatu częstochowskiego w województwie śląskim. Od południa graniczy z gminą Starczą i Kamienicą Polską, od zachodu z gminą Konopiska, od wschodu z gminą Olsztyn, natomiast od północy gmina Poczesna graniczy z miastem powiatowym Częstochowa.

Powierzchnia gminy Poczesna wynosi 60,13 km 2 i stanowi 3,9 % powierzchni powiatu częstochowskiego, co stanowi 0,5 % powierzchni województwa śląskiego.

Gmina skupia 15 sołectw: Bargły, Brzeziny Kolonia, Brzeziny Nowe, Huta Stara A, Huta Stara B, Kolonia Poczesna, Korwinów, Mazury – Młynek, Michałów, Nierada, Nowa Wieś, Poczesna, Słowik, Wrzosowa, Zawodzie i Osiedle Huta Stara B.

Podstawowymi wyznacznikami położenia geograficznego jest:

1) sąsiedztwo doliny Warty, zamykającej obszar gminy od strony wschodniej,
2) położenie w ciągu korytarza transportowego o znaczeniu europejskim- autostrady A1, stanowiącej polski odcinek drogi międzynarodowej E75,
3) w ciągu drogi krajowej Nr 1, łączącej Częstochowę z granicą państwa,
4) w ciągu drogi wojewódzkiej nr 904 relacji Blachownia (DK-46) – Rększowice (DW 908) – Wanaty (DK-1),
5) w strefie zasięgu mieszkańców aglomeracji Częstochowy w zakresie zamieszkiwania i codziennych podróży do pracy.

1.2. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY

Gmina Poczesna dysponuje obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego dla ok. 95% całkowitej powierzchni. Dokumenty te są wiążące dla inwestorów, ponieważ na podstawie planu mogą oni uzyskać pozwolenia na budowę.

Tabela 1. Zestawienie obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego

Lp	Rok	Numer Uchwały	Nr. dziennika
1.	2011	Uchwała Nr 73/IX/11 Rady Gminy Poczesna z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Wrzosowa-Nowa Wieś”	Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2011 r. poz. 3255 z dnia 9 sierpnia 2011 r.)
2.	2012	Uchwała Nr 178/XX/12 Rady Gminy Poczesna z dnia 20 września 2012 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Nowa Wieś - Węzeł”	Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2012 r. poz. 4646 z dnia 12 listopada 2012 r.)

3.	2014	Uchwała Nr 312/XXXV/14 Rady Gminy Poczesna z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – **strefa VII** obejmująca sołectwa: Słowik, Korwinów oraz fragment sołectwa Wrzosowa	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2014 r. poz. 4046 z dnia 15 lipca 2014 r.)
4.	2014	Uchwała Nr 316/XXXVI/2014 Rady Gminy Poczesna z dnia 25 sierpnia 2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – **strefa IX** obejmująca sołectwo: Bargły	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2014 r. poz. 4470 z dnia 4 września 2014 r.)
5.	2014	Uchwała Nr 12/II/14 Rady Gminy Poczesna z dnia 11 grudnia 2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – **strefa III** obejmująca sołectwa: Nierada, Michałów, część sołectwa Młynek-Mazury	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2014 r. poz. 6583 z dnia 17 grudnia 2014 r.)
6.	2015	Uchwała Nr 25/IV/15 Rady Gminy Poczesna z dnia 29 Stycznia 2015 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – **strefa X** obejmująca sołectwa: Kolonia Poczesna, Zawodzie oraz fragment sołectwa Poczesna	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2015 r. poz. 776 z dnia 12 lutego 2015 r.)
7.	2015	Uchwała Nr 56/VIII/15 Rady Gminy Poczesna z dnia 30 kwietnia 2015 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – **strefa VIII** obejmująca zasadniczą część sołectwa Poczesna	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2015 r. poz. 2633 z dnia 8 maja 2015 r.)
8.	2015	Uchwała Nr 55/VIII/15 Rady Gminy Poczesna z dnia 30 kwietnia 2015 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – **strefa IV** obejmująca zasadniczą część sołectw: Huta Stara A, Huta Stara B oraz fragment sołectwa Wrzosowa i Brzeziny Kolonia	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2015 r. poz. 2632 z dnia 8 maja 2015 r.)
9.	2015	Uchwała Nr 62/IX/15 Rady Gminy Poczesna z dnia 29 maja 2015 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – **strefa V** obejmująca zasadniczą część sołectwa: Wrzosowa oraz fragment sołectwa Huta Stara B	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2015 r. poz. 3200 z dnia 12 czerwca 2015 r.)
10.	2015	Uchwała Nr 73/XI/15 Rady Gminy Poczesna z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – **strefa II** obejmująca część sołectw: Młynek-Mazury, Brzeziny Kolonia, Huta Stara A, Poczesna, Brzeziny Nowe (w tym fragment miejscowości Sobuczyna)	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2015 r. poz. 3902 z dnia 15 lipca 2015 r.)
11.	2015	Uchwała nr 77/XII/15 Rady Gminy Poczesna z dnia 8 września 2015 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – **strefa I** obejmująca zasadniczą część sołectwa: Brzeziny Kolonia, Brzeziny Nowe (w tym część miejscowości Sobuczyna) oraz fragment sołectwa Huta Stara B	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2015 r. poz. 4682 z dnia 15 września 2015 r.)

12.	2017	Uchwała Nr 247/XXX/17 Rady Gminy Poczesna z dnia 14 września 2017 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Brzeziny Kolonia w gminie Poczesna	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2017 r. poz. 5043 z dnia 25 września 2017 r.)
13.	2017	Uchwała Nr 246/XXX/17 Rady Gminy Poczesna z dnia 14 września 2017 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów komunikacji w miejscowości Wrzosowa, w gminie Poczesna	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2017 r. poz. 5042 z dnia 25 września 2017 r.)
14.	2018	Uchwała Nr 331/XXXVII/18 Rady Gminy Poczesna z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego - strefa VII obejmująca sołectwa: Słowik, Korwinów oraz fragment sołectwa Wrzosowa	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2018 r. poz. 4296 z dnia 25 września 2018 r.)
15.	2019	Uchwała nr 45/IV/19 Rady Gminy Poczesna z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego - strefa VII obejmująca sołectwa: Słowik, Korwinów oraz fragment sołectwa Wrzosowa	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2019 r. poz. 2290 z dnia 20 marca 2019 r.)
16.	2023	Uchwała nr 346/XLIX/23 Rady Gminy Poczesna z dnia 28 marca 2023 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – strefa VI obejmująca sołectwa: Nowa Wieś z fragmentami sołectwa Wrzosowa	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2023 r. poz. 2942 z dnia 5 kwietnia 2023 r.)
17.	2023	Uchwała nr 354/L/23 Rady Gminy Poczesna z dnia 26 maja 2023 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Słowik	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2023 r. poz. 461 z dnia 1 czerwca 2023 r.)
18.	2023	Uchwała nr 369/LIII/23 Rady Gminy Poczesna z dnia 17 sierpnia 2023 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Nowa Wieś, Kolonia Poczesna, Huta Stara B	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2023 r. poz. 6357 z dnia 29 sierpnia 2023 r.)
19.	2023	Uchwała nr 370/LIII/23 Rady Gminy Poczesna z dnia 17 sierpnia 2023 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Wrzosowa	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2023 r. poz. 6358 z dnia 29 sierpnia 2023 r.)
20.	2023	Uchwała nr 371/LIII/23 Rady Gminy Poczesna z dnia 17 sierpnia 2023 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Słowik (numer ewidencyjny działki 361/2)	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2023 r. poz. 6359 z dnia 29 sierpnia 2023 r.)
21.	2023	Uchwała nr 407/LVII/23 Rady Gminy Poczesna z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Bargły	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2024 r. poz. 122 z dnia 5 stycznia 2024 r.)

22	2024	Uchwała nr 23/III/24 Rady Gminy Poczesna z dnia 20 czerwca 2024 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania dla terenów położonych w miejscowości Młynek oraz Nierada	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2024 r. poz. 4490 z dnia 26 czerwca 2024 r).
23	2024	Uchwała nr 35/VI/24 Rady Gminy Poczesna z dnia 26 września 2024 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Kolonia Poczesna i Zawodzie, w gminie Poczesna	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2024 r. poz. 6754 z dnia 10 października 2024 r).
24	2024	Uchwała nr 36/VI/24 Rady Gminy Poczesna z dnia 26 września 2024 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Wrzosowa, w gminie Poczesna	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2024 r. poz. 6755 z dnia 10 października 2024 r).
25	2024	Uchwała nr 51/VIII/24 Rady Gminy Poczesna z dnia 28 listopada 2024 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Huta Stara A w rejonie ulic: Lipowej, Rolniczej, Pszennej, Tkackiej	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2024 r. poz. 8385 z dnia 9 grudnia 2024 r).
26	2024	Uchwała nr 52/VIII/24 Rady Gminy Poczesna z dnia 28 listopada 2024 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Poczesna w rejonie ul. Wolności oraz ul. Bociania Górka	(Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2024 r. poz. 8386 z dnia 9 grudnia 2024 r).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Poczesna

Obszary objęte zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy obejmują wszystkie miejscowości w granicach ich istniejącego i planowanego zainwestowania. Gmina Poczesna jest w trakcie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który pozwoli na objęcie gminy w 100% miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

1.3. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENÓW

Gmina Poczesna nie odznacza się jednorodną strukturą funkcjonalno-przestrzenną, bowiem jej poszczególne części mają swój indywidualny charakter widoczny zarówno w zabudowie, jak i w krajobrazie oraz w strukturze społeczno-zawodowej ludności.

Na obecny układ funkcjonalno-przestrzenny gminy zdecydowany wpływ wywarły:

1) bezpośrednie sąsiedztwo miasta Częstochowy, do której najszybciej i najłatwiej dojechać kolejno ze wschodniej, północno-zachodniej i centralnej części gminy,
2) uwarunkowania fizjograficzne (dolina rzeki Warty, kompleksy leśne, występowanie w przeszłości rud żelaza),
3) droga krajowa Nr 1 wraz z węzłami komunikacyjnymi oraz linia kolejowa,
4) istnienie wysypiska odpadów komunalnych w Młynku Sobuczynie.

Większość miejscowości w gminie Poczesna położonych jest wzdłuż dróg gminnych, powiatowych lub drogi krajowej i ma charakter ulicówek lub w mniejszym stopniu rzędówek.

Układy bardziej rozbudowane dotyczą miejscowości o najstarszej metryce, gdzie krzyżowały się lokalne szlaki komunikacyjne, jak Poczesna, Nowa Wieś oraz Wrzosowa.

Dominującym rodzajem zabudową na terenie gminy jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, następnie zabudowa zagrodowa oraz mieszkaniowo-usługowa. Ze względu na położenie gminy w sąsiedztwie miasta Częstochowy jej obszar stanowi specyficzną mozaikę terenów zurbanizowanych oraz jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej na obszarach wiejskich cechującej się mieszanym charakterem zabudowy zagrodowej z mieszkaniową oraz dużą dynamiką przemian. Dodatkowo szczególny historyczny krajobraz gminy tworzą wyróżniające się w terenie ślady działalności górniczej w postaci hałd o bardzo zróżnicowanych kształtach i rozmaitej wysokości obecnie porośniętych roślinnością oraz zespoły budynków kopalnianych.

Zabudowa jednorodzinna dominuje w miejscowościach: Poczesna, Kolonia Poczesna, Wrzosowa, Korwinów, Słowik, Nowa Wieś, Zawodzie, Brzeziny Kolonia, Brzeziny Nowe, Nierada.

Nowopowstająca zabudowa ma charakter podmiejski, z pojedynczymi przykładami zabudowy rezydencjonalnej.

Zabudowa zagrodowa, występuje głownie w centralnej i zachodniej części gminy. Jednocześnie w związku z rozwojem funkcji mieszkaniowej na terenach podmiejskich jest ona sukcesywnie wypierana przez zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. Ilość wydawanych pozwoleń na budowę świadczy o intensywności rozwoju mieszkalnictwa na tym obszarze. Wsie coraz częściej zaczynają pełnić funkcję sypialni dla miasta Częstochowy, a związki ich mieszkańców z gminą ulegają osłabieniu.

Koncentracja funkcji produkcyjno-usługowych skupia się głównie wzdłuż drogi krajowej Nr 1, w takich miejscowościach jak: Wrzosowa, Nowa Wieś, Poczesna, Kolonia Poczesna. Zakłady produkcyjne specjalizują się w produkcji m.in. mebli, zabawek, wyrobów ceramicznych, wózków dziecięcych. Najliczniejszą grupę stanowią placówki handlowe o różnorodnej branży, natomiast największym obiektem handlowym na terenie gminy, a zarazem miejscem zatrudnienia ponad 100 mieszkańców gminy jest hipermarket Auchan w Nowej Wsi. Na pozostałym terenie gminy pojawiają się raczej drobne obiekty usługowej działalności wytwórcza o niewielkiej skali.

Dogodność dojazdu - trasa DK-1, a w przyszłości będąca w budowie autostrada, A1 oraz położenie w pobliżu większych aglomeracji, łatwość w zakupie nieruchomości i uzyskanie lokalizacji na budowę zakładów, hurtowni oraz duże możliwości w pozyskaniu pracowników stanowi atrakcyjną ofertę i zachętę dla potencjalnych inwestorów.

Obszarem o charakterze konfliktowym staje się w coraz większym stopniu zabudowa wzdłuż drogi krajowej DK-1, w szczególności na odcinku w sołectwie Wrzosowa, Poczesna oraz Kolonia Poczesna. Napór chcących inwestować z wykorzystaniem bezpośrednich zjazdów z drogi stoi w sprzeczności z zasadami obsługi terenów przyległych wynikających z przepisów odrębnych. Temat uporządkowania sytuacji powinien być jednak przedmiotem troski samorządu w świetle sytuacji po oddaniu do użytku autostrady A1.

Podsumowując, należy stwierdzić, że funkcje i charakter osadnictwa podmiejskiego w gminie Poczesna podlegają stosunkowo szybkim przemianom. Z uwagi na pokrycia planami miejscowymi dopiero od 2014 r. podlegały one we wcześniejszym etapie niekoniecznie pożądanym przeobrażeniom. W okresie tym utrwaleniom podlegała funkcja zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wypełniającej luki w obudowie dróg, ale też zabudowa wkraczająca na tereny rolne w postaci oderwanych od istniejącej zwartej zabudowy wsi realizowanych w oparciu o decyzje o ustaleniu warunków zabudowy.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I JEGO ZAGROŻEŃ

2.1. POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE

Wg regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski J. Kondrackiego, obszar Gminy Poczesna położony jest w obrębie prowincji Wyżyn Polskich (34), podprowincji Wyżyny Śląsko-Krakowskiej (341) i makroregionu Wyżyny Woźnicko - Wieluńskiej (341.2).

Obszar Gminy, znajduje się nieomal w całości w granicach jednego z mezoregionów tego makroregionu – Obniżenia Górnej Warty (341.25).

Obniżenie Górnej Warty sąsiaduje od północy i zachodu z mezoregionami: Wyżyny Wieluńskiej (341.21), Obniżenia Krzepickiego (341.26) oraz Progu Herbskiego (341.24), w obrębie którego pozostają drobne – peryferyjne, południowozachodnie fragmenty sołectwa Nierada, w gminie Poczesna i Progu Woźnickiego (341.23).

Natomiast od południa i wschodu, Obniżenie Górnej Warty otaczają mezoregiony: makroregionu Wyżyny Śląskiej (341.1), tj. Garbu Tarnogórskiego(341.12) oraz makroregionu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej (341.3), tj. Wyżyny Częstochowskiej (341.31).

2.2. RZEŹBA POWIERZCHNI TERENU

Ukształtowanie pionowe gminy jest wynikiem szeregu złożonych procesów stratygraficznych, tektonicznych, geomorfologicznych, a także antropogenicznych. Na terenie gminy występują następujące typy rzeźby – krawędziowy (w szczątkowym zakresie – tylko ostańce, niegdyś wielkiej questy) oraz staroglacjalny i peryglacjalny. Przeważająca część występujących na powierzchni formy rzeźby została generalnie wykształcone w plejstocenie oraz współcześnie (holocen), w wyniku działalności człowieka. Naturalne formy holoceńskie, mają większy zasięg tylko w dolinie Warty.

Rzeźba Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej jest przejściową między krawędziowym (questowym) charakterem Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, a płaskimi makroregionami Nizin Południowowielkopolskich i Południowomazowieckich.

Falista – wymodelowana w podatnych na erozję iłach doggeru – powierzchnia Obniżenia Górnej Warty, urozmaicona jest nielicznymi wzniesieniami ostańcowymi (górami – świadkami), zbudowanymi z odporniejszych wapieni malmu i keloweju. Są one usytuowane w okolicach Wrzosowej (patrz niżej). Na powierzchni tego mezoregionu, występują także izolowane pagóry i stoliwa zbudowane z osadów czwartorzędowych.

Powierzchnię tą rozcinają doliny rzeczne o płaskim, często podmokłym dnie. Próg Herbski, którego południowa część zwana jest Garbami Rększowickimi, rozczłonkowany jest przełomami Konopki, Kamieniczki i Rększowiczanki. Próg ten składa się z szeregu odosobnionych, zaokrąglonych garbów, wyniesionych na 300 – 330 m n.p.m., Wkracza on drobnym fragmentem w południowo-zachodnie krańce gminy, zaznaczając swą obecność wyniesieniami o wysokości 300,8, 304,3 i 304,8 m n.p.m. w rejonie południowej granicy sołectwa Nierada i 302,9 m n.p.m. na południe od Michałowa, już poza granicą gminy.

W ukształtowaniu powierzchni gminy, wyróżniają się następujące odrębnie morfologicznie obszary:

1) **Wysoczyzna polodowcowa**, rozciągająca się na zachód od doliny Warty, o płaskiej, miejscami lekko falistej powierzchni, zajmująca przeważający obszar terenu gminy, wyniesiona przeciętnie na 270 – 280 m n.p.m., o spadkach terenu nie przekraczających 2%, sięgających w obrębie zboczy od 5% do 10%. Wyróżnia się z niej tylko ostaniec Wrzosowej (Góra Kamionka) - patrz wyżej, o wysokości 306,4 m n.p.m., stanowiący fragment jurajskiej wierzchowiny, zbudowany z górnojurajskich wapieni, dominujący w krajobrazie północnych obrzeży gminy.
2) **Wyniesienia Garbów Rększowickich**, wyraźnie zaznaczające się w krajobrazie rejonu Nierady i Michałowa. Spadki stoków tych garbów (częściowo zalesionych), rzadko przekraczają 5%.
3) **Dolina Warty** – przecinająca (dobrze wymodelowana - w otaczającej ją wysoczyźnie) – na długości blisko 10 km - wschodni obszar gminy, na odcinku między Kolonią Poczesna na południu, a Słowikiem na północy. Dno doliny, o szerokości od 100 do 300 m, wyerodowane zostało w osadach jurajskich i czwartorzędowych, w których rzeka wytworzyła rozległy system teras. Najrozleglejsza z nich – wyższa - nadzalewowa, wyniesiona ponad poziom koryta rzeki na 20 m, wytworzona została w okresie najmłodszego polskiego zlodowacenia. Zajmuje – szczególnie na prawej stronie doliny, znaczne w większości zalesione powierzchnie, towarzysząc przebiegowi progu (questy) Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Natomiast pozostałe terasy zalewowe Warty, wyniesione są na 1,5 do 8,0 m. ponad poziom koryta rzeki. Ich szerokość waha się od 250 m – w rejonie Słowika do 500 m, w rejonie Poczesnej. Przejście w terasę wyższą jest na ogół łagodne, z wyjątkiem rejonu Poczesnej gdzie terasa wyższa tworzy wyraźną krawędź. Dolina rzeki, o stromych brzegach – stanowiąca wyraźny akcent krajobrazu obszaru – wcina się w otaczającą ją wysoczyznę na 20 – 50 m.

Ogólne nachylenie powierzchni gminy zachowuje kierunek SW-NE, z wyjątkiem doliny Warty, która utrzymuje na odcinku gminy generalny kierunek S - N. Najwyższym punktem terenu gminy jest Góra Kamionka na północ od Wrzosowej (306.4 m n.p.m.). Punkt najniższy – 252 m n.p.m., znajduje się w dnie doliny Warty w miejscu, w którym rzeka przecina północną granicę gminy. Różnica wynosi więc 54,4 m na przestrzeni zaledwie 2,5 km. Jest to klasyczny dowód wyżynnego charakteru powierzchni gminy.

Współczesne, holoceńskie formy rzeźby, gminnej wysoczyzny polodowcowej, to w przeważającej większości formy antropogeniczne – ukształtowane w wyniku ponad stuletniego okresu eksploatacji gminnych rud żelaza. Część z nich jest nadal ostro zarysowana w krajobrazie, inne choć mniej widoczne, naruszyły i przekształciły całkowicie naturalną rzeźbę obszaru.

Wielkość, rodzaj i charakter tych form (hałdy, niecki osiadania, wyrobiska, zapadliska, kopce, nasypy itp.), jest konsekwencją zmieniających się metod eksploatacji. Największe powierzchnie terenów szkód górniczych, koncentrują się w rejonie miejscowości Bargły, Huty Starej A, Nowej Wsi i w mniejszym zakresie - Słowika.

W wyniku najwcześniejszej eksploatacji odkrywkowej, powstawały niskie – o wysokości do 2 m i płaskich powierzchniach szczytowych - nasypy poeksploatacyjne. Z kolei późniejsza eksploatacja szybikowa (duklowa), tworzyła zwały o wysokości do 4 m. w formie pryzm lub garbów, o skośnie nachylonych zboczach. Zajmują one obszar o powierzchni około 20 ha, położony między

miejscowościami Poczesna – Łąkowa, Huta Stara B, Sobuczyna i Młynek. Są one pokryte roślinnymi zbiorowiskami trawiastymi.

Rozpoczęcie wydobycia głębiej zalegających złóż syderytów, przy pomocy szybów, spowodowało formowanie usuwanych skał płonych w pryzmy o wysokości do 6 m, lub długie zwałowiska o powierzchni od kilkunastu arów do hektara. Te formy występują najpowszechniej na gruntach miejscowości Huty Starej A i B, Nowej Wsi, Poczesnej i Kolonii Brzeziny Wielkiej. Na koniec – zapoczątkowana w 1940 roku eksploatacja upadowa, głębinowa i ścianowa, doprowadziła do powstawania hałd w postaci nieregularnych stożków, sięgających 50 m wysokości. Dolne partie tych hałd, są ukształtowane w formie wielkich, prostokątnych lub kwadratowych pryzm. W większości są utworzone z rudonośnych iłów środkowojurajskich.

Najbardziej widocznymi w krajobrazie gminy hałdami (nazwy najczęściej od nazw kopalni) są:

1) **Szczekaczka** w Kolonii Brzeziny – stożkowa, o wysokości ponad 50 m i powierzchni 13 ha, nadal niestabilna, z osunięciami zboczy w głównie w partiach szczytowych,
2) **Aleksander II** w Sobuczynie, o wysokości około 15 m i powierzchni 0,9 ha, o charakterze splantowanego, zalesionego i rozległego zwału,
3) **Włodzimierz** w Sobuczynie-Młynku, o wysokości 17 m i powierzchni 3,2 ha, zbudowana z dwu zalesionych (zrekultywowanych) zwałów iłów, iłołupków i okruchów syderytowych, wykorzystywanych jako materiały izolacyjne,
4) **Tadeusz I** w Hucie Starej A, o wysokości około 30 m i powierzchni 11,8 ha, częściowo zrekultywowana i zadrzewiona. W sąsiedztwie cztery mniejsze, zalesione hałdy.
5) **Tadeusz II** w Nowej Wsi, o wysokości ponad 40 m i powierzchni 14 ha, zrekultywowana (w większości zalesiona). Widoczne ślady osuwisk po wschodniej i zachodniej stronie.
6) **Maszynowy III (Hugo)** w Hucie Starej A, którą tworzą dwa zalesione usypiska – jedno w formie wału o wysokości 4 m, drugie w formie stożka o wysokości ponad 12 m,
7) **Dębowiec,** na obszarze bezleśnym, w oddziałach 121 i 122 leśnictwa Osiny, wysokości około 10 m i powierzchni około 5 ha, porośnięta drzewami i krzewami z nasadzeń i samosiewu.

Większość tych hałd jest zrekultywowana lub znajduje się w toku rekultywacji (samorzutne zalesienia i zadrzewienia) – dotyczy to hałd położonych na obszarach Bargieł, Huty Starej A, Nowej Wsi i Słowika. Pozostałe mniejsze hałdy, usypiska itp. są splantowane i zrekultywowane, w części wykorzystywane rolniczo. Wyrobiska poeksploatacyjne Sobuczyny-Młynka-Mazur, otoczone hałdami, wykorzystano do zlokalizowania składowiska odpadów o ponad gminnym zasięgu. Natomiast na obszarach zapadlisk lub niecek osiadania – w wyniku zmian stosunków wodnych, spowodowanych działalnością górnicza, wytworzyły się tereny uwodnione lub nadmiernie uwodnione, a fragmentarycznie oczka wodne. W części nastąpiła w ich granicach samorzutna, postępująca latami, rekultywacja – głównie łąkowa. Umożliwiło to, m.in. powołanie na jednym z takich terenów – Obszaru Natura 2000.

Rekultywacja terenów zdegradowanych i przekształconych w wyniku długoletniej działalności górniczej, jest jednym z najistotniejszych zadań, w problematyce ochrony środowiska gminy.

2.3. BUDOWA GEOLOGICZNA

Obszar gminy Poczesna położony jest w obrębie jednej z wielkich, geologicznych, laramijskich jednostek strukturalnych Polski – monokliny przedsudeckiej i śląsko-krakowskiej. Jednostka ta, jest dzielona tradycyjnie na dwie części – północno-zachodnią, która jest właściwą monokliną przedsudecką i południowo-wschodnią zwaną monokliną śląsko-krakowską - w jej granicach pozostaje obszar gminy Poczesna.

Monoklina Śląsko-Krakowska, jest płaską, wielkopromienną, jednoskrzydłową antykliną-monokliną. Jej trzon zbudowany jest z utworów mezozoicznych, w podłożu których zalega paleozoik sfałdowany orogenezami – kaledońską i waryscyjską. Tworzą ją głównie utwory triasu i jury. Lokalnie występujące w podłożu utwory permskie, zalegają ciągłą pokrywą tylko w północnej części tej jednostki. Utwory te wykształcone są jako szaroczarne iłowce, szare piaskowce oraz krystaliczne dolomity i porfiry. Monoklina Śląsko-Krakowska jest silnie zaburzona tektonicznie. Są to zaburzenia typu fleksurowego i uskokowego, będące efektem orogenez kimeryjskiej, głównie zaś laramijskiej. Z kolei, efektem wietrzenia, erozji i denudacji wapiennej jurajskiej powierzchni Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej był - w kredzie i paleogenie, silny rozwój zjawisk krasowych, „sprowokowany" tektoniką. Całość form krasowych tych okresów to kras kopalny, uzupełniany krasem czasu plejstocenu i holocenu. Profil geologiczny mezozoicznych utworów monokliny, zapoczątkowują zalegające na paleozoicznym podłożu, utwory dolnotriasowe. Trias środkowy (wapień muszlowy), wykształcony jest w postaci dolomitów i wapieni. Z kolei trias górny tworzą pstre osady okruchowe – szare, brunatne i różowe iłowce.

Strop zalegających powyżej utworów jurajskich, występuje w gminie na głębokościach od 0 do kilkudziesięciu metrów. Najstarsze z nich tj. osady liasu reprezentowane są przez drobnoziarniste piaskowce i szare mułowce. Jurę środkową (dogger), zapoczątkowują warstwy kościeliskie (bajos). Piaskowce te tworzą także trzon położonego na zachód od terenu gminy Progu Herbskiego. Na osadach tych zalegają serie rudonośnych iłowców i ilastych łupków ciemnoszarych lub szarozielonkawych, przeważnie piaszczystych z przewarstwieniami piaskowców, sferosyderytów ilastych, syderytów ilastych i piaszczystych. Ich miąższość waha się od 0 do kilku metrów. Odsłaniają się one na powierzchni, głównie w rejonie wychodni wapieni górnojurajskich, które stanowiły ich osłonę przed niszczącym, erozyjnym działaniem lądolodu. Środkowojurajskie utwory rudonośne i ich wychodnie, rozciągają się w postaci pasa, o szerokości od 1 do 25 km, biegnącego od Zawiercia poprzez Poraj, Konopiska do rejonu Wielunia. Gmina Poczesna położona jest w granicach tego obszaru.

W utworach tych występują trzy zasadnicze poziomy rud syderytowych. Idąc od góry są to poziomy: stropowe, poziom środkowy i poziom spągowy. Poziomy stropowe, charakteryzują się zmiennym wykształceniem i nieciągłością pokładów. Syderyty tworzą soczewki lub nieciągłe pokłady złożone ze sferosyderytów. Średnia zawartość żelaza w tych poziomach wynosi 27,5%. Te poziomy nie były przedmiotem eksploatacji. Poziom środkowy ma dość stabilną miąższość, ale zmienną zawartość żelaza. Średnie zawartości żelaza wynoszą 27%. Poziom spągowy miał największe znaczenie surowcowe. Charakteryzuje się dużym rozprzestrzenieniem, małą zmiennością składu chemicznego i stosunkowo dużą zawartością żelaza – ok. 33 – 35%.

Syderytowe rudy żelaza, wydobywane były w regionie częstochowskim od XIV w. (na terenie gminy Poczesna od XIX w.). Początkowo eksploatowane były metodą odkrywkową – głównie w rejonach, gdzie pokrywające je utwory czwartorzędowe, posiadały niewielką miąższość, jako tzw. rudy darniowe. Po wyczerpaniu płytko zalegających rud, zaczęto je wydobywać metodą

szybikową (duklową) – do głębokości 30 m, a od lat pięćdziesiątych XX w, na dużą skalę metodą podziemną za pomocą szybów i sztolni.

Zaniechanie eksploatacji i zamknięcie ostatnich kopalń (z uwagi na niedostateczną jakość surowca), na terenie gminy nastąpiło w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX wieku. Efektami długotrwałej, w części żywiołowej eksploatacji, a także nie prowadzenia zorganizowanej rekultywacji terenów pokopalnianych, są obecnie liczne na terenie gminy, antropogeniczne - niekorzystne formy i przekształcenia powierzchni terenu. Utwory jury górnej (malm), występują fragmentarycznie na powierzchni obszaru gminy, w rejonie Wrzosowej. Są to wapienie skaliste i płytowe dolnego i środkowego oksfordu.

Osady trzeciorzędu (tj. okresu, w którym obszar monokliny podlegał intensywnym procesom denudacyjnym), w praktyce nie występują na obszarze opracowania. Zalegające na powierzchni utwory czwartorzędowe, to przede wszystkim morenowe osady - zlodowacenia środkowopolskiego – piaski, żwiry, mułki i gliny. W spągu osadów czwartorzędowych występuje z reguły wapienna zwietrzelina z krzemieniami. W części jest to produkt egzaracji lodowca. Występują tu także płaty glin zwałowych starszych zlodowaceń. Najmłodsze utwory holoceńskie, to piaski, mułki i żwiry rzeczne, a także torfy występujące w dolinach Warty i jej bezimiennych dopływów.

Miąższość utworów czwartorzędowych jest bardzo zmienna od 0 do ponad 42 m – w dolinie Warty.

Struktura geologiczna obszaru opracowania i ukształtowanie jego powierzchni wykluczają występowanie niekorzystnych zjawisk w postaci osuwisk lub osiadań terenu. Zjawiska takie, występujące powszechnie na obszarze gminy w okresie pierwszych lat po zakończeniu eksploatacji rud żelaza, obecnie obserwowane są wyłącznie w dwu pokopalnianych hałdach – Tadeusz II (rejon Nowej Wsi), w której ślady osuwisk widoczne są po jej wschodniej i zachodniej stronie i Szczekaczka, w której zjawiska te widoczne są w jej szczytowej partii.

2.4. WODY POWIERZCHNIOWE

Wody powierzchniowe

Gmina Poczesna położona jest w całości w granicach dorzecza Warty (Odry). W szczególności zaś obszar ten znajduje się w granicach zlewni:

1) górnej Warty, przepływającej na długości około 10 km, w przebiegu południe-północ, przez środkową i wschodnią część obszaru gminy,
2) Konopki – prawobrzeżnego dopływu Stradomki przepływającej poza terenem gminy, w sąsiedztwie jej zachodnich granic, generalnie na kierunku południowy- zachód oraz południowy- zachód – północny wschód,
3) Kamieniczki – lewobrzeżnego dopływu Warty, przepływającej poza terenem gminy, w sąsiedztwie jej południowo-wschodnich obrzeży, na kierunku południowy- zachód – północny- wschód.

Działy wodne – między zlewniami tych rzek, są działami wodnymi III rzędu. Wschodnie - zalesione tereny gminy, położone na prawym brzegu Warty, rozcięte są licznymi, gęsto rozgałęzionymi, krótkimi dolinami cieków – jej bezimiennych dopływów. W zdecydowanej większości cieki te, zachowują kierunek przepływu wschód- zachód. Natomiast lewobrzeżna (wobec Warty)

powierzchnia wysoczyzny gminy, odwadniana jest przez liczne drobne cieki – w tym dwa, także bezimienne dopływy Warty (uchodzące do niej w rejonie Poczesnej i Nowej Wsi).

W zlewni górnej Warty, przeważa odpływ zimowego półrocza (56% odpływu rocznego). W roku występuje jedno wyraźne wezbranie – od lutego do kwietnia z maksimum w marcu, w którym przepływ osiąga 135% wartości średniego rocznego przepływu. Minimum przepływu występuje we wrześniu, w którym średni przepływ wynosi 80% wartości średniego rocznego przepływu.

Na reżim odpływu rzeki na terenie Gminy Poczesna, w istotnym zakresie wpływa zbudowany w sąsiedniej gminie Poraj zbiornik wodny o tej samej nazwie. Zbiornik Poraj został wybudowany w 1978 r., w 764 km biegu rzeki (6 km na południowy wschód od granicy gminy Poczesna). Posiada długość 4,9 km, szerokość maksymalną 1,4 km, średnią głębokość 3,9 m, powierzchnię maksymalną 550 ha, pojemność maksymalną 25 mln m^3 i pojemność przeciwpowodziową – 12,4 mln m^3. Podstawowymi funkcjami zbiornika jest zapewnienie stałego, nienaruszalnego przepływu Warty poniżej zbiornika, bezpieczne przejęcie fali powodziowej. Funkcją uzupełniającą zbiornika stanowi rekreacja.

Kolejnym ciekiem na terenie gminy Poczesna jest rzeka Konopka, która wypływa na Progu Herbskim, w rejonie Dębowej Góry w gminie Boronów, 5 km na południowy- zachód od miejscowości Konopiska, na wysokości około 295 m n.p.m. Uchodzi do Stradomki, która stanowi lewobrzeżny dopływ Warty, biorącej początek także na Progu Herbskim, o 1 km przed jej ujściem do Warty, na terenie Częstochowy. W rejonie miejscowości Wąsosz, uchodzi do niej jej prawobrzeżny dopływ o nazwie Rększowiczanka, który opływa zachodnią granicę gminy Poczesna (grunty sołectwa Nierada).

Z kolei w rejonie wsi Stara Kuźnica w gminie Poraj, wpada do niej kolejny prawobrzeżny dopływ –o nazwie Sobuczynka, która wypływa na terenie gminy Poczesna, na południe od miejscowości Młynek, na wysokości około 275 m n.p.m. i kierując się na północny-zachód, przepływa przez Sobuczynę, omijając od strony zachodniej, składowisko odpadów (potok ten jest uregulowany na odcinku poniżej ujścia rowu R-1, odprowadzającego ścieki z terenu składowiska. Kolejny bezimienny prawobrzeżny dopływ Konopki, wpadający do niej w rejonie Sarbinowa, wypływa w gminie Poczesna, na zachód od Huty Starej B i kierując się na północny- zachód do odbiornika, przepływa przez tereny miejscowości Wrzosowa, Brzeziny Kolonia i Brzeziny Wielkie.

Sieć hydrograficzną gminy, którą należy zaliczyć do dobrze rozwiniętych (wskaźnik gęstości sieci rzecznej = 0,39 km/km 2), uzupełniają wody stojące i urządzenia melioracyjne. Pierwsze z nich to niezbyt liczne oczka wodne (stawy), w zagłębieniach będących pozostałością działalności górniczej i 1 staw hodowlany w Poczesnej o powierzchni 1 ha.

Natomiast powierzchnie zmeliorowanych gruntów rolnych, koncentrują się w gminie na terenach miejscowości: Michałów, Huta Stara A i B, Nowa Wieś, Poczesna, Korwinów i Zawodzie.

Analizowany obszar znajduje się ponadto w granicach 4 Jednolitych Części wód powierzchniowych JCWP, których charakterystykę przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Zestawienie Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, w granicach których znajduje się Gmina Poczesna

Krajowy kod JCWP	Nazwa JCWP	Status JCWP	Ocena stanu JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
RW600016181289	Konopka	naturalna część wód	umiarkowany	niezagrożona
RW60001918133	Warta od Zbiornika Poraj do Cieku spod Rudnik	silnie zmieniona część wód	słaby	zagrożona
RW600061811949	Dopływ spod Choronia	naturalna część wód	umiarkowany	niezagrożona
RW60006181189	Kamieniczka	naturalna część wód	dobry	niezagrożona

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Rozporządzenie Ministra Środowiska z 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1187) definiuje 5 klas stanu ekologicznego:

1) klasa I – stan bardzo dobry – dla wód o niezmienionych warunkach przyrodniczych lub zmienionych tylko w bardzo niewielkim stopniu,
2) klasa II – stan dobry – gdy zmiany warunków przyrodniczych w porównaniu do warunków niezakłóconych działalnością człowieka są niewielkie,
3) klasa III – stan umiarkowany – obejmujący wody przekształcone w średnim stopniu,
4) klasa IV – stan słaby – wody o znacznie zmienionych warunkach przyrodniczych (biologicznych, fizykochemicznych, morfologicznych), gdzie gatunki roślin i zwierząt znacznie różnią się od tych, które zwykle towarzyszą danemu typowi jednolitej części wód,
5) klasa V – stan zły – wody o poważnie zmienionych warunkach przyrodniczych, w których nie występują typowe dla danego rodzaju wód gatunki.

Ocena stanu (JCWP) jednolitych części wód powierzchniowych i wyniki badań pochodzą z wydawanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach opracowań w ramach monitoringu środowiska informacje, raporty oraz wieloletnie oceny i opracowania dot. jakości środowiska.

Tabela 3. Ocena stanu (JCW) jednolitych części wód powierzchniowych

Nazwa jcw, której ocenie służy ppk (punkt pomiarowo – kontrolny	Nazwa punktu pomiarowo – kontrolnego,	Rok badań	Stan/Potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCW

Konopka	Konopka – Częstochowa ul. Poselska	2016	DOBRY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY
Warta od Zbiornika Poraj do Cieku spod Rudnik	Warta - miejscowość Mstów	2016	DOBRY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY
Dopływ spod Choronia	-	-	BRAK OCENY	BRAK OCENY	BRAK OCENY
Kamieniczka	Kamieniczka - ujście do Warty	2014	SŁABY	-	ZŁY

Źródło: WIOŚ Katowice, „Klasyfikacja stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych województwa śląskiego za 2016 rok" oraz „Załącznik elektroniczny do opisowej oceny stanu wód za 2017 rok (tabele: Klasyfikacja i ocena stanu 2017)"

Biorąc pod uwagę zakres badań na obszarze opracowania (gmina Poczesna) oraz w jego najbliższym sąsiedztwie dokonana klasyfikacja stanu ekologicznego dotyczyła w większości naturalnych, czyli najmniej zmienionych, jednolitych części wód rzek. Badania te pozwoliły na określenie stanu ekologicznego rzek.

Wyniki badań wskazują, iż na terenie bezpośrednio związanym z gminą Poczesna, stan ekologiczny badanych (JCWP - jednolitych części wód powierzchniowych) mieści się w granicach II, i IV klasy czystości wód. Jest to stan ekologiczny wód wymagający prowadzenia ciągłych badań i monitoringu jakości tychże wód. Nie ma jednak zagrożenia dla zdrowia i życia ludności. Nastąpiło również spełnienie wymogów dla obszarów chronionych.

2.5. GLEBY

Na terenie gminy przeważają następujące typy gleb:

1) pseudobielicowe (płowe i rdzawe) – powstałe na podłożu piasków słabogliniastych, lodowcowych i wodnolodowcowych, leżących na glinach, tworzące około 75% powierzchni upraw rolnych. Charakteryzują się dużą przepuszczalnością, małym poziomem próchnicznym i małą zdolnością magazynowania wody. Zaliczane są do rolniczych kompleksów przydatności gleb, żytniego słabego lub najsłabszego i zbożowo-pastewnego, słabego,
2) bielicowe i brunatne wyługowane – powstałe na podłożu utworów jurajskich – iłów, piaskowców i piasków. Odznaczają się tendencją do przesuszania. Należą do rolniczych kompleksów przydatności – żytniego słabego i zbożowopastewnego.
3) czarne ziemie, mady i gleby torfowe oraz mułowo-torfowe – występują, na podłożu osadów akumulacji rzecznej, na niewielkich powierzchniach głównie w dolinie Warty. Zajmują około 15% użytków rolnych.

Na terenach użytków zielonych występują kompleksy:

1) 3z, użytków zielonych, słabych – 66%,

2) 2z, użytków zielonych średnich – 34%.

Przydatność rolnicza gleb (powierzchni gruntów rolnych), na obszarze gminy Poczesna, wg klas bonitacyjnych, przedstawia się następująco:

Tabela 4. Klasy bonitacyjne gleb w gminie Poczesna

Klasa bonitacyjna	Powierzchnia	Udział w ogólnej powierzchni gruntów rolnych
Klasa I - brak,	brak	brak
Klasa II	3,8	0,1 %
Klasa III	57	1,5 %
Klasa IV	1827	48 %
Klasa V	1538	40,5%
Klasa VI i VI z	377	9,9 %
Suma	**3802,8**	**100 %**

Pozostała część siedlisk glebowych obszaru opracowania, w niewielkim stopniu przeobrażona antropogenicznie - w 90 % pozostaje dostępna dla roślin. W zalesionych fragmentach obszaru, w których bezpośrednia ingerencja człowieka jest okresowa, dominują siedliska glebowe zbliżone do naturalnych.

2.6. WARUNKI KLIMATYCZNE

Wg regionalizacji klimatycznej Polski – IMiGW (W. Wiszniewski), obszar gminy Poczesna, zaliczany jest do wyżynnej dzielnicy klimatycznej, w szczególności do Wyżyny Krakowsko – Częstochowsko - Wieluńskiej, która różni się klimatycznie w sposób istotny od otaczających ją terenów. Natomiast wg podziału Polski na regiony klimatyczno-rolnicze (R. Gumiński), gmina położona jest w obrębie Częstochowsko-Kieleckiej dzielnicy klimatycznej.

Wpływ cyrkulacji zewnętrznej

Decydujący wpływ na warunki klimatyczne obszaru opracowania, wywiera napływ określonych mas powietrza. Na obszarze Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej i sąsiadującej z nią Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, najczęściej występują masy powietrza polarno-morskiego (północno-atlantyckiego) oraz zwrotnikowo- morskiego (azorskiego), ponad 50 % dni w roku. Powietrze polarno-kontynentalne (azjatyckie), występuje nieomal 30 % dni w roku – najczęściej zimą i wiosną. Stąd charakterystyczna przejściowość klimatu, wynikająca ze ścierania się ze sobą tych mas powietrza. Powietrze arktyczne pojawia się z częstotliwością 5,0 %, a zwrotnikowo kontynentalne (latem i jesienią) - 8,0 %. Inne rodzaje mas powietrza występują z częstotliwością 6,0 % w roku.

Największa częstość napływu polarno- morskich mas powietrza występuje w lipcu – 71% i listopadzie (66%), najmniejsza w marcu (55%) i wrześniu (60%). Powietrze polarno-kontynentalne, występuje najczęściej w marcu – 32% oraz styczniu i lutym – 28%.

Termika

Średnia temperatura roku na całym obszarze gminy, wynosi (z wielolecia), od 7,5 ^{o}C do 8,5^{o} C. Najwyższe średnie temperatury miesięczne (w wieloleciu) występują w lipcu – 17,6 ^{0} C. Natomiast najniższe średnie miesięczne występują w styczniu – 2,9 ^{0}C, sporadycznie w lutym lub grudniu.

Średnia temperatura półrocza ciepłego waha się miedzy 14 – 15 ^{0}C, a – półrocza chłodnego między 0,5 – 1,5 ^{0} C.

1) średnia liczba dni z przymrozkami - 112 do 130,
2) długość okresu bezprzymrozkowego - VI- IX,
3) długość okresu wegetacyjnego 200 - 210 dni.

Dynamika powietrza

Na obszarze gminy, dominują wiatry zachodnie, północno-zachodnie i południowo–zachodnie (około 45 % dni w roku). Ich średnia prędkość wynosi 3 – 4 m/s. Siła i kierunki wiatrów modyfikowane są lokalnym ukształtowaniem powierzchni.

Falisty charakter rzeźby obszaru i niezbyt duże powierzchnie leśne, wykluczają większy wpływ tych czynników na kierunki i siłę ruchu powietrza Najrzadziej występującymi wiatrami są północno-wschodnie i południowo wschodnie. W chłodnej porze roku wzrasta częstotliwość wiatrów południowo-zachodnich i południowych, zaś w ciepłej – północnozachodnich i północnych.

Opady atmosferyczne

Wieloletnie średnie roczne sumy opadów kształtują się od 612 mm (posterunek opadowy Częstochowa), do 651 mm (posterunek opadowy Poraj). Średnie sumy roczne w roku najsuchszym wahały się od 401 do 443 mm, a w roku najbardziej wilgotnym od 882 (Częstochowa) do 1015 mm (Poraj). Najwyższa średnia miesięczna suma opadów przypada na lipiec – 86 mm (Częstochowa) i 94 mm (Poraj), a najniższa w lutym i wynosiła odpowiednio – 29 i 32 mm. Występowanie największej ilości dni z opadem, przypada najczęściej w miesiącach grudzień i lipiec. Miesiącami z najmniejszą ilością dni z opadem, są wrzesień i październik.

Zachmurzenie i usłonecznienie

Najintensywniejsze zachmurzenie występuje w listopadzie i grudniu i wynosi 75 i 77%. Najbardziej pogodny jest wrzesień i sierpień (zachmurzenie odpowiednio 54 i 56. Średnia roczna liczba dni pochmurnych mieściła się w wieloleciu w granicach od poniżej 120 do 140 dni w roku. Średnia liczba dni z mgłą wynosi 40 w roku. Najczęściej tworzą się one w październiku - 6 dni. Średnia roczna liczba godzin usłonecznienia rzeczywistego, waha się w granicach 1800 – 1900 godzin.

Wilgotność

Wyżyna Woźnicko-Wieluńska w klasyfikacji regionów pluwiotermicznych, zaliczana jest do regionów ciepłych, mokrych i najcieplejszych w Polsce. Toteż mimo znacznych sum opadów, wartości wilgotności względnej powietrza są tu niskie. Ze wzrostem temperatury (lato) wzrasta ilość opadów, a wilgotność względna powietrza maleje. Jesienią i zimą proces ten przebiega odwrotnie. Średnia liczba dni z mgłą wynosi 40 w roku. Najczęściej tworzą się one w październiku, 6 dni.

2.7. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Gmina Poczesna, posiada niezbyt korzystne warunki do produkcji rolniczej. Wynika to z wartości użytkowej gleb, co pozostaje w bezpośrednim związku z budową geologiczną regionu, a także ze znacznego udziału, mimo prowadzonych po 1980 r. rekultywacji, powierzchni gleb zdegradowanych lub zdewastowanych w wyniku wieloletniej działalności górniczej.

Przekształcona została i ulega nadal intensywnemu przekształcaniu – wielowiekowa, tradycyjna – rolnicza funkcja obszaru.

Grunty odłogowane (ugory), stanowią znaczne powierzchnie (blisko 20%), gruntów rolnych w gminie. Jest to niezależnie od stopnia zniszczenia i degradacji gleb, wynik presji urbanistycznej. Bezpośrednie sąsiedztwo Częstochowy sprawia, że tereny gminy, stały się atrakcyjnymi terenami budownictwa jednorodzinnego, dla mieszkańców tego miasta, jak również terenami lokalizacji licznych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

Na terenie gminy brak jest gleb najwyższej klasy I i II klasy bonitacyjnej. Największy udział wg. klas bonitacyjnych stanowią grunty klasy IV (48,09%), potem kolejno klasy V (40,48%), klasy VI (9,92%) oraz klasy III (1,5%). Na terenie gminy znajdowało się w 2014 r. dominowały gospodarstwa małe, o powierzchni do 1 ha włącznie (52,4%) oraz 1-5 ha (47,6%). Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych wynosi 1,86 ha.

Obszar gminy zajmują użytki rolne o powierzchni 2054,64 ha, które stanowią ok 34,17 % powierzchni gminy. Jednocześnie tylko ok. 33,58 z nich utrzymywanych jest w tzw. dobrej kulturze rolnej. Grunty te obsługiwane są przez 1107 gospodarstw indywidualnych, jednak, aż 720 z nich pozostaje bez dochodów z tytułu działalności rolniczej.

Struktura bonitacyjna ma wpływ na profil prowadzonej produkcji rolniczej. Gospodarstwa rolne produkują przede wszystkim zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi oraz ziemniaki. Produkcji zwierzęca w gminie Poczesna ma niewielkie znaczenie, jednocześnie dominuje hodowla drobiu kurzego. W strukturze zatrudnienia, czy prowadzonego profilu produkcji, pozostaje jedną z najmniej znaczących funkcji obszaru gminy. Część obszaru rolniczej przestrzeni produkcyjnej ulega w ostatnich latach zawężeniu kosztem terenów nowo powstającej zabudowy mieszkaniowej, niemniej utrzymuje wiodącą pozycję w strukturze przestrzennej obszaru gminy.

2.8. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

W lasach regionu, przeważa obecnie sosna (Pinus silvestris) – 77% powierzchni, z domieszką brzozy (Betula pendula), dębu (Quercus robur) i olszy (Alnus glutinosa), które wyparły składniki pierwotnych borów mieszanych, lasów dębowo-grabowych i dąbrów różnego typu.

Jest to rezultat wieloletniej, intensywnej gospodarki rolnej, a następnie działalności górniczej na tym terenie, w wyniku której obszar wysoczyznowy Obniżenia Górnej Warty, został pozbawiony

pierwotnych siedlisk lasów liściastych; zostały one nieomal w całości wytrzebione. W lasach obszaru, przeważają obecnie siedliska boru świeżego oraz boru mieszanego, wilgotnego.

Lasy zajmują 1092 ha tzn. około 18,2% powierzchni gminy, co oznacza lesistość niższą o 11,4 %, od średniej krajowe z 2017 roku.

Lasy prywatne – około 209 ha, to w większości niewielkie, rozproszone enklawy, natomiast lasy państwowe stanowią 857,06 ha. W niewielkim fragmencie w południowo-zachodniej części gminy lasy pozostają w zarządzie Nadleśnictwa Herby. Pozostała, większa część administrowana jest przez Nadleśnictwo Złoty Potok. W jego skład wchodzą duże, zwarte kompleksy – we wschodnich połaciach gminy, na prawym brzegu Warty. Są to lasy podlegające znacznej antropopresji, ze względu na łatwą dostępność i sąsiedztwo terenów zurbanizowanych i uprzemysłowionych. Niemniej istniejąc, pełnią ważne funkcje lasów ochronnych – wodo i glebochronnych (ochrona zasobów wodnych, poprawa wilgotności gleb).

W lasach sosnowych gminy, występują gatunki roślin charakterystyczne dla tych obszarów – jałowiec zwyczajny (Juniperus communis), jarzębina pospolita (Sorbus aucuparia), borówka czernica (Vaccinium myrtillus) i orlica pospolita (Pteridium aquilinum). W granicach leśnictwa Osiny – na obszarze bezleśnym – hałda Dębowiec, porośnięta jest drzewami i krzewami: olszą czarną (Alnus glutinosa), dębem czerwonym (Quercus rubra), robinią białą (Robinia pseudoacacia), karaganą syberyjską (Caragana arborescens) i śliwą tarniną (Prunus spinosa). W granicach leśnictwa Osiny – na obszarze bezleśnym – hałda Dębowiec, porośnięta jest drzewami i krzewami: olszą czarną, dębem czerwonym robinią białą, karaganą syberyjską i śliwą tarniną.

2.9. SZATA ROŚLINNA

Gmina Poczesna wg regionalizacji geobotanicznej J. Matuszkiewicza, położona jest w obszarze Prowincji Środkowo-Europejskiej, Dziale Wyżyn Południowo-Polskich. Natomiast wg W. Szafera, znajduje się ona w Poddziale Pasa Wyżyn Środkowych, Krainie Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej i okręgach – środkowym (Wyżyny Częstochowskiej) i północnym (Wyżyny Wieluńskiej).

Szata roślinna gminy Poczesna – terenu silnie przekształconego w wyniku trwającej ponad sto lat, intensywnej presji antropogenicznej, położonego na przedpolu Częstochowy, a ponadto na obrzeżach cennych przyrodniczo terenów Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej – jest bardzo zróżnicowana. Tereny gminy są w związku z tym zróżnicowane pod względem siedliskowym i wartości gleb. Stąd też wynika znaczne zróżnicowanie fitosocjologiczne i florystyczne zbiorowisk leśnych i nieleśnych. Ilość gatunków roślin i zwierząt w gminie wymagających ochrony, jest mała – w porównaniu z ich obfitością występującą na otaczających gminę terenach (z wyjątkiem Częstochowy).

Na południe od drogi Poczesna – Młynek, na powierzchniach pokopalnianych, trwale uwilgotnionych, rozwinęły się łąki z dużym udziałem trzęślicy modrej; zespół Molinietum medioeuropaeum, w którym występują rzadkie gatunki, prawnie chronione: kruszczyk błotny (Epipactis palustris), kosaciec syberyjski (Iris sibirica), kukułka szerokolistna (Dactylorhiza majalis), goryczka wąskolistna (Gentiana pneumonanthe) i mieczyk dachówkowaty (Gladolius imbricatus). Wilgotne łąki (Molinio-Arrhenatherea), są najciekawszymi zbiorowiskami roślinnymi obszaru gminy. Na terenie tym powołany został Obszar Natura 2000 – SOO.

Łąki takie, wykorzystywane okresowo jako pastwiska, rozproszone są na terenie całej gminy. Wśród nich największe powierzchnie zajmują zbiorowiska łąk śmiałkowych (Stellario-Deschapsietum caespitosae). W niewielkich ciekach wodnych i zbiornikach gminy, spotykane są

gatunki zieleni pływającej – rzęsa drobna (Lemna minor) i spirodela wielokorzeniowa (Spirodela polyrrchiza) oraz zanurzonej – moczarka kanadyjska (Elodea canadensis), wywłócznik okółkowy (Myriophyllum canadensis), rogatek sztywny (Ceratophyllum demersum) i okrężnica bagienna (Hottonia palustris), a także zieleni szuwarowej – trzciny pospolitej (Phragmites communis), pałki szerokolistnej (Typha latifolia) i turzycy zaostrzonej (Carex gacilis).

Na południe od Kolonii Brzeziny istnieje eutroficzna łąka wilgotna (Cirsietum rivularis) z masowym udziałem ostrożenia łąkowego (Cirsium rivulare). Zaś na południe od składowiska odpadów w Sobuczynie-Młynku, występuje znaczna powierzchnia zbiorowiska trzcinnika piaskowego (Calamagrostis epigeios). Z kolei nad brzegami Warty, występują zarośla wierzbowe z wierzbą kruchą (Salix fragilis), wierzbą szarą (S. cinerea) i wierzbą białą (S. alba). Towarzyszą im olsza czarna, jesion wyniosły (Fraxinus excelsior) i pospolite rośliny zielne – jasnota purpurowa (Lamium purpureum), podagrycznik pospolity (Aegopodium podagraria) czy kielisznik zaroślowy (Calystegia sepium). Występują tu także zarośla wiklinowe i silnie przekształcone łęgi olszowe (Circaeo-Alnetum).

Znaczącą grupą roślin w gminie, są także gatunki rosnące na licznych, silnie przekształconych przez człowieka siedliskach – synantropijne i ruderalne - pokrzywa zwyczajna (Urtica dioica), podbiał pospolity (Tussilago farfara), trzcinnik piaskowy (Calamagrostis epigeios) i komosa biała (Chenopodium album).

2.10. ŚWIAT ZWIERZĘCY

Według podziału zoograficznego Kondrackiego – obszar opracowania i gmina, znajdują się w Krainie południowo-bałtyckiej i dzielnicy bałtyckiej. Długoletnia działalność górnicza, zmiana stosunków wodnych, regulacja cieków i wylesienie – zniszczyły naturalne siedliska i biotopy rodzimej fauny, szczególnie gatunków niższych (nie dotyczy to owadów, których ilość gatunków nie ustępuje innym rejonom Polski południowej).

Niezależnie zaś od tego - człowiek poprzez swą wielowiekową obecność, stworzył siedliska tych gatunków fauny, które dostosowały się do swoistego – podmiejskiego układu biocenotycznego. Najbardziej typowe dla siedlisk ludzkich to: szczur wędrowny (Rattus norvegicus), mysz domowa (Mus musculus), kuna domowa (Martes foina) oraz niektóre nietoperze. Spotykane są także łasica (Mustela nivalis) i tchórz (Mustela putorius).

Najliczniejsza a jednocześnie najróżnorodniejsza gatunkowo, jest gminna fauna ptasia. Dolina Warty, rowy melioracyjne, łąki i tereny podmokłe, stwarzają sprzyjające warunki dla bytowania awifauny. Ilość gatunków zaobserwowanych (z których tylko część gniazduje), w granicach gminy nie przekracza kilkudziesięciu. Najpospolitsze to – gawron (Corvus frugilegus), kawka (Corvus monedula), sikora bogatka (Parus major), skowronek (Alauda arvensis), sroka (Pica pica), szpak (Turnus vulgaris), wrona (Corvus corone) i wróbel domowy (Passer domesticus). Obserwowane płazy terenu gminy, to ropucha paskówka (Bufo calamitata), ropucha zielona (B. viridis), traszka zwyczajna (Triturus vulgaris) i traszka grzebieniasta (T.cristatus), kumak nizinny (Bombina bombina) i żaby - wodna (Rana esculenta) i trawna (Rana temporaria) oraz rzekotka drzewna (Hyla arborea).

Powierzchnie leśne obszaru, w większości zgrupowane w granicach otuliny Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd są zbyt szczupłe i zbyt często penetrowane przez człowieka, nie tworzą siedlisk sprzyjających bytowaniu wolno żyjących ssaków. Stąd też najbardziej charakterystycznymi, współczesnymi ssakami regionu, są nietoperze, znajdujące swe kryjówki

i zimowiska, w rozpadlinach i jaskiniach jurajskich. Inne spotykane to: lis (Vulpes vulpes) i sarna (Capreolus capreolus), a na terenach śródleśnych jeż (Erinaceus roumanicus), kret (Talpa europaea), łasica (Mustella nivalis), ryjówki (Soricidae), wiewiórka (Sciurus vulgaris) i zając (Lepus capensis).

2.11. SYSTEM EKOLOGICZNY GMINY – UWARUNKOWANIA I ZAGROŻENIA

Podstawowy ruszt korytarzy ekologicznych tworzy we wschodniej części gminy dolina Warty – korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym, przebiegający w kierunku północ-południe wraz z bocznym korytarzy spójności obszarów chronionych tj. obszaru Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH 240030 o kierunku zachód-wschód.

Układ dolin rzek i cieków (wraz z towarzyszącymi im obniżeniami) - tworzy lokalny system korytarzy ekologicznych gminy, wyróżniający się walorami krajobrazowymi, dużymi zasobami wód podziemnych i powierzchniowych, oraz różnorodnością florystyczną i faunistyczną, jak również istotną rolą klimatyczną na obszarze gminy. Różne komponenty środowiska naturalnego tworzą tu ekosystemy, przekraczające granice gminy i wiążące sąsiednie rejony. Prawidłowe działanie korytarzy ekologicznych, ściśle powiązane z ich „otwartym" (niezabudowanym) charakterem, odgrywa istotną rolę we właściwym funkcjonowaniu środowiska gminy. Utrzymanie otwartości systemu wymaga użytkowania rolnego dolin ze szczególnym uwzględnieniem użytków zielonych i terenów leśnych.

Stan powietrza atmosferycznego

Emisję przemysłową (punktową), do powietrza w Gminie Poczesna – w znakomitej większości pochodzącej ze spalania paliw w celu ogrzewania pomieszczeń produkcyjnych lub usługowych, wywołują funkcjonujących w gminie podmioty gospodarcze.

Najliczniejszą grupę, stanową szeroko rozumiane usługi, następnie handel oraz przemysł. Znaczną grupę stanowi także budownictwo. Większość z nich zlokalizowana jest na terenach Poczesnej, Wrzosowej i Nowej Wsi. Żaden jednak z tych obiektów i podmiotów nie wywiera znaczącego wpływu na stan czystości powietrza w gminie Poczesna, zasięg ich oddziaływania jest lokalny. Ponadto teren gminy Poczesna jest w 100 % zgazyfikowany, jednocześnie gmina nie posiada zcentralizowanego systemu ciepłowniczego.

Przeważająca część podmiotów gospodarczych jak i budynków mieszkalnych, stosuje węgiel i jego pochodne – jako czynnik grzewczy. W lokalach mieszkalnych, pracują także kotłownie opalane olejem i drewnem. Wielkość emisji substancji powstających w procesach spalania paliw dla celów grzewczych, kwalifikuje gminę Poczesna, do grupy obszarów najmniej zanieczyszczonych.

W gminie Poczesna – źródłem zanieczyszczenia powietrza są również zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł komunikacyjnych. Szacuje się, że wielkość emisji liniowej, powodowanej przez samochodowe pojazdy spalinowe, poruszające się po drogach na terenie Gminy. Parametry techniczne większości dróg (ulic) gminy, położonej na przedpolu Częstochowy, nie są dostosowane do zwiększającego się sukcesywnie ruchu pojazdów. Ulice sąsiadują bezpośrednio z terenami zwartej lub skupionej zabudowy mieszkaniowej. Zabudowa ta jest w większości zabudową niską, usytuowaną wzdłuż osi tych ulic. Prowadzone oceny wykazują, że emisja komunikacyjna, czyli liniowa, ma istotny, o wzrostowej tendencji wpływ na jakość powietrza. Ponadto emisja niska, prowadzi często do powstawania podwyższonych stężeń zanieczyszczeń, w miejscach przebywania ludzi. Substancje emitowane przez silniki pojazdów spalinowych, decydują o czystości powietrza w otoczeniu dróg, a ich wpływ maleje wraz ze wzrostem odległości.

Według wykazu Państwowego Instytutu Geologicznego obiekty uciążliwe dla stanu czystości powietrza w Gminie Poczesna emitujące pyły i gazy stanowią następujące zakłady: Ceramex-Dylikowscy S.C., Stanmot Sp. z o.o., PPUH Alfa, Pres Glass SA, Przedsiebiorstwo specjalistyczne Bocar, Odlewnia żeliwa Simiński Ordon

Ponadto w granicach gminy funkcjonuje instalacja unieszkodliwiania odpadów komunalnych i innych niż niebezpieczne o zasięgu regionalnym – Składowisko Sobuczyna-Młynek. Jest ona źródłem emisji do powietrza: − przede wszystkim substancji gazowych, powstających jako produkt anaerobowej fermentacji odpadów oraz procesów gnicia odpadów organicznych – tj. biogazu, w skład którego wchodzą głównie metan i dwutlenek węgla z domieszką innych substancji m.in. siarkowodoru. Emisja ta, przenika do powietrza poprzez studnie odgazowujące, pracujące w początkowej fazie eksploatacji kwater składowiska.

Stan czystości wód powierzchniowych

System wód powierzchniowych w gminie Poczesna stanowi rzeka Warta wraz z rozgałęzionymi, krótkimi ciekami stanowiącymi jej bezimienne dopływy oraz imienne, takie jak: Dopływ spod Choronia, Dopływ spod góry Pustelnia oraz Dopływ spod Szymczyk. Rzeka Warta przepływa przez gminę na całej jej długości i na tym odcinku (Warta od Zbiornika Poraj do Cieku spod Rudnik) wg. badań z 2016 r. prowadzi wody 2 klasy.

Rzeka Warta prowadzi wody z większości wschodniego i południowo- zachodniego obszaru gminy Poczesna. Rzeka już zbiera wody zarówno z terenów rolnych i leśnych, zwłaszcza w pobliżu koryta jak i z terenów zajętych pod osadnictwo, w większości jednorodzinne i mieszkaniowo-usługowe wsi Borek, Kolonia Poczesna, Poczesna, Zawodzie, Nowa Wieś, Korwinów i Słowik oraz w mniejszym stopniu przez zabudowę zagrodową. Ponadto na terenie gminy funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków w Kolonii Poczesna oraz w Hucie Starej B. Na stan czystości wód ma również oczyszczalnia ścieków w Kamienicy Polskiej położona tuż przy granicy z gminą Poczesna. Odbiornik ścieków oczyszczonych stanowią rowy uchodzący do rzeki Warty. Na stan jej czystości wpływ ma przede wszystkim przekroczenie stężenia maksymalnego zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych oraz stopień zanieczyszczenia jej dopływów. W przypadku gminy Poczesna jest to np. Dopływ spod Choronia, który w 2014 r. charakteryzował się 4 klasą czystości.

Mniejsze znaczenie dla systemu wód w gminie mają bezimienne dopływy rzeki Konopki płynącej poza granicami gminy, które wypływają ze wsi Młynek (Sobuczyna) oraz Huta Stara B (Brzezinka oraz Dopływ spod Huty Starej B). Na stan czystości jej wód wpływ mają jej dopływy, mające tutaj swoje źródła. Według badań z 2014 r. jej wody wykazały 2 klasę czystości. Rzeka Konopka jest obiorcą wód z zachodniej i północno-zachodniej części gminy. Trafiają do niej również oczyszczone odcieki odprowadzane do rzeki Sobuczynki, ze składowiska odpadów komunalnych w Sobuczynie. Na stan jej czystości wpływ ma przekroczenie stężenia średniorocznego i maksymalnego zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych.

Stan czystości wód podziemnych

Gmina Poczesna nie dysponuje własnymi ujęciami wód podziemnych, zasilającymi gminny system wodociągowy. System ten zaopatrywany jest, przez trzy ujęcia wód podziemnych, wodociągów częstochowskich

Zagrożenie i degradacja wód podziemnych w obszarze opracowania, mają jak dotąd zasięg lokalny. Wynika to z braku pełnych systemów kanalizacyjnych oraz pełnego systemu unieszkodliwiania odpadów, Zagrożenia tego nie zmienia nawet fakt występowania w profilu pionowym regionu osadów nieprzepuszczalnych, których miąższość (iły środkowojurajskie), waha się od 0 do ponad 40 m. Utrudnia to znacząco infiltrację zanieczyszczeń powierzchniowych.

Takie – dogodne z punktu widzenia potrzeb eksploatacji, warunki hydrogeologiczne, w praktyce wykluczają potrzebę wydzielania stref ochrony pośredniej dla innych niż czwartorzędowe, ujęć wody regionu.

Natomiast wody czwartorzędowe, płytkie - przypowierzchniowe, ujmowane studniami kopanymi (tzw. wody gruntowe), w dolinie Warty, wykazują generalnie III i IV klasę jakości.

W granicach obszaru opracowania, funkcjonuje obiekt będący jedynym w gminie podmiotem gospodarczym, wytwarzającym większą ilość ścieków innych niż ścieki sanitarne. Jest to składowisko odpadów komunalnych w Sobuczynie, zarządzane przez EMAS Częstochowskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o. o. w Sobuczynie, przy ulicy Konwaliowej 1. Stanowi ono potencjalne źródło niekorzystnego wpływu, na występujące w gminie Poczesna poziomy wodonośne.

Zagrożenie hałasem

Hałas, w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska, to dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16000 Hz. W środowisku zanieczyszczenie hałasem dotyczy wszelkiego rodzaju dźwięków niepożądanych, nieprzyjemnych i uciążliwych w danym miejscu i czasie. Regulacje odnośnie dopuszczalnego poziomu hałasu w zależności od rodzaju terenu zawierają przepisy odrębne.

W gminie Poczesna szczególne znaczenie ma hałas komunikacyjny powodowany przez ruch drogowy i kolejowy. Głównym źródłem hałasu jest tu droga krajowa Nr 1 oraz przebieg linii kolejowej Nr 1 stanowiących główne korytarze transportowy południe- północ oraz w mniejszym stopniu drogi wojewódzkie Nr 791 oraz Nr 904 na osi wschód- zachód w południowej części gminy. Istotnym problemem jest tu współistnienie sąsiedztw, a zwłaszcza sąsiedztwo tras komunikacyjnych i zabudowy mieszkaniowej. Wzrost poziomu hałasu drogowego (komunikacyjnego), występuje wzdłuż dróg (ulic) wszędzie tam, gdzie udział pojazdów ciężarowych w ogólnym strumieniu ruchu pojazdów jest znaczny.

Według badań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach hałas komunikacyjny przenikający do środowiska wzdłuż opisywanych dróg Gminy Poczesna, jest hałasem ponadnormatywnym i kwalifikującym klimat akustyczny obszarów położonych w sąsiedztwie głównych tras komunikacyjnych i kolejowych jako uciążliwy dla mieszkańców.

Po oddaniu do użytku odcinka autostrady A1 , która przetnie gminę w jej południowo-zachodniej części przechodząc przez miejscowość Nierada, również ta droga stanie się źródłem hałasu.

Jednocześnie funkcjonujące w gminie podmioty gospodarcze nie są źródłem ponadnormatywnego hałasu przemysłowego. Podmioty te, tylko incydentalnie i tylko w skali lokalnej mogą powodować tego rodzaju uciążliwości, które mogą być łatwo likwidowane, przy pomocy dostępnych instrumentów prawnych i technicznych.

Natomiast źródłami hałasu przemysłowego – przenikającego do środowiska naturalnego są urządzenia i instalacje, pracujące na składowisku odpadów komunalnych Sobuczyna-Młynek, jak i funkcjonującego w jego granicach – Zakładu Zagospodarowania Odpadów.

Przekształcenia, degradacja i zanieczyszczenie gleby

Zagrożenia powierzchni ziemi mają naturalne i antropogeniczne źródła. Ze względu na przewagę terenów o niewielkim nachyleniu, ruchy masowe powierzchni ziemi są ograniczone. Degradacja powierzchni glebowo-roślinnej (erozja i spływy powierzchniowe) występuje lokalnie.

Najliczniejsze i najbardziej widoczne są zmiany spowodowane przez człowieka. Wynika to z budowy geologicznej regionu, a także ze znacznego udziału, mimo prowadzonych po 1980 r. rekultywacji, powierzchni gleb zdegradowanych lub zdewastowanych wyniku wieloletniej działalności górniczej. Dewastacja gleb i krajobrazu związana była z eksploatacja złóż mineralnych (nieużytki, użytki kopalne i tereny równe, w tym hałdy pokopalniane.

Ponadto stale wyrasta liczba odpadów oraz trwające składowanie odpadów i brak recyclingu na składowisku odpadów w Sobuczynie-Młynku.

Pozostałe zmiany o mniejszej skali oddziaływania, to głównie wykopy i nasypy drogowe, prace związane z zabudową mieszkaniową, infrastrukturą techniczną (w tym urządzeniami i obiektami melioracji).

W zakresie zanieczyszczeń gleb należy podkreślić, że w pobliżu tras komunikacyjnych następuje kumulacja w glebie toksycznych związków chemicznych pochodzących ze spalin oraz płynów ścieralnych opon i nawierzchni. Rośliny w strefie zanieczyszczeń kumulują je w swoich tkankach (w przypadku związku ołowiu, jego ilość w tkankach roślinnych może kilkakrotnie 1,5 - 7 razy przekraczać zawartość w glebie). Największe zagrożenie dla gleb istnieje wzdłuż drogi krajowej Nr 1, a w przyszłości autostrady A1. Istnieją, tam szczególne warunki dla spływu, zalegania i osiadania zanieczyszczeń zawartych w powietrzu na obszarach łąk.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Na terenie gminy Poczesna można określić dwa stacjonarne źródła potencjalnych, nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska. Pierwszym jest oczyszczalnia ścieków w Kolonii Poczesna oraz Hucie Starej B, a drugim – składowisko odpadów komunalnych Sobuczyna-Młynek

W myśl ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (t.j Dz. U. z 2018 r. poz. 799), przez poważną awarię rozumie się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Poważne awarie w gminie Poczesna mogą zaistnieć przede wszystkim na drodze krajowej Nr 1, drogach wojewódzkich i na liniach kolejowych. Są one związane z transportem materiałów niebezpiecznych.

Dodatkowe zagrożenie stwarza fakt, że drogi te w obrębie gminy przebiegają na znacznej długości przez tereny zabudowane. Po wymienionych trasach przewożone są praktycznie wszystkie materiały używane obecnie przez przemysł chemiczny.

Skażenie promieniotwórcze środowiska

Głównymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego w gminie, są napowietrzne przesyłowe linie elektroenergetyczne 220 kV Wrzosowa – Joachimów, linie 110 kV łączące stację SE

Wrzosowa z obiektami: SE Herby, SE Poraj, SE Miasteczko Śląskie, SE Kalety, SE Rudniki, SE Stobiecko, SE Julianka, a ponadto linie 30 kV i 15 kV.

W ich strefach oddziaływania, zabronione jest sytuowanie budownictwa mieszkaniowego lub obiektów przeznaczonych do stałego przebywania ludzi.

Nie są natomiast źródłami szkodliwego promieniowania elektromagnetycznego funkcjonujące w gminie stacje bazowe telefonii komórkowej (2), lub wieża antenowa telefonii komórkowej systemu DOS w Kolonii Borek. Ich oddziaływanie szkodliwe ogranicza się do granic działki, na których są zlokalizowane.

Zagrożenia fauny i flory

Przekształcenia fauny i flory spowodowane są zmianami komponentów przyrodniczych.

Zbiorowiska roślinne, a także rodzime gatunki zwierząt narażone są na :

1) wypieranie zbiorowisk naturalnych i półnaturalnych przez zbiorowiska synantropijne;
2) zanik gatunków rzadkich i chronionych;
3) introdukcja – wprowadzanie nowych, obcych, konkurencyjnych gatunków

Ochrona walorów przyrodniczych na terenie gminy powinna opierać się na racjonalnym gospodarowaniu zasobami dziedzictwa naturalnego oraz zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Kierunki ochrony powinny dążyć także do utrzymania lub przywracania funkcji ekosystemów.

Istotnym dla prawidłowego funkcjonowania systemu przyrodniczego jest zachowanie i ochrona istniejących lasów oraz, co równie istotne, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, stanowiących ostoję roślinności i schronienie dla zwierzyny na terenach o nieciągłej strukturze lasów. Wiele zależy tu od działalności władz gminy i podejmowanych przez nie decyzji, w związku z brakiem skutecznej ochrony takich obszarów w obowiązującym prawie. W swoich staraniach gmina Poczesna musi jednak wziąć pod uwagę nowy ważny element w przestrzeni, jakim jest budowa autostrady A1 stanowiącej barierę w swobodnym przemieszczaniu się roślin i zwierząt.

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW

3.1. RYS HISTORYCZNY GMINY POCZESNA

Dzieje gminy Poczesna sięgają odległych czasów. Najstarsze wzmianki dotyczące Huty Starej, Nierady i Nowej Wsi pochodzą z XVIII w. Słowik był wymieniony w dokumencie z roku 1629, a Wrzosowa wspomniana przez Jana Długosza w roku 1470. Poczesna również pojawia się w pismach Długosza, ale pierwsza wzmianka o niej jako wsi Królewskiej pochodzi z roku 1578.

W roku 1606 została w Poczesnej erygowana parafia. Poczesna należała do starostwa olsztyńskiego jako ośrodek jednego z czterech kluczy tego starostwa. Klucz poczeszyński zasilał skarb koronny znacznymi zyskami, było to 37% dochodów całego starostwa. Nic zresztą dziwnego, skoro do klucza należało 12 wsi, 5 folwarków, 4 wójtostwa i Częstochowa. Na skutek uchwały zbiorowej w 1797 roku Poczesna wraz z przyległościami znalazła się w zaborze pruskim. Okres napoleoński, który wkrótce nastąpił, szczególnie wojny między zaborcami Polski, a Francją doprowadził do zmiany granic na ziemiach polskich. Poczesna weszła w skład Księstwa

Warszawskiego, a po klęsce Napoleona i po Kongresie Wiedeńskim stała się częścią Królestwa Kongresowego podległego Rosji.

W Królestwie Polskim Poczesna była siedzibą jednej z pięciu ekonomii rządowych regionu częstochowskiego.

W roku 1841 ukazem carskim część Ekonomii Poczeszyńskiej została ofiarowana rosyjskiemu generałowi Sobolewowi. Nie była to mała darowizna - ponad 3000 morgów ziemi. Pod koniec XIX wieku czynne już były w Poczesnej i Borku kopalnie rudy żelaza, a w związku z powstaniem Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej na początku XX wieku została założona cegielnia w Korwinowie.

Obecna gmina Poczesna jako pełnoprawna jednostka administracji państwowej pojawiła się w 1919 roku po odzyskaniu przez Polskę niepodległości i weszła w skład powiatu częstochowskiego, województwa kieleckiego.

Rok 1939 był tragiczny dla ludności gminy tak jak dla ogółu narodu. Dekretem Adolfa Hitlera z 8 października 1939 roku teren gminy Poczesna wraz z dwunastoma innymi z powiatu częstochowskiego został wcielony do Rzeszy. Jedynie niewielka część okolic Wrzosowej pozostała w obrębie Generalnej Guberni.

Po II wojnie światowej gmina Poczesna weszła w skład powiatu częstochowskiego, województwa kieleckiego, a od 1950 roku województwa katowickiego. W związku z reformą administracyjną kraju od 1 czerwca 1975 roku Poczesna należała do województwa częstochowskiego, od 1 stycznia 1999r. stała się częścią powiatu częstochowskiego, województwa śląskiego.

3.2. GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW

Na terenie gminy występują tylko nieliczne dobra kultury. Są to kościoły, kaplice i kapliczki oraz krzyże przydrożne, kilka drewnianych lub murowanych starych domów trzy cmentarze katolickie, pozostałości zespołów dworskich folwarcznych oraz założenia parkowe.

Szczególny historyczny krajobraz tworzą wyróżniające się w terenie ślady działalności górniczej w postaci hałd o bardzo zróżnicowanych kształtach i rozmaitej wysokości obecnie porośniętych roślinnością oraz zespoły budynków kopalnianych, szybów i pól szybowych.

W gminie nie występują obiekty wpisane do rejestru zabytków archeologicznych, nieruchomych i ruchomych województwa śląskiego, a jedynie obiekty wpisane do ewidencji zabytków.

Na terenie gminy Poczesna występują następujące obiekty wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków:

Tabela 5. Dobra kultury wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków

Nr	Miejscowość	Adres	Obiekt
1.	Korwinów	ul. Stacyjna 4	budynek stacyjny PKP
2.		ul. Stacyjna 2	budynek dawnej kasy biletowej PKP
3.		dz. ewid. Nr 90/1 przy ul. Stacyjnej	strażnica przejazdowa
4.	Poczesna	ul. Strażacka	Kaplica przydrożna z 1914 r.
5.		ul. Strażacka 9	Kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela z 1870 r.
6.			
7.	Wrzosowa	ul. Cementowa 1	Zespół dawnego osiedla fabrycznego Fabryki Portland-Cementu „Wrzosowa" – budynki mieszkalne z XX w. lata 20-te
8.		ul. Cementowa 3	
9.		ul. Cementowa 5	
10.		ul. Cementowa 7	
11.		ul. Fabryczna 5a	budynek dyrektora cementowni oraz zarządu
12.		ul. Fabryczna 10	Zespół budynków dawnej Fabryki Portland-Cementu „Wrzosowa" założonej w 1898-1899 - portiernia, 2 budynki pomocnicze, budynek główny

Na terenie gminy Poczesna występują następujące obiekty i obszary wpisane do gminnej ewidencji zabytków (GEZ):

Tabela 6. Dobra kultury wpisane do gminnej ewidencji zabytków

Nr	Miejscowość	Adres	Obiekt
1.	Bargły	ul. Śląska 15	Dom drewniany, ok. 1910 r.
2.	Huta Stara A	ul. Pszenna 33	Dom drewniany, XX w. lata 20-te
3.		ul. Pszenna 34	Dom murowany z gankiem z 1913 r.
4.	Huta Stara B	ul. Główna	Kapliczka przydrożna z XIX w.
5.		ul. Główna 28	Zespół dworski: dwór , pozostałości parku z 1932 r.
6.	Korwinów	ul. Okólna/Stacyjna	Stanowisko archeologiczne
7.		ul. Ceramiczna 2	Zespół pałacowo- parkowy z pocz. XX w.
8.	Nowa Wieś	ul. Częstochowska	Kaplica przydrożna z XIX w.
9.	Poczesna	ul. Strażacka	Kaplica przydrożna z 1914 r.
10.		ul. Strażacka 9	Kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela z 1870 r.
11.			Plebania z początku XX w.
12.		ul. Strażacka 30	Dom murowany przed 1945 r.
13.	Słowik	ul. Podlaska	Stanowisko archeologiczne
14.	Wrzosowa	ul. Cementowa 1	Zespół dawnego osiedla fabrycznego Fabryki Portland-Cementu „Wrzosowa” – budynki mieszkalne z XX w. lata 20-te
15.		ul. Cementowa 3	
16.		ul. Cementowa 5	
17.		ul. Cementowa 7	

18.		ul. Fabryczna 5a	budynek dawnej ochronki wraz z pozostałościami parku z pocz. XX w.
19.		ul. Fabryczna 10	Zespół budynków dawnej Fabryki Portland-Cementu „Wrzosowa" założonej w 1898-1899 - portiernia, 2 budynki pomocnicze, budynek główny
20.	Zawodzie	Ul. Długa	Cmentarz rzymsko- katolicki z końca XIX w. (w karcie ewid. zab. z 1988 r. data założenia 1606 r.)
21.			2 stanowiska archeologiczne

Źródło: Opracowanie na podstawie Zarządzenia Nr.URO.0050.126.2012.KB Wójta Gminy Poczesna z dnia 26.07.2012 r. w sprawie: Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Poczesna

3.3. ZARYS HISTORII ROZWOJU OSADNICTWA W OBSZARZE GMINY

Gmina Poczesna należy do obszarów o bogatej przeszłości, niektóre miejscowości mogą poszczycić się stosunkowo wczesną metryką. Są to informacje przytoczone z zasobów Towarzystwa Genealogicznego Ziemi Częstochowskiej oraz Słownika geograficznego Królestwa Polskiego.

Bargły

Wieś w południowej części gminy Poczesna. Bargły w XVII stuleciu były wsią w starostwie olsztyńskim, w powiecie lelowskim przynależną do parafii w Poczesnej. Zanim jednak powstała parafia w Poczesnej w 1606 r., tereny, na których rozwinęły się dzisiejsze Bargły, należały do parafii Zrębice w dekanacie lelowskim diecezji krakowskiej.

W księgach parafialnych parafii Poczesna Bargły odnotowane zostały dopiero w 1631 roku, ale początki miejscowości mogą sięgać lat wcześniejszych. Nazwa wsi przypuszczalnie pochodzi od staropolskiego słowa "bargiel". Bargiel to dawna nazwa ptaka, który występował na tych terenach i obecnie jeszcze dość często jest spotykany, znany bardziej jako kowalik. Według opowieści przekazywanych przez mieszkańców wsi, miejscowość wzięła swą nazwę od właściciela wioski; niejaki Bargieł rozpoczął na tym terenie wydobywanie rudy żelaza.

Za czasów Królestwa Polskiego (1815 - 1916) istniała gmina Bargły. Gmina Bargły jako gmina wiejska należała w XIX wieku do powiatu częstochowskiego w guberni piotrkowskiej. Według wykazu gmin z 1880 roku gmina Bargły już nie istniała, a jej obszar wszedł w skład gminy Kamienica Polska.

Mazury

Wieś położona w zachodniej części gminy Poczesna. W księgach parafialnych parafii w Poczesnej wieś pojawia się w 1727 r. Była to wieś szlachecka, własność królewska czyli królewszczyzna. W czasach zaborów stanowiła część Dobra Rządowego Ekonomia Poczesna. Na początku XIX wieku w Młynku funkcjonowała kopalnia rud żelaza, która była jedną z trzynastu kopalni w rejonie blachowieńskim. Była drugą po kopalni w Nieradzie kopalnią o zorganizowanej

formie. Część Folwarku Młynek w 1841 r. został prawem majoratu nadana generał-lejtnantowi Sobolewowi. W 1854 r. folwark miał powierzchnię 600 mórg.

Brzeziny Kolonia

Wieś w północnej części gminy Poczesna, granicząca na północy z Częstochową. Dawniej wieś szlachecka położona w północnej części gminy Poczesna. W przeszłości miejscowość nazywano Brzeziny Wielkie Kolonia, ponieważ osada powstała w wyniku ekspansji wsi Brzeziny Wielkie. Osada graniczy z Brzezinami Nowymi, Brzezinami Wielkimi oraz Brzezinami Małymi. Dwa ostatnie to osiedla znajdujące się obecnie w granicach częstochowskiej dzielnicy Błeszno.

W miejscowości znajduje się nieczynna kopalnia rudy żelaza „Szczekaczka" która nazwę wzięła od dawnej nazwy miejscowości. Obok niej widoczna jest stara hałda pokopalniana. W grudniu 1980 roku na terenie kopalni udostępniono do zwiedzania muzeum rud żelaza im. Stanisława Staszica w Brzezinach Wielkich. Muzeum kopalni dla zwiedzających zamknięto w 1985 roku z powodu zbyt wysokiego poziomu wody zbierającej się w kopalni.

Wieś jest położona wśród łąk, z czego największym kompleksem są Łąki Błeszeńskie ciągnące się na północ w kierunku Częstochowy. Przez wieś płynie rzeka Brzezinka mająca swoje źródło na pobliskich łąkach.

Dębowiec

Osada położona we wschodniej części gminy Poczesna. W sąsiedztwie wsi Dębowiec były zlokalizowane podziemne złoża rudy żelaza, zapewne stąd wzięła nazwę kopalnia. Szyb kopalni „Dębowiec" został zbudowany w lesie pomiędzy Sokolimi Górami a wsiami Zawodzie, Osiny i Dębowiec. Pierwsze prace związane z budową i drążeniem szybu zaczęto w 1952 roku. Były to prace niezmiernie trudne ze względu na bardzo duży napływ wody, dlatego też grunt wokół szybu mrożono, co było wtedy bardzo nowoczesną metodą bicia szybu. Lata świetności kopalni to okres 1967 - 1968.

Dziś po kopalni pozostała nazwa oraz wiele ścieżek i dróg leśnych prowadzących do tej nieczynnej kopalni. Niektóre ścieżki wykorzystano jako nowe trasy rowerowe. Widoczny znak ciężkiej pracy górników to potężna hałda usytuowana w środku lasu, doskonale widoczna z pobliskiego olsztyńskiego wzgórza.

Huta Stara A

Wieś położona w środkowej części gminy Poczesna. Tereny wsi Huta Stara A wchodziły dawniej w skład rozległego majątku, którego centrum mieściło się w Błesznie. W źródłach historycznych Błeszno pojawia się pod koniec XIV w. jako siedziba rycerskiego rodu Bielów herbu Ostoja. Rozległe dobra majątku Błeszno na przełomie XVIII i XIX w. stanowiły swoisty archipelag osad, w którego skład wchodziła Huta Stara A.

Zdaniem językoznawców nazwa „Huta" należy do tzw. nazw kulturowych, związanych z działalnością człowieka. Nazwa Huta Stara świadczy o dawnych kuźniczych tradycjach osady, właściwych dla rudonośnych terenów okolic Częstochowy.

W 1819 r. kompania okupników z Moraw, „z kraju austriackiego", zakupiła połowę dóbr ziemskich określanych w wykazie hipotecznym mianem „Stara Chuta". Ziemię podzielono na 100 równych części, z których każda miała 5 morgów i 236 prętów.

W 1823 r. geometra Bernhardt, dokonał pomiarów gruntów kolonii, obejmujących 598 morg i 172 pręty. W ręce kolonistów dostała się część Huty oznaczona literą A, natomiast część B pozostała w rękach Grzegorza Błeszyńskiego i jego spadkobierców.

24 grudnia 1845 r. sporządzony został bezcenny dla poznania dziejów kolonii dokument: protokół lustracji wsi Huta Stara. Było to dzieło lustratora, komisarza nadzwyczajnego Schoslanda. Stąd wiemy, że kolonia miała 92 posesje. Istniała także we wsi kaplica kryta gontem.

W Hucie Starej A funkcjonowała kopalnia rudy żelaza „Tadeusz I". Okolice Huty Starej to tereny pozostałe po eksploatacji rud żelaza w postaci wysokich kopców. Hałdy pokopalniane są nierozerwalnym elementem krajobrazu, zbudowane są one ze skały płonnej wydobywanej przy eksploatacji syderytów, nadal znaleźć można w nich fragmenty tych rudonośnych skał.

Huta Stara B

Początki wsi Huta Stara B związane są z pobliską wsią Wrzosowa, ponieważ początkowo grunty Huty Starej należały do Wrzosowej. W 1581 roku Wrzosowa stanowiła własność dwóch rodzin szlacheckich - Błeszyńskich i Otwinowskich, „miała 9 i pół łana kmiecego, folwark i hutę szkła zatrudniającą trzech robotników". W 1818 roku w Hucie Starej osiedlili się, przybyli na te tereny tkacze z Moraw w liczbie 13 osób. W 1821 we wsi założono szkołę. Szkoła ta funkcjonowała do Powstania Styczniowego. Ta część miejscowości, która obecnie określana jest jako Huta Stara B należała do dziedzica Augustyna Kotlińskiego. W 1932 roku zbudował on na swych posiadłościach dworek zachowany do dzisiaj. Stanowi on wartą obejrzenia ciekawostkę architektoniczną.

Historia miejscowości związana jest z górnictwem rud żelaza. Nieopodal znajdowały się zlikwidowane w latach 70-tych XX wieku kopalnie (ich ślad stanowią dwie hałdy górnicze położone w pobliżu miejscowości). Znajduje się tu Osiedle Huta Stara B, które jest ściśle związana z historią wsi o tej samej nazwie. Jest ona stosunkowo krótka, bowiem rozpoczyna się dopiero w 1949 roku, kiedy to rozpoczęto budowę bloków mieszkalnych osiedla górniczego, przeznaczonych dla pracowników pobliskich kopalń rudy żelaza. W 1952 roku było już 19 bloków mieszkalnych, obecnie jest ich 27.

Korwinów

Wieś nad Wartą, położona we wschodniej części gminy Poczesna. Najstarszymi miejscami w dzisiejszym Korwinowie były dwie osady, a właściwie przysiółki. Są to: do dziś zachowana osada Młyńskie Wały, która istnieje od bardzo dawna, potwierdzona zapisami z 1772 roku oraz nieistniejąca już dziś osada Karczowa Droga. Ta osada lub tylko jakieś zabudowania znajdowały się po prawej stronie obecnej ulicy Okólnej przy zbiegu z ulicą Jesienną. Stanowiło ją kilka zabudowań. Pierwotnie wieś należała do dóbr ziemskich dworu we Wrzosowej i została z niego wyłączona w 1878 roku.

Miejscowość została założona jako osada po uruchomieniu cegielni na przełomie XIX i XX wieku. Wpływ na uruchomienie cegielni miała budowa kolei warszawsko-wiedeńskiej. Na terenie wsi znajdowały się złoża iłu (gliny). Około 1887 roku ziemię te wykupił Korwin z Małopolski budując cegielnię i pałac. W 1945 roku cegielnia nazywała się: Zakłady Ceramiczne "Korwinów" S.A. Cegielnia działała do lat 80. XX wieku

Michałów

Wieś położona w południowej części gminy Poczesna. Była to wieś będąca własnością państwową tzw. Królewszczyzna, z której dochody szły na prywatne wydatki króla i jego dworu oraz starostwa. W 1793 i 1795 r. na skutek II i III rozbioru okolice Częstochowy dostają się pod zabór pruski. Królewszczyzny jako własność państwa polskiego przechodzą na własność państwa pruskiego i stanowiła własność należącą do Dóbr Rządowych Ekonomii Poczesna.

Po roku 1830 wieś stała się majątkiem z nadań carskich tzw. Majoratów. Były to majątki nadawane przez cara wysokiej rangi oficerom za zasługi dla Rosji. Majoraty były częścią planu rusyfikacji ziem polskich i miały stanowić ośrodki kultury rosyjskiej

Po II wojnie światowej między Michałowem a Bargłami znajdowała się kopalnia rud żelaza "Jan". Znajdowała się tu również kopalnia rud żelaza "Elżbieta" należąca do Towarzystwa Akcyjnego Zakładów Hutniczych "Huta Bankowa" w Poczesnej z siedzibą w Borku.

Nierada

Wieś położona w południowo - zachodniej części gminy Poczesna. Wzmianki o wsi dotyczą wydobywania i przetwarzania rudy żelaza. Już w 1620 roku mówiło się o Nieradzie - Kuźnicy. To właśnie tutaj powstała w XIX wieku pierwsza kopalnia w formie zorganizowanej. W okresie międzywojennym działały w okolicach Nierady kopalnie Maria i Jan. W dwudziestoleciu międzywojennym Nieradę zamieszkiwało około 1000 osób.

Młynek

Wieś położona w zachodniej części gminy Poczesna. Stanowiła wraz z wsią Mazury tzw. Folwark Młynek. W Młynku funkcjonowała kopalnia rudy żelaza „Maria”.

Nowa Wieś

Wieś położona w środkowej części gminy Poczesna. W XIX wieku na terenie dzisiejszej Nowej Wsi znajdował się rozległy majątek zwany „Hutki”, sięgający aż po Korwinów. Był on własnością dziedziczną Kozłowskich

Obszar ten w ubiegłych wiekach był istotną częścią Okręgu Myszkowsko - Kłobuckiego. W Nowej Wsi funkcjonowała kopalnia rudy żelaza „Tadeusz II”. Kopalnia otwarta została 1.XI.1953 roku. Złoże było udostępnione szybem. Po zakończeniu eksploatacji kopalnia została zlikwidowana. Była jedną z największych i najnowocześniejszych kopalń rud żelaza po 1945 roku.

Poczesna

Wieś nad rzeką Wartą, położona w środkowej części gminy Poczesna. Pierwsza wzmianka o Poczesnej jako wsi królewskiej pojawiła się w roku 1578. Parafię Poczesna erygował 12 lipca 1606 roku bp. krakowski Bernard Maciejowski. Król Zygmunt III Waza ze swojego przywileju fundacyjnego uposażył parafię w ziemię - pole, które miało dać utrzymanie proboszcza. Natomiast drewniany kościół wybudował Joachim Ocieski, starosta olsztyński. Założył on także w Poczesnej papiernię jako, że cała okolica wokół otoczona była lasami sosnowo - dębowymi, których karczowanie dostarczało surowca do tej wytwórni. Drewno to wykorzystywano także do produkcji węgla drzewnego niezbędnego do wytapiania żelaza z rudy zalegającej te okolice. Odsłaniane w ten sposób tereny służyły do zakładania nowych wsi.

Parafia Poczesna powstała jako ogniwo diecezji krakowskiej. Tereny te od początku polskiej państwowości należały do Małopolski, historycznie to ziemia krakowska. Parafię wydzielono z parafii w Zrębicach i Koziegłówkach. W pierwszym okresie jej istnienia tworzą ją wsie: Poczesna, Zawada, Niewdzięczna (później Zawisna), Radziątków (później Nierada), Raków (później Zawodzie).

Drewniany kościół służył parafii w Poczesnej aż do połowy XIX wieku. Jednak coraz bardziej wysłużony musiał być wreszcie rozebrany. Wtedy to w latach 1870 - 77 zbudowano obecny kościół. W roku 1938 znalazł się on w strategicznym miejscu, bo przy samej nowej szosie zbudowanej z klinkierowej cegły i łączącej Częstochowę z Będzinem. Jej zabytkowy już odcinek jest zachowany do dzisiaj, bowiem wybudowana na tej trasie „gierkówka" ominęła szerokim łukiem Poczesną.

Słowik

Wieś nad rzeką Wartą, położona w północno - wschodniej części gminy. Słowik związany był w przeszłości z majątkiem Błeszno, w którym od XIV wieku funkcjonowała Kuźnica Błeszyńska, później o nazwie „Słowik" pochodząca od nazwiska właściciela. Kuźnice w owym czasie budowano przede wszystkim nad rzekami, ze względu na wykorzystanie wody do procesów technologicznych oraz jako podstawowy środek transportu dużych ilości drewna i rudy żelaza. Lokalizacja Kuźnicy Błeszyńskiej, najstarszej w regionie to początek osadnictwa miejscowości Słowik.

Dzisiejszy Słowik tworzą 3 historyczne osady: Słowik, Karczowa Droga i Folwark Działki. Słowik istniał już na początku XVIII wieku. W 1776 roku wymieniany jest jako wieś szlachecka. W 1787 roku zamieszkiwało tu 31 osób. W 1791 roku była to osada składająca się z 9 domów, w której zamieszkiwało 65 osób.

Sobuczyna

Wieś położona w zachodniej części gminy Poczesna. Przy granicy z Sobuczyną znajduje się obszar zwany tradycyjnie Całka. Według przekazów ustnych, dawniej była tam karczma Żyda o nazwisku Całka. Dawna wieś Całka, dziś już nie istniejąca, położona była między miejscowościami Sobuczyna, a Poczesna w okolicy współczesnej ulicy Łąkowej w Poczesnej. Miejscowość Całka pojawia się m.in. w dokumentach mówiących o zbudowaniu w oparciu o decyzje i środki Komisji Edukacji Narodowej szkoły parafialnej w Poczesnej w 1792 roku.

W rejonie Sobuczyny znajdują się okazałe hałdy po kopalni rudy: Aleksander, Hugo, Maszynowy II i Maszynowy I. Ta ostatnia była najnowocześniejszą kopalnią w regionie, uruchomioną w 1938 roku.

Wrzosowa

Wieś położona w północnej części gminy Poczesna. Pierwsze zapisy o miejscowości Wrzosowa pojawiają się w kronikach Jana Długosza. Najstarsza wiadomość potwierdzająca istnienie Wrzosowej jako wsi szlacheckiej pochodzi z 1470 roku. Wówczas właścicielem osady był Jan Trepka. W 1581 roku znajdowała się w posiadaniu dwóch rodzin szlacheckich. We wsi czynna była wówczas huta szkła.

W XVIII wieku część Wrzosowej posiadał Antoni Otfinowski, posesor wójtostwa z Wyczerp, a właścicielem folwarku był Dominik Błeszyński, komornik graniczny powiatu lelowskiego. Według Lustracji z 1789 roku w miejscowości znajdowały się 44 domy (dwór, browar, karczma).

Od połowy XIX wieku postępował stopniowy rozwój wsi, a w 1899 roku warszawski przemysłowiec Aleksander Ewast założył tu cementownię „Wrzosowa" zatrudniająca 190 robotników. Surowcem był kamień wapienny pozyskiwany z wzgórza wrzosowskiego, zaliczanego do najwyższych w tej okolicy. Ma ono 316 m n.p.m. Dostarcza ono także ciekawych skamieniałości małż i amonitów z okresu jurajskiego, znajdujących się w licznych muzeach geologicznych. Położenie miejscowości na wzniesieniu powoduje, że zabudowa ma ciekawą, kaskadową formę.

We wsi zlokalizowano siedzibę gminy, należącej do powiatu częstochowskiego. Wrzosowa w tym czasie składała się ze wsi Wrzosowa, osady fabrycznej Wrzosowa i przysiółka Wrzosowiak. W 1900 roku we Wrzosowej były już 74 budynki mieszkalne w których mieszkały 1043 osoby. Ogólna powierzchnia gruntów wynosiła 1524 morgi, z czego na folwark przypadały 883 morgi. W 1933 roku były 152 domy i 1191 mieszkańców, obszar wsi wynosił 696 ha, z czego na folwark przypadało 334 ha. Wieś Wrzosowa do 1931 roku była siedzibą gminy Huta Stara, a do 1954 siedzibą gminy Wrzosowa.

Zawodzie

Wieś nad rzeką Wartą, położona w południowo – wschodniej części gminy Poczesna. Wieś ta była wsią królewską tzw. Królewszczyzną. W Zawodziu znajduje się najstarszy w gminie cmentarz, datowany na koniec XVIII wieku, powstały prawdopodobnie w 1782 roku. Pierwsza wzmianka o nim pochodzi z 1835 roku. Cmentarz był nie ogrodzony, znajdowały się tam pierwsze groby. W 1875 roku był już ogrodzony murem „wapnem otynkowanym".

Ciekawostką architektoniczną tej miejscowości jest stary młyn z początku XX wieku należący do rodziny Gawrońskich. Młyn działał do lat 90-tych XX wieku. W chwili obecnej jest w stanie umożliwiającym jego zwiedzanie, zaś w nim znajdują się stare maszyny i urządzenia.

Obszary leśne w miejscowości Zawodzie stanowią w większości monokultury sosny, gdzieniegdzie można zlokalizować fragmenty pochodzące z naturalnych odnowień drzewostanu. W lasach zlokalizowane są dwa duże kompleksy wodne „Piachy" i „Samul". Te charakterystyczne dla Zawodzia zbiorniki wodne powstały w wyniku eksploatacji torfu i piasku w tym rejonie.

4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA.

4.1. EDUKACJA I WYCHOWANIE

Dbałość o rozwój edukacji publicznej należy do najważniejszych zadań samorządów lokalnych. W sferze oświaty i wychowania gmina zapewnia w podstawowym zakresie usługi edukacji, odpowiednim do niewielkiej populacji. Obiekty pełniące funkcję oświatową pozostają w dobrym stanie technicznym.

Na terenie gminy funkcjonują następujące placówki oświatowe:

1) przedszkola publiczne:
   a) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Słowiku,
   b) Przedszkole w Poczesnej,
   c) Przedszkole w Hucie Starej A,
   d) Przedszkole w Hucie Starej B,
   e) Przedszkole we Wrzosowej.

2) szkoły podstawowe:
   a) Szkoła Podstawowa im. Gustawa Morcinka w Poczesnej,
   b) Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika we Wrzosowej,
   c) Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Wielkiego w Hucie Starej B,
   d) Szkoła Podstawowa w Nieradzie,
   e) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Słowiku,

Na terenie gminy Poczesna nie funkcjonuje żadna placówka ponadgimnazjalna. Młodzież z terenu gminy kształci się w placówkach m.in. na terenie miasta Częstochowa. Bezpośrednie sąsiedztwo miasta Częstochowy i dobrze rozwinięta komunikacja zbiorowa zapewniają łatwy dostęp do szkół średnich i wyższych.

4.2. KULTURA

Najważniejszą jednostką prowadzącą działalność kulturalną jest Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej. Jednostka oferuje bardzo bogatą ofertę kulturalną dla wszystkich grup wiekowych z terenu gminy Poczesna.

Dodatkowo na terenie gminy funkcjonuje szereg świetlic:

1) Świetlica Środowiskowa w Słowiku,
2) Świetlica Środowiskowa w Brzezinach Nowych,
3) Wiejskie Centrum Kultury i Rekreacji w Bargłach,
4) Świetlica w Hucie Starej B,
5) Świetlica we Wrzosowej,
6) Świetlica w Nowej Wsi,
7) Świetlica w Mazurach.

Dodatkowo działalność kulturalną na terenie gminy prowadzi Biblioteka Gminna w Poczesnej, przy ulicy Modrzewiowej 3 w Poczesnej oraz działające filie.

Biblioteka usytuowana w centrum miejscowości, w pobliżu szkół, przedszkola, Komisariatu Policji, centrum handlowego, dobrze oznakowana. Z łatwością mogą trafić do niej ludzie spoza gminy. Wystrój, dostęp do bezpłatnego internetu i atrakcyjny księgozbiór pozwala na wygodne korzystanie ze zbiorów zarówno dzieciom jak i osobom dorosłym. Współpraca z wolontariuszami, stowarzyszeniami, instytucjami gminnymi pozwala realizować dodatkowe zadania wpisane w plan działalności biblioteki.

Na terenie gminy funkcjonują 4 filie biblioteczne, umiejscowione w centralnych miejscach w gminie (m.in. szkoły, budynek po byłej poczcie). Księgozbiór bibliotek na koniec 2017 r liczył 71053 woluminów. Na koniec ubiegłego roku zarejestrowano 2022 czytelników, odwiedziły bibliotekę 27402 osoby. Najważniejszymi zadaniami biblioteki są gromadzenie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych, prowadzenie działalności edukacyjnej i informacyjnej. Biblioteka pełni również rolę lokalnego centrum kulturalnego - organizuje spotkania z pisarzami, wystawy, koncerty, lekcje biblioteczne dla młodzieży szkolnej, wieczory bajek dla przedszkolaków, spotkania emerytów. Czytelnicy deklarują zadowolenie z istnienia biblioteki.

Dodatkowo bezpośrednie sąsiedztwo miasta Częstochowy i dobrze rozwinięta komunikacja zbiorowa zapewniają łatwy dostęp do instytucji kultury, tj.: teatr, filharmonia, kino oraz do wydarzeń kulturalnych.

4.3. SPORT I REKREACJA

Główną infrastrukturę sportową na terenie gminy Poczesna stanowią boiska i obiekty w otoczeniu placówek oświatowych na terenie gminy.

Gmina dysponuje następującymi obiektami sportu i rekreacji:

1) kompleks boisk sportowych „Moje boisko-ORLIK 2012” przy Zespole Szkół w Hucie Starej B,
2) teren sportowo-rekreacyjny w Hucie Starej B przy ul. Północnej 1 (siedziba Klubu Olimpia),
3) teren rekreacyjno-sportowy w Słowiku,
4) hala sportowa Przy Szkole Podstawowej w Poczesnej,
5) speedrowerowy zlokalizowany przy ul. Śląskiej w Bargłach.

Na terenie gminy prężnie rozwijają się sportowe kluby sportowe scharakteryzowane w poniższej tabeli.

Tabela 7. Wykaz klubów sportowych w granicach gminy Poczesna

Nazwa Klubu Sekcja	Nazwa Klubu Sekcja
Stowarzyszenie "SPARTA" Brzeziny Nowe, ul. Biała 63	Taekwondo
Uczniowski Klub Sportowy „JUNIOR” Wrzosowa, ul. Szkolna 4	Taekwondo Badminton
Gminny Klub Sportowy - „GROM” Poczesna, Strażacka 5	Piłka nożna

Ludowy Klub Sportowy „GROM-ZŁOTA-Dama” Poczesna, Modrzewiowa 2	Warcaby Tenis stołowy Piłka siatkowa
Klub Sportowy „OLIMPIA” Huta Stara B, ul. Północna 1	Piłka nożna
Parafialny Klub Sportowy „VICTORIA” Poczesna ul. Strażacka 9	Speedrower

Źródło: Urząd Gminy Poczesna

Władze gminy Poczesna prowadzą ciągłe działania w zakresie rozbudowy miejsc rekreacji dla dzieci i siłowni zewnętrznych, natomiast rozmieszczenie przestrzenne tych miejsc powoduję ich łatwą dostępność.

4.4. OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy Poczesna działają trzy ośrodki Zdrowia:

1) we Wrzosowej,
2) w Poczesnej,
3) w Nieradzie.

Na terenie gminy Poczesna działa szereg prywatnych gabinetów lekarskich. W Poczesnej, Korwinowie, Wrzosowej i Nieradzie działają apteki oraz punkty apteczne. W Poczesnej funkcjonuje Stacja Pogotowia Ratunkowego (filia częstochowska).

4.5. OPIEKA SPOŁECZNA

Zgodnie z regulacją prawną zawartą w ustawie o pomocy społecznej, w Poczesnej działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej utworzony został uchwałą Nr XIII/50/90 Gminnej Rady Gminy w Poczesnej z dnia 24 kwietnia 1990 roku i jest jednostką organizacyjną gminy Poczesna.

Obszarem działania Ośrodka jest teren gminy Urzędu Gminy Poczesna. Liczba przyznanych świadczeń w ostatnich latach ulega rocznym wahaniom wartości, z wyraźnym spadkiem od roku 2013.

4.6. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Na terenie gminy Poczesna funkcjonują następujące organizacje pozarządowe:

1) LGD Bractwo Kuźnic Poczesna, ul. Strażacka 60
2) STOWARZYSZENIE KOBIET AKTYWNYCH „FENIKS” SŁOWIK UL. PODLASKA 1
3) Stowarzyszenie Ekorozwoju Ziemi Pocześniańskiej, KORWINÓW UL. JESIENNA 25
4) Stowarzyszenie „Razem dla Wrzosowej” 42-263 Wrzosowa, ul. Brzezińska 10
5) Stowarzyszenie Wspólnie dla rozwoju Huty Starej A 42-263 Wrzosowa, ul. Tkacka 1, Huta Stara A
6) Stowarzyszenie Wspólnie dla rozwoju sołectwa Zawodzie / Zawodzie ul. Długa 130
7) Rodzinne Ogródki Działkowe „Górnik”

8) Rodzinne Ogródki Działkowe „Wrzos”
9) Koło Gospodyń Wiejskich – Bargły
10) Koło Gospodyń Wiejskich - Brzeziny Nowe
11) Koło Gospodyń Wiejskich - Huta Stara A
12) Koło Gospodyń Wiejskich - Huta Stara B
13) Koło Gospodyń Wiejskich – Nierada
14) Koło Gospodyń Wiejskich - Nowa Wieś
15) Koło Gospodyń Wiejskich – Wrzosowa
16) Koło Gospodyń Wiejskich - Zawodzie i Kolonia Borek
17) Koło Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Hucie Starej B
18) Koło Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Poczesnej
19) Koło Związku Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych w Poczesnej
20) Polskie Koło Wędkarskie przy Urzędzie Gminy Poczesna
21) Koło Łowieckie „Ryś”
22) Polski Związek Hodowców Gołębi

4.7. RYNEK PRACY

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił w końcu 2017 r. 3,3%. Wskaźnik ten jest niższy od stopy bezrobocia na terenie powiatu częstochowskiego (11,0 %) oraz województwa śląskiego (6,6 %).

Tabela 8. Rynek w pracy w gminie Poczesna

Lata	2013	2014	2015	2016	2017
Bezrobotni zarejestrowani wg płci					
ogółem	855	705	521	354	264
mężczyźni	452	367	244	157	112
kobiety	403	338	277	197	152
Udział procentowy bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci (%)					
ogółem	10,3	8,5	6,3	4,3	3,3
mężczyźni	10,2	8,3	5,6	3,6	2,6
kobiety	10,3	8,7	7,1	5,2	4,1
Pracujący wg płci					
ogółem	2 637	2 766	2 496	2 588	2 553
mężczyźni	1 662	1 724	1 520	1 612	1 537
kobiety	975	1 042	976	976	1 016

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS, wrzesień 2018 r.

Udział procentowy bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na przestrzeni ostatnich lat, zgodnie z danymi zamieszczonymi w powyższym wykazie oscylował w talach 2011- 2016 na poziomie od 3,3% do 10,3%.

Obecnie niski poziom bezrobocia spowodowany jest zatrudnieniem mieszkańców w nowo powstałych zakładach pracy znajdujących się na terenie gminy oraz położonych w obszarze funkcjonalnym ośrodka regionalnego - Aglomeracji Częstochowskiej oraz samej Częstochowy.

4.8. JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Na jakość życia mieszkańców gminy wpływa szereg czynników. Pozytywny wpływ z pewnością gwarantuje dobra dostępność komunikacyjna terenów powiązanych z korytarzami komunikacyjnymi drogi krajowej Nr 1 oraz dróg wojewódzkich, które ułatwiają dojazd do pracy na Śląsku i w Częstochowie. Gmina posiada ponadto rezerwy terenów przeznaczonych na rozwój przedsiębiorczości zaopatrzonych w użyteczne dla potencjalnych inwestorów systemy infrastruktury technicznej. Dzięki temu od kilku lat na jej terenie utrzymują się korzystne trendy gospodarcze. Dodatkowo planowane otwarcie ostatniego odcinka autostrady A1 przebiegającego przez jej obszar wpłynie pozytywnie na jej rozwój.

Dobrze rozwinięta działalność gospodarcza w sferze produkcyjnej i usługowej oraz różnorodność prowadzonej działalności przez lokalnych przedsiębiorców daje znaczne możliwości na zaspokojenie potrzeb lokalnej społeczności w różnych dziedzinach.

Sporym atutem gminy jest znaczna rezerwa terenu pod rozwój zabudowy oraz dobrze rozbudowana podstawowa infrastruktura techniczna na potrzeby mieszkańców, w tym: sieć elektroenergetyczną, system zaopatrzenia w wodę, gaz. Dzięki temu istnieją m.in. dogodne warunki do rozwoju budownictwa jednorodzinnego oraz budowy mieszkań w ramach programu „Mieszkanie Plus”. Ponadto stan wyposażenia mieszkań w urządzenia techniczno– sanitarne systematycznie wzrasta.

Gmina Poczesna posiada ponadto rozwiniętą sieć komunikacji autobusowej, umożliwiające sprawne połączenie z pobliskimi ośrodkami (głównie z miastem Częstochowa). Obszarem problemowym pozostaje jednak niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacyjna, która nie jest dostępna dla wszystkich mieszkańców. Struktura mieszkaniowa na terenie gminy jest korzystna, co roku obserwowany jest wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na jedną osobę. W ciągu ostatnich lat, obserwuje się dodatni przyrost naturalny.

Uogólniając infrastruktura społeczna gminy w większości w sposób dostateczny zaspokaja potrzeby mieszkańców. Placówki oświatowe w większości są dobrze wyposażone, mają sale gimnastyczne. Ich rozmieszczenie na terenie gminy jest poprawne i nie wymaga zapewnienia dużych dojazdów do szkół. Na terenie gminy istnieje wiele instytucji prowadzących działalność sportową i kulturalną, która jest dostosowywana do bieżących potrzeb mieszkańców. Jednymi z najważniejszych problemów, które dotyczą, jednocześnie większość gmin w Polsce jest jednak niedostatecznie rozbudowa sieć przedszkoli, część dróg wymagających remontu oraz zanieczyszczenie powietrza. Dużą uciążliwością dla mieszkańców gminy stanowi także instalacja regionalna przetwarzania odpadów komunalnych na gruntach wsi Młynek i Sobuczyna.

Dodatkowo niekorzystnym zjawiskiem dotyczącym warunków zamieszkiwania w gminie jest dewastacja gleb i krajobrazu związana z była eksploatacja złóż mineralnych (nieużytki, użytki kopalne i tereny równe, w tym hałdy pokopalniane) oraz degradacja terenów i obiektów poprzemysłowych i powojskowych. Istnieje jednak możliwość ich rewitalizacji na cele gospodarcze i rekreacyjne.

Gmina Poczesna posiada równocześnie potencjał w postaci zasobów środowiska przyrodniczego, takiego jak: walory krajobrazowe Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, doliny Warty, obszaru Natura 2000 oraz terenów lasów we wschodniej części gminy.

Mogą one stanowić bodziec do aktywizacji w kierunku wykorzystania ich do celów turystyki i rekreacji oraz do wzmocnienia i poprawy swojego wizerunku z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców przy równoczesnym zachowaniu ochrony środowiska naturalnego.

5. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM ORAZ OKREŚLONE PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANICE KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. 2015 poz. 774) Sejmiki poszczególnych województw uchwalą audyty krajobrazowe w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do dnia 11 września 2018 r.

Klasyfikację krajobrazów i metodologię audytu określić miano w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych. Obecnie projekt rozporządzenia znajduje się na ostatnim etapie prac legislacyjnych. W związku z tym na obszarze województwa śląskiego nie obowiązuje audyt krajobrazowy, natomiast termin jego opracowania ulegnie wydłużeniu.

6. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Ze względu na uwarunkowania naturalne obszaru, zagrożeniem dla ludności i jej mienia we wschodniej części gminy mogą być pożary lasów we wschodniej części gminy. Lasy nadleśnictwa Złoty Potok są w całości zaliczone do I kategorii zagrożenia pożarowego (duże zagrożenie).

Do potencjalnych zagrożeń ludności i ich mienia w obszarze gminy należy zaliczyć zagrożenie powodziowe we wschodniej części gminy, która stanowi terasę akumulacyjną rzeki Warty. Teren ten obejmuje obszary następujących miejscowości:

1) Słowik,
2) Korwinów,
3) Nowa Wieś,
4) Zawodzie,
5) Poczesna,
6) Kolonia Poczesna,
7) Borek.

Innym potencjalnym zagrożeniem jest ryzyko wystąpienia katastrof komunikacyjnych na odcinku drogi krajowej Nr 1 Warszawa-Katowice lub dróg wojewódzkich Nr 904 Poczesna - Konopiska –Blachownia i Nr 791 Poczesna-Poraj-Myszków-Zawiercie. Wszystkie wymienione ciągi

komunikacyjne mają duże znaczenie regionalne i ponadregionalne przenosząc znaczny ruch pojazdów.

Potencjalnymi obszarami zagrożeń bezpieczeństwa ludności i ich mienia są tereny przyległe do terenów zamkniętych, wyznaczonych na podstawie przepisów szczególnych. W przypadku gminy Poczesna jest to magistrala kolejowa Warszawa- Częstochowa - Katowice.

Ponadto na rysunku studium naniesiono **„Strefę zagrożenia od zbiornika wodnego „Poraj" – strefa ewakuacji"**, która charakter nieobligatoryjny i dotyczy sytuacji, które teoretycznie mogą wystąpić w przypadku awarii urządzeń hydrotechnicznych zbiornika Poraj.

7. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 7 ustawy o planowaniu u zagospodarowaniu przestrzennym, w studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniając w szczególności:

a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę,

Szczegółowo zagadnienia te zostały omówione w oddzielnym opracowaniu pn.: Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę na potrzeby zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Poczesna.

8. STAN PRAWNY GRUNTÓW

Powierzchnia Gminy Poczesna wynosi 6013 ha. Użytki rolne zajmują około 67% całej powierzchni, z czego 20% tych terenów stanowią ugory. Lasy zajmują 18% powierzchni gminy, jednak ze względu na niski udział drzewostanów rębnych, leśnictwo nie odgrywa dużej roli w gospodarce. Lasy znajdują się w obszarze Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach i należą w zdecydowanej większości do Nadleśnictwa Złoty Potok.

Dominującym typem własności w strukturze przestrzennej obszaru gminy jest własność prywatna. Większość gruntów we władaniu osób fizycznych zajmują grunty rolne, w drugiej kolejności grunty zabudowane, w mało znaczącym odsetku lasy i grunty zadrzewione. Drugim pod względem powierzchni w obszarze gminy typem władania pozostaje Skarb Państwa, z wyłączeniem gruntów skarbu państwa, przekazanych w użytkowanie wieczyste. Większość z tych gruntów zajmują tereny Lasów Państwowych oraz grunty pod wodami, w minimalnym odsetku grunty zabudowane, nieużytki, tereny różne.

Grunty we władaniu gminy w 2017 r. stanowiły ogółem 7,4% jej powierzchni. Pozostałe typy własności nie mają większego znaczenie w strukturze władania obszaru.

Z analizy stanu prawnego gruntów wynikają następujące wnioski:

1) rozwój zabudowy na terenie Gminy Poczesna będzie przebiegać na terenach zdominowanych przez własność osób fizycznych, co rodzi potencjalne wydatki na wykup

terenu pod niezbędne elementy komunikacji, uzbrojenia technicznego, zarówno dla gminy jak i innych podmiotów;

2) grunty we władaniu Skarbu Państwa położone w obszarze gminy mogą znaleźć się w obrocie prawnych wyłącznie w ograniczonym zakresie (grunty lasów, wód, tereny różne).

9. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie gminy Poczesna występują obszary i obiekty przyrodnicze, objęte ochroną na podstawie zapisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz.U z 2018 r. poz. 1614), Są to m.in. park krajobrazowy, obszar Natura 2000, pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne.

9.1 PARK KRAJOBRAZOWY ORLICH GNIAZD

Na obszarze Gminy Poczesna park ten wraz z otuliną występuje w jej północno-wschodniej części. Powstał z połączenia dwóch parków, które zostały utworzone w byłych województwach: katowickim (Uchwała Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach Nr III/11/80 z dn. 20.06.1980 r.) oraz częstochowskim (Uchwała Wojewódzkiej Rady Narodowej w Częstochowie Nr XVI/70/82 z dn. 17.06.1982 r.). Jego obszar obejmuje znaczną część Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, z charakterystycznymi średniowiecznymi ruinami zamków.

Specyficzna budowa geologiczna wraz z klimatem wpłynęła na ukształtowanie rzeźby obszaru krasowego. Część północna, po okolice Olsztyna charakteryzuje się nagromadzeniem wzgórz krasowych z licznymi skałkami oraz pionowymi i poziomymi jaskiniami. Na obszarze „Orlich Gniazd" istnieje nagromadzenie jaskiń i schronisk skalnych.

Generalnie, na obszarze parku występuje ubóstwo wód powierzchniowych. Woda wnika łatwo w skrasowiałe i uszczelinione wapienie i krąży wewnątrz masywu. Gdy warstwa wodonośna przecina masyw, woda w postaci źródeł wypływa na powierzchnię. Źródła w obszarze krasowym rozmieszczone są nierównomiernie. Skupiska wydajnych źródeł zlokalizowane są w dolinach rzecznych np. źródła w dolinie rzeki Warty.

Podstawowym elementem jest roślinność leśna, której charakterystycznym składnikiem są buczyny: zespół buczyny górskiej – sudeckiej, buczyny pomorskiej oraz buczyny niżowej. Na całym obszarze przeważają bory sosnowe, wśród których dominuje bór świeży. Na uwagę zasługują również naskalne murawy wapienne – kserotermiczne występujące na południowych zboczach wzgórz jurajskich oraz murawy piaskowe.

Na terenie Parku występują również endemity i relikty, a także gatunki rzadkie i chronione mające jedyne lub jedno z kilku stanowisk w naszym kraju. Występują rzadkie gatunki turzyc: Davalla, tunikowa i siwa (Łąki w Małusach Małych, Mstów). Region ten zasiedla najbardziej różnorodna fauna w obrębie Polski niżowej. Świat zwierzęcy reprezentują liczne gatunki, wśród których na uwagę zasługują ptaki: spotykamy tutaj białorzytkę, kopciuszka, pustułkę, kawkę. Z sów licznie występują puszczyk, płomykówka. Świat płazów i gadów reprezentowany jest przez rzekotkę drzewną oraz gatunki żab i ropuch, padalca, jaszczurkę zwinkę, jaszczurkę żyworodną, żmiję zygzakowatą, zaskrońca, gniewosza plamistego.

Liczną grupę stanowią ssaki, wśród nich jeleniowate reprezentowane przez sarny, jelenie, dużą populację stanowią tutaj dziki, oprócz tego można obserwować znaczną liczbę innych ssaków, wśród nich gryzoni, owadożernych, łasicowatych, drapieżnych. Z gatunków obcych spotkać można

jenota. Osobliwością jest bogata pod względem jakościowym i ilościowym fauna nietoperzy, wśród których jest wiele rzadkich gatunków: nocek orzęsiony i nocek Natterera. W rejonie Częstochowy nietoperz – podkowiec mały osiąga północną granicę swojego występowania.

Na terenie „Orlich Gniazd" znajduje się rezerwaty przyrody, użytki ekologiczne i liczne pomniki przyrody. Na terenie gminy Poczesna znajduje się tylko niewielki fragment Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd". Zapisy i ustalenia Studium nie będą miały wpływu na jego stan oraz kondycję występujących tam zbiorowisk roślinnych.

Obecnie Park Krajobrazowego „Orlich Gniazd" wchodzi w skład Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego. Został również dla niego ustanowiony Uchwałą Nr IV/48/2/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd" (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 25 marca 2014 r. poz. 1763) plan ochrony.

Celami ochrony przyrody Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd", są:

1) zachowanie zróżnicowanej, charakterystycznej rzeźby terenu Parku oraz procesów warunkujących jej istnienie;
2) zachowanie szaty roślinnej;
3) zachowanie specyficznego układu przestrzennego zbiorowisk nieleśnych i leśnych;
4) zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych;
5) zachowanie różnorodności genetycznej i gatunkowej flory i fauny, szczególnie gatunków endemicznych i reliktowych;
6) zachowanie funkcji Parku jako korytarza ekologicznego umożliwiającego migrację gatunków;
7) zachowanie walorów krajobrazowych, a zwłaszcza powiązań fizjonomii krajobrazu z układami przyrodniczo-kulturowymi, charakterystycznymi dla Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej;
8) zachowanie elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności stanowisk archeologicznych oraz zabytków architektury drewnianej i murowane

9.2. OBSZAR NATURA 2000 POCZESNA KOŁO CZĘSTOCHOWY PLH240030

Specjalny obszar ochrony siedlisk Poczesna koło Częstochowy PLH240030 został wyznaczony w związku z wypełnieniem zobowiązań Polski wynikających z Dyrektywy Rady 92/43/EWG z 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory. Ostoja Poczesna koło Częstochowy została zatwierdzona przez Komisję Europejską, jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (Decyzja Komisji 2011/64/UE z 10 stycznia 2011r.).

Obszar ten obejmuje rozległy kompleks łąkowo-leśny o powierzchni 39,17 ha na terenach podawnej eksploatacji rud żelaza w miejscowości Poczesna (Poczesna Łąkowa). Szatę roślinną tworzą duże powierzchnie łąk z rzędów Arrhenatheretalia, Molinietalia, zbiorowisk szuwarowych oraz różnej wielkości słabo wykształcone zagajniki z młodym drzewostanem osikowym i brzozowym, nawiązujące warunkami siedliskowymi i składem florystycznym do lasów łęgowych i grądów. Do najwartościowszych przyrodniczo należą fitocenozy z rzędu Molinietalia a szczególnie ze związku Molinion - łąki trzęślicowe z zespołu Molinietum caeruleae.

Siedliska najwartościowszych przyrodniczo łąk trzęślicowych są wykształcone typowo i dobrze zachowane. Wiele fitocenoz z tego związku charakteryzuje się typowym składem florystycznym dla zespołu Molinietum caeruleae, należących do rzadko spotykanych w Polsce w postaci klasycznej.

Charakteryzują się one dużym bogactwem florystycznym i licznym udziałem wielu gatunków chronionych i rzadkich, takich jak: kosaciec syberyjski, mieczyk dachówkowaty, goryczka wąskolistna, sierpik barwierski i kukułka szerokolistna. Ogólnie łąki są zdegenerowane i w znacznym stopniu niewykaszane, z tendencją do zarastania krzewami i drzewami. Do najsłabiej wykształconych należą łąki rajgrasowe. Teren ten posiada także duże walory krajobrazowe.

W 2016 r. przyjęto dokument: „Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 28 czerwca 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH240030". Jego podstawowym celem jest jak najszybsze rozpoczęcie działań niezbędnych dla skutecznej ochrony, czyli zapewnienie, że siedliska przyrodnicze i gatunki, dla ochrony których wyznaczono obszar, nie zostaną utracone.

9.3. POMNIKI PRZYRODY

Pomniki przyrody to forma ochrony indywidualnej. Obejmuje ona pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów. Do pomników przyrody zaliczamy sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, grupy drzew, aleje, źródła, wodospady, skałki, jary, głazy narzutowe i inne.

Na terenie Gminy Poczesna występuje 1 pomnik przyrody. Jest to dąb szypułkowy (Quercus robur) o wysokości 25 m i pierśnicy 129 cm w miejscowości Zawodzie przy ul. Cmentarnej, na terenie cmentarza. Utworzony został Rozporządzeniem nr 24/98 Wojewody Częstochowskiego z dnia 17.12.1998r. o uznaniu za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego z 1998 r, Nr 24, poz 259)

9.4. UŻYTKI EKOLOGICZNE

W gminie funkcjonują dwa użytki ekologiczne. Powołano je dla ochrony pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – zachowanych, naturalnych fragmentów torfowisk we wschodnich partiach gminy. Są to:

1) „Zapadliska" - Rozporządzeniem 33/96 Wojewody Częstochowskiego z dnia 23 grudnia 1996 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny. Jego powierzchnia wynosi około 3 ha. Obecnie na jego obszarze obowiązują zakazy wynikające z Rozporządzenia Nr 26/2002 Wojewody Śląskiego z dnia 10 czerwca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny torfowiska pod nazwą "Zapadliska" w gminie Poczesna;

2) „Zapadliska I" - Rozporządzenie Nr 43/2002 Wojewody Śląskiego z dnia 19 czerwca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny torfowiska pod nazwą "Zapadliska I" w gminie Poczesna. W rozporządzeniu zawarto zakazy mające na celu jego ochronę. Powierzchnia użytku ekologicznego wynosi 28,97 ha.

Celem ich ochrony jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych torfowiska, ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin.

10. OBSZARY NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

W obszarze gminy Poczesna nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym obszary osuwania się mas ziemnych.

11. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN ORAZ ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH, TERENY GÓRNICZE WYZNACZONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Efektem struktur geologicznych rejonu Gminy Poczesna, są eksploatowane na jej terenie kopaliny podstawowe i pospolite. Bieżąca charakterystyka gminnych złóż kopalin, znajdujących się w całości w granicach opracowania, przedstawiono w poniższej tabeli.

11.1. KOPALINY, TERENY GÓRNICZE WYZNACZONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Tabela 9. Wykaz udokumentowanych złóż surowców mineralnych gminy

Lp.	Nazwa złoża	Surowiec	Status
1.	Zawisna IV	piaski formerskie	wydobycie zaniechane
2.	Brzeziny I	surowce ilaste ceramiki budowlanej	wydobycie zaniechane
3.	Korwinów	surowce ilaste ceramiki budowlanej	wydobycie zaniechane
4.	Wrzosowa	surowce ilaste ceramiki budowlanej	wydobycie zaniechane
5.	Wrzosowa I	surowce ilaste ceramiki budowlanej	wydobycie zaniechane
6.	Mazury	kruszywa naturalne	złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo
7.	Brzeziny-Kolonia 2	surowce ilaste ceramiki budowlanej	wydobycie zaniechane
8.	Nierada	kruszywa naturalne	złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo

Źródło: Opracowanie na podstawie Bilansu zasobu kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2017 r.

Tabela 10. Wykaz wyznaczonych terenów oraz obszarów górniczych w Gminie Poczesna

L.p	Nazwa terenu oraz obszaru górniczego	Zatwierdzone decyzją/zawiadomieniem - znak	Wydawca decyzji
1.	Wrzosowa	OSR.VI.7512/3/99 z 23 sierpnia 1999 r	Starosta Powiatowy - pow. Częstochowa
2.	Wrzosowa I	OS.III7512/43/97 z 8 stycznia 1997 r.	Wojewoda - UW w Częstochowie
3.	Zawisna I	41/96 z 19 września 1996 r.	Minister Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych

Źródło: Opracowanie na podstawie Centralnej Bazy Danych Geologicznych (wrzesień 2018)

Na terenie Gminy Poczesna nie występują tereny górnicze wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych

Tereny złóż o zasobach rozpoznanych szczegółowo są obecnie jedynymi w miarę realnymi obszarami perspektywicznej eksploatacji tych surowców. Utrzymywanie jednak ich odkrywkowego wydobywania w skali i terminach określonych przyszłymi koncesjami – choćby tylko ze względu na potrzebę ochrony i zachowania walorów krajobrazowych, naturalnej (a zarazem już intensywnie przekształconej) – falistej powierzchni obszaru gminy, nie powinno mieć miejsca (mimo, że złoża te nie należą do konfliktowych wobec problematyki ochrony środowiska).

Stosownie do obowiązującego prawa – w treści studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, określa się uwarunkowania wynikające z istnienia udokumentowanych złóż kopalin. Niezbędne jest także sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla obszarów eksploatacji złóż (art.14 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym).

11.2. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH

Zgodnie z podziałem hydrogeologicznym Polski, obszar gminy położony jest w obrębie Prowincji Górsko-Wyżynnej – Monokliny Krakowsko-Częstochowskiej, części jurajskiej.

Na terenie gminy Poczesna występują trzy poziomy wodonośne (wód podziemnych) o użytkowym charakterze:

1) **czwartorzędowy**, występujący na nieomal całej lewobrzeżnej (Warta) powierzchni gminy, w płytko zalegających, o miąższości do 10 m, wodnolodowcowych utworach piaszczysto-żwirowych. Ze względu na niewielką miąższość i rozprzestrzenienie, poziom ten, eksploatowany wyłącznie studniami kopanymi, nie przedstawia większej wartości użytkowej.
2) **środkowo-jurajski**, wykształcony w spękanych, uszczelinionych piaskowcach oraz piaskach i żwirach (warstwy kościeliskie), którego miąższość waha się w granicach 20-40 m.
3) **środkowo-triasowy**, (wody naporowe o napiętym zwierciadle typu szczelinowo- porowego), występujący w spękanych i uszczelinionych wapieniach i dolomitach wapienia muszlowego.

Całość wód podziemnych regionu stanowi podstawowe źródło zaopatrzenia zarówno ludności, jak i funkcjonujących tu podmiotów gospodarczych. Region ten, a zarazem gmina, wchodzi w granice **Głównego zbiornika wód podziemnych nr 327 Zbiornik Lubliniec–Myszków**, który jest zbiornikiem słabo udokumentowanym, położonym w na obszarze Wyżyny Krakowsko--Częstochowskiej.

Południowa granica GZWP nr 327 jest jednocześnie północną granicą GZWP nr 330 Gliwice. GZWP nr 327 ma charakter szczelinowo- krasowy, wydzielono go w środkowotriasowych utworach wodonośnych (wapieniach i dolomitach). Powierzchnia całego zbiornika wynosi 2 111,4 km^2 (wg dokumentacji z 1999 r.). W obrębie GZWP nr 327 szczelinowo- krasowy poziom zbiornikowy występuje w obrębie serii węglanowej triasu, w ramach triasowego piętra wodonośnego. Poziom zbiornikowy GZWP nr 327 jest odkryty jedynie w części południowej i południowo-wschodniej, natomiast w części pół-nocnej i centralnej, występuje pod przykryciem izolujących utworów triasu górnego, jury i czwartorzędu górnego. Poziom wodonośny, w rejonach gdzie jest on izolowany od powierzchni, charakteryzuje się występowaniem znacznych ciśnień piezometrycznych.

W 2012 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach w ramach sieci regionalnej prowadził uzupełniające badania w jednolitych częściach wód podziemnych (wg nowego podziału na 172 jednolite części wód podziemnych JCWPd na terenie kraju). Gmina Poczesna w całości znajduję się na terenie JCWPd 99. Jego stan stan ilościowy, chemiczny oraz ogólna ocena stanu JCWPd została oceniona jako dobra, niezagrożona ryzykiem niespełnienia celów środowiskowych.

12. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

12.1. KOMUNIKACJA DROGOWA

Podstawowym uwarunkowaniem jest położenie gminy Poczesna na skrzyżowaniu głównego krajowego szlaku komunikacyjnego, jakim jest droga krajowa DK 1 z drogami wojewódzkimi DW 904 Poczesna – Konopiska - Blachownia i DW 791 Poczesna – Poraj – Myszków – Zawiercie.

Ważnym elementem usytuowania geograficznego jest droga krajowa nr 1: Warszawa - Katowice oraz magistrala kolejowa Warszawa - Częstochowa - Katowice. Przez gminę przebiegają krzyżujące się drogi w kierunku Zawiercia, Opola, Katowic i Częstochowy i mają korzystny walor w rozwoju gospodarczym gminy.

Długość dróg przecinających teren gminy wynosi:

1) droga krajowa nr 1: 7,6 km,
2) drogi wojewódzkie: 8,5 km,
3) drogi powiatowe: 30,2 km,
4) drogi gminne: 58,8 km, w około 50% wymagających modernizacji i pokrycia nawierzchnią bitumiczną.

Drogi wojewódzkie i powiatowe wymagają poprawy stanu w obrębie terenów zainwestowanych. Drogi i ulice gminne wymagają modernizacji oraz budowy brakujących odcinków dróg, chodników i odwodnienia.

Tabela 11. Zestawienie autostrad

L.p.	Nr drogi	Relacja
1.	A1 (w budowie)	Gdańsk - Bratysława

Źródło: GDDKiA

Tabela 12. Zestawienie dróg krajowych

L.p.	Nr drogi	Relacja
1.	DK1	Gdańsk- Piotrków Trybunalski- Częstochowa- Poczesna- Bielsko Biała- Zwardoń

Źródło: GDDKiA

Tabela 13. Zestawienie dróg wojewódzkich

L.p.	Nr drogi	Relacja
1.	DW 904	Blachownia - Rększowice - Kolonia Poczesna - DK1
2.	DW 791	DK1 - Kolonia Poczesna - Myszków - Zawiercie - DK78 - Ogrodzieniec - granica woj. małopolskiego

Źródło: Opracowano na podstawie www.zdw.katowice.pl

Tabela 14. Zestawienie dróg powiatowych

L.p.	Nr drogi	Nazwa drogi
1.	DP1054S	Częstochowa – Nierada – Rudnik Mały
2.	DP1056S	Młynek – Poczesna
3.	DP1057S	Wrzosowa – Huta Stara B – Huta Stara A – Poczesna
4.	DP1058S	Brzeziny Nowe – Huta Stara A (Wrzosowa)
5.	DP1062S	Poczesna – Korwinów – Słowik – Wrzosowa
6.	DP1010S	Częstochowa – Dębowiec – Choroń

Źródło: www.pzdczestochowa.4bip.pl

Tabela 15. Zestawienie dróg gminnych

L.p.	Nr drogi	Miejscowość	Nazwa drogi
1.	607001S	Kolonia Poczesna	ul. Bankowa
2.	607001S	Poczesna	ul. Strażacka
3.	607002S	Poczesna	ul. Wolności
4.	607002S	Zawodzie	ul. Długa
5.	607003S	Poczesna	ul. Stawowa
6.	607004S	Poczesna	ul. Modrzewiowa
7.	607005S	Zawodzie	ul. Brzozowa
8.	607006S	Zawodzie	ul. Kolejowa
9.	607007S	Zawodzie	ul. Sosnowa
10.	607008S	Kolonia Borek	ul. Górnicza
11.	607008S	Zawodzie	ul. Cmentarna
12.	607009S	Kolonia Borek	ul. Cicha
13.	607010S	Kolonia Borek	ul. Sucha
14.	607011S	Kolonia Borek	ul. Jałowcowa
15.	607012S	Kolonia Poczesna	ul. Szkolna
16.	607013S	Kolonia Poczesna	ul. Prosta
17.	607014S	Kolonia Poczesna	ul. Krótka
18.	607015S	Kolonia Poczesna	ul. Żwirowa
19.	607016S	Kolonia Poczesna	ul. Spadowa
20.	607017S	Kolonia Poczesna	ul. Nadrzeczna
21.	607018S	Kolonia Poczesna	ul. Górna
22.	607019S	Kolonia Poczesna	ul. Graniczna
23.	607020S	Kolonia Poczesna	ul. Wiśniowa
24.	607021S	Kolonia Poczesna	ul. Sportowa

25.	607021S	Kolonia Poczesna	ul. Mała
26.	607022S	Kolonia Poczesna	ul. Różana
27.	607022S	Kolonia Poczesna	ul. Botaniczna
28.	607023S	Kolonia Poczesna	ul. Księżycowa
29.	607024S	Kolonia Poczesna	ul. Błękitna
30.	607025S	Bargły	ul. Zakole
31.	607026S	Bargły	ul. Wierzbowa
32.	607027S	Bargły	ul. Pusta
33.	607028S	Bargły, Michałów	ul. Świerkowa
34.	607029S	Michałów	ul. Prostopadła
35.	607030S	Nierada Mazury	ul. Leszczynowa
36.	607030S	Nierada Mazury	ul. Kasprowicza
37.	607031S	Nierada	ul. Gajowa
38.	607032S	Huta Stara A	ul. Tkacka
39.	607032S	Sobuczyna	ul. Konwaliowa
40.	607033S	Huta Stara A	ul. Pszenna
41.	607033S	Huta Stara A	ul. Rolnicza
42.	607033S	Huta Stara A	Droga FOGR
43.	607034S	Huta Stara A	ul. Świeża
44.	607035S	Huta Stara B	ul. Okrężna
45.	607036S	Huta Stara B	ul. Mickiewicza
46.	607037S	Huta Stara B	ul. Mała
47.	607038S	Huta Stara B	ul. Jasna
48.	607039S	Huta Stara B	ul. Boczna
49.	607039S	Huta Stara B	ul. Zachodnia

50.	607040S	Huta Stara B	ul. Klubowa
51.	607041S	Huta Stara B	ul. Północna
52.	607042S	Huta Stara B	ul. Jaśminowa
53.	607042S	Huta Stara B	ul. Jaśminowa
54.	607043S	Huta Stara B	ul. Kasztanowa
55.	607044S	Huta Stara B	ul. Bez nazwy (droga transportu rolnego do byłego PGR)
56.	607045S	Brzeziny Kolonia	ul. Gminna
57.	607045S	Brzeziny Kolonia	ul. Szczytowa
58.	607045S	Brzeziny Kolonia	ul. Dębowa
59.	607046S	Brzeziny Kolonia	ul. Skośna
60.	607047S	Brzeziny Kolonia	ul. Rzeczna
61.	607048S	Brzeziny Kolonia	ul. Srebrna
62.	607048S	Brzeziny Kolonia	ul. Jodłowa
63.	607049S	Brzeziny Kolonia	ul. Tęczowa
64.	607050S	Brzeziny Kolonia	ul. Nowa
65.	607050S	Brzeziny Kolonia	ul. Błękitna
66.	607051S	Brzeziny Kolonia	ul. Wirażowa
67.	607052S	Brzeziny Kolonia	ul. Muzealna
68.	607053S	Wrzosowa	ul. Ogrodowa
69.	607054S	Wrzosowa	ul. Piaskowa
70.	607055S	Wrzosowa, Słowik	ul. Zielona
71.	607056S	Wrzosowa	ul. Cementowa
72.	607057S	Wrzosowa, Nowa Wieś, Korwinów	ul. Młyńska
73.	607058S	Wrzosowa	ul. Brzezińska

74.	607059S	Wrzosowa	ul. Polna
75.	607060S	Wrzosowa	ul. Wesoła
76.	607061S	Wrzosowa	ul. Górna
77.	607061S	Wrzosowa	ul. Górna
78.	607062S	Wrzosowa	ul. Strażacka
79.	607063S	Wrzosowa	ul. Szkolna
80.	607064S	Wrzosowa	ul. Hutnicza
81.	607065S	Wrzosowa, Korwinów, Słowik	ul. Zaniwie
82.	607066S	Wrzosowa	ul. Parkowa
83.	607067S	Wrzosowa	ul. Fabryczna
84.	607068S	Korwinów	ul. Podmokła
85.	607068S	Korwinów	ul. Stacyjna
86.	607069S	Korwinów	ul. Ceramiczna
87.	607070S	Korwinów	ul. Kręta
88.	607071S	Słowik	ul. Spacerowa
89.	607071S	Słowik	ul. Równoległa
90.	607072S	Korwinów	ul. Stacyjna
91.	607073S	Korwinów	ul. Modra
92.	607074S	Korwinów	ul. Spadkowa
93.	607075S	Korwinów	ul. Jesienna
94.	607076S	Korwinów	ul. Kolorowa
95.	607077S	Słowik	ul. Równoległa
96.	607078S	Słowik	ul. Podlaska
97.	607079S	Słowik	ul. Przybrzeżna
98.	607080S	Słowik, Wrzosowa	ul. Jaworowa

99.	607081S	Nowa Wieś	ul. Częstochowska
100.	607081S	Nowa Wieś	ul. Częstochowska
101.	607082S	Nowa Wieś	ul. Podgórna
102.	607083S	Nowa Wieś	ul. Działkowa
103.	607084S	Nowa Wieś	ul. Sadowa
104.	607085S	Nowa Wieś	ul. Wąska
105.	607086S	Nowa Wieś	ul. Kopalniana
106.	607086S	Nowa Wieś	ul. Kopalniana
107.	607086S	Nowa Wieś	ul. Kopalniana
108.	607087S	Brzeziny Nowe, Brzeziny Kolonia	ul. Spokojna
109.	607088S	Brzeziny Nowe	ul. Nowa
110.	607089S	Huta Stara B	ul. Czysta
111.	-	Kolonia Poczesna	ul. Bociania Górka
112.	-	Nierada	ul. Górska
113.	-	Nierada	ul. Jana Pawła II
114.	-	Nierada	ul. Olchowa
115.	-	Korwinów	ul. Złota

Źródło: Urząd Gminy Poczesna

Bezpośredni dostęp do autostrady A1, stanowiącej odcinek europejskiego korytarza komunikacyjnego E75 oraz drogi krajowej Nr 1 i pozostałych elementów układu drogowego regionu decyduje o wysokim stopniu dostępności komunikacyjnej obszaru gminy.

Długość dróg krajowych wynosi 7,6 km, dróg wojewódzkich 8,5 km, dróg powiatowych 30,2 km, dróg gminnych 58,8 km, w tym około 50% wymagających modernizacji i pokrycia nawierzchnią bitumiczną. Drogi wojewódzkie i powiatowe wymagają poprawy stanu w obrębie terenów zainwestowanych. Drogi i ulice gminne wymagają modernizacji oraz budowy brakujących odcinków dróg, chodników i odwodnienia.

Stan techniczny dróg i warunki komunikacyjne są korzystne. Jednocześnie odcinek drogi krajowej Nr 1 przebiegający przez obszar gminy w „Raporcie o stanie technicznym nawierzchni sieci dróg krajowych na koniec 2017 roku" wg załącznika nr 3 sporządzanego przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad został wskazany jako wymagający modernizacji, zabiegów wyrównujących oraz miejscami zabiegów powierzchniowych. Sieć drogowa zapewnia sprawne

skomunikowanie ze sobą poszczególnych miejscowości gminy oraz miejscowości w gminach ościennych.

Uciążliwości wynikające ze zwiększonego natężenia ruchu pojazdów są odczuwalne przede wszystkim w granicach obszarów zabudowanych miejscowości położonych w ciągu głównych dróg. Mimo wyposażenia miejscowości gminy w niezbędne elementy bezpieczeństwa ruchu (chodniki, przejścia dla pieszych, sygnalizacja świetlna).

Sieć drogowa obszaru gminy stanowi istotny element układu komunikacji regionu Częstochowy. Za pośrednictwem obszaru gminy miasto dysponuje dostępem południowej części województwa śląskiego oraz dużych ośrodków osadniczych Górnego Śląska. Położenie w opisanym paśmie powiązań komunikacyjnych ma bezpośrednie przełożenie na poziom natężenia ruchu na głównych trasach tranzytowych obszaru gminy, przede wszystkim w ciągu drogi krajowej i dróg wojewódzkich. Ponadto przez obszar gminy przebiega budowa odcinka autostrady A1 jednak na obszarze gminy nie planuje się obecnie żadnego węzła autostradowego. Otwarcie ostatniego odcinka autostrady A1 w granicach gminy Poczesna w znacznym stopniu wpłynie na odciążenie drogi krajowej nr 1, która przebiega przez centrum gminy Poczesna, co będzie miało wpływ na komfort życia mieszkańców.

W celu poprawy dostępności obszaru województwa do autostrady A1 w miejskim obszarze funkcjonalnym ośrodka regionalnego Aglomeracji Częstochowskiej jakim jest gmina Poczesna, należy rozważyć w przyszłości uzupełnienie układu komunikacyjnego gminy w sposób umożliwiający jak najkrótszą dostępność do „węzła Zawodzie” (Częstochowa Południe) w gminie Konopiska.

W przypadku realizacji któregoś z planowanych rozwiązań nastąpi znacząca poprawa dostępności komunikacyjnej z autostrady do gminy Poczesna jak i do zachodniej i północnej części Częstochowy.

Dodatkowo postulowana jest realizacja nowej trasy o przebiegu poza obszarami zabudowy, obsługującej Regionalne Składowisko Odpadów i łączącej go z drogą krajową Nr 1 (DK1).

Uwarunkowania i postulaty wynikają z nowych terenów zainwestowania pozostają do uwzględnienia w części kierunków rozwoju Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

12.2. KOMUNIKACJA ZBIOROWA

Gmina Poczesna jest bardzo dobrze skomunikowana z miastem Częstochową. Na podstawie porozumienia pomiędzy Miastem Częstochową i Gminą Poczesna w sprawie komunikacji miejskiej, Gmina Poczesna powierzyła Miastu Częstochowa prawa i obowiązki w zakresie zorganizowania komunikacji miejskiej na terenie Miasta Częstochowa i Gminy Poczesna. Na podstawie zawartego porozumienia na terenie gminy funkcjonują następujące linie autobusowe: linia nr 53, linia nr 65, linia nr 68, linia nr 69.

Gmina Poczesna należy do jednej z najlepiej skomunikowanych gmin w powiecie, pod względem komunikacji autobusowej.

12.3. KOMUNIKACJA ROWEROWA

Na terenie gminy Poczesna brak jest rozwiniętych i zagospodarowanych ścieżek rowerowych. W roku 2017 w gminie Poczesna powołany został oficer rowerowy. Jest to osoba odpowiedzialna za

koordynację i rozwój ruchu rowerowego w danym mieście/gminie. Gmina Poczesna jest jedną z nielicznych gmin wiejskich w Polsce posiadającą oficera rowerowego, co świadczy o chęci rozwoju ścieżek rowerowych na terenie gminy przez władze gminy.

Przez teren gminy Poczesna przebiegać będzie szlak rowerowy VELO SILESA – odcinek Kłobuck – Osiny, czyli wojewódzka trasa rowerowa poprowadzona nieczynnymi szlakami kolejowymi. Planowany przebieg prowadzić będzie od Brzezin Nowych przez ul. Nową, do Szczytowej i Dębowej, dalej przez Hutę Starą B w rejonie pozostałości po starym dworku. Następnie trasa prowadzić będzie ul. Jaśminową i drogami transportu rolnego do węzła drogowego Auchan i do ul. Częstochowskiej i Strażackiej.

12.4. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Wszystkie miejscowości w gminie Poczesna wyposażone są w sieć wodociągową. Woda doprowadzona jest z wodociągu komunalnego m. Częstochowy bazującego na ujęciach wód podziemnych Mirów i Wierzchowisko. Na południowo-zachodnim terenie gminy znajduje się Stacja Uzdatniania Wody Nierada – ujęcia wód podziemnych w Rększowicach (gmina Konopiska). Ujęcie to oddalone jest na południowy zachód o ok. 340 m od stacji uzdatniania wody w Nieradzie.

Długość sieci wodociągowej wynosi wg danych PWiK Okręgu Częstochowskiego SA w Częstochowie 88,60 km (2017 r.), 88,90 km (2018 r.). Eksploatację systemu wodociągowego, prowadzi Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego SA w Częstochowie. Ogólny stan techniczny sieci jest dobry.

Gospodarstwa domowe zużyły w 2017 r. 405,4 tys. m^3 wody. Do sieci podłączonych jest 12.445 mieszkańców, co przy ogólnej ilości mieszkańców gminy daje wskaźnik 97,06 % mieszkańców korzystających z zorganizowanego systemu zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

Mieszkańcy oddaleni od głównych koncentracji zabudowy korzystają z indywidualnych studni gospodarskich, a niewielka zabudowa w Dębowcu (sołectwo Zawodzie) dysponuje lokalnym systemem zaopatrywanym ze studni głębinowej.

Źródła zaopatrzenia i przepustowość magistral umożliwiają dalszy rozwój urbanizacji gminy.

12.5. ODPROWADZANIE I UNIESZKODLIWIANIE ŚCIEKÓW I WÓD OPADOWYCH

Na terenie Gminy zostały utworzone dwie aglomeracje zgodnie z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Są to: Aglomeracja Poczesna oraz Aglomeracja Częstochowa. Aglomeracja Poczesna została ustanowiona uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr V/7/15/2015 natomiast Aglomeracja Częstochowa została ustanowiona uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr V/27/11/2016.

Na terenie Gminy Poczesna funkcjonuje zbiorowy system odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych pracujący w układzie rozdzielczym. Istniejący system to trzy niezależne układy grawitacyjno-tłoczne kanalizacji sanitarnej, pracujące w oparciu o 10 przepompowni i 3 oczyszczalnie ścieków z czego dwie zlokalizowane są na terenie gminy (oczyszczalnia w Hucie Starej B oraz oczyszczalnia w Kolonii Poczesna) a jedna na terenie miasta Częstochowa (Oczyszczalnia Ścieków Warta w Częstochowie). Oczyszczalnie ścieków zlokalizowane na terenie gminy, to mechaniczno-biologiczne instalacje wykorzystujące technologię osadu czynnego z podwyższonym usuwaniem związków biogennych.

Oczyszczalnia w Hucie Starej B o średniej przepustowości 350 m^3/d przyjmuje ścieki z miejscowości: Huta Stara B, części miejscowości Huta Stara A i części miejscowości Wrzosowa. Oczyszczalnia w Kolonii Poczesna to instalacja typu SUPERBOS wykorzystująca technologię strefowego osadu czynnego, złożona z dwóch modułów o przepustowości 150 i 500 m^3/dobę. Obsługuje miejscowości: Kolonię Poczesna, Poczesna, Bargły, Michałów, Hutę Starą A oraz część miejscowości Nierada. Do oczyszczalni tej przewiduje się odprowadzanie ścieków z miejscowości Nierada i Mazury.

Na terenie oczyszczalni w Kolonii Poczesna funkcjonuje punkt zlewny ścieków dowożonych. Odbiornikami oczyszczonych ścieków z obu oczyszczalni są rowy melioracyjne stanowiące dopływy rz. Warty.

Odwodnione osady ściekowe wywożone są na zorganizowane międzygminne składowisko odpadów w Młynku – Sobuczynie. Eksploatatorem, istniejących na terenie gminy oczyszczalni ścieków oraz sieci i urządzeń kanalizacji sanitarnej jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego SA w Częstochowie. Przy obecnym stopniu skanalizowania gminy i przy aktualnie prowadzonej przez gminę gospodarce ściekowej, istniejący system kanalizacyjny pracuje prawidłowo i zapewnia ciągłość odbioru ścieków. Wiek użytkowanej sieci kanalizacyjnej jest stosunkowo niewielki, co znajduje przełożenie w dobrym stanie technicznym.

Jednakże, aktualne obciążenie, wykorzystanie eksploatacyjne systemu w szczególności istniejącej oczyszczalni ścieków w miejscowości Huta Stara B wymaga w aspekcie realizacji procesu kanalizowania nieskanalizowanych obszarów gminy, podjęcia stosownych kroków w kierunku uporządkowania gospodarki ściekowej i zapewnienia niezawodnego funkcjonowania całego systemu na terenie gminy by stworzyć optymalne warunki dla rozwoju gminy i właściwej ochrony środowiska naturalnego. Mając na uwadze powyższe, oraz przyjęte założenia w KPOŚK (Aglomeracja Poczesna) zasadna jest dalsza rozbudowa zbiorowego systemu kanalizacyjnego a w szczególności objęcie układem sieciowym miejscowości położonych w północno-wschodniej części gminy wraz z realizacją, ujętej w założeniach obowiązującej w zakresie Prawa Wodnego uchwały odnośnie Aglomeracji Poczesna – oczyszczalnia ścieków „Wrzosowa".

W 2016 r. długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 53,5 km. W 2017 r. – 53,60 km, 2018 r. – 53,90 km. Do sieci w 2017 r. podłączonych było 57,7 % ogólnej liczby mieszkańców gminy.

Zakładową oczyszczalnię ścieków posiada Supermarket Auchan w Nowej Wsi. Mieszkańcy nieobjęci układami sieci kanalizacyjnej korzystają ze szczelnych zbiorników do czasowego gromadzenia ścieków, skąd ścieki wywożone są przez przewoźników posiadających koncesje wydane przez Wójta Gminy do punktów zlewnych oczyszczalni ścieków.

Istnieje pilna potrzeba dalszej realizacji zorganizowanych systemów do zbiorowego odprowadzania ścieków. Oprócz wymienionych powyżej wsi przewidzianych do skanalizowania do oczyszczalni ścieków w Kolonii Poczesna planowana jest realizacja oczyszczalni ścieków we Wrzosowej i objęcie układem sieciowym miejscowości położonych w północno-wschodniej części gminy.

Wody opadowe z terenu gminy odprowadzane są niemal w całości przez spływ powierzchniowy.

12.6. GOSPODARKA ODPADAMI

Zgodnie z art. 34 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tj. Dz.U. 2018 poz. 992), plany gospodarki odpadami są opracowywane na poziomie krajowym i wojewódzkim.

Jednostki samorządu terytorialnego swoje zamierzenia gospodarcze muszą dostosować do wojewódzkiego planu gospodarki odpadami, choćby z uwagi na fakt, że plan ten określi regiony gospodarki odpadami komunalnymi. Cele wskazane w wojewódzkim PGO mogą i powinny być realizowane przy pomocy regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, sporządzanym na podstawie ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tj. Dz.U.2018 poz.1454). W przeciwieństwie do gminnego planu gospodarki odpadami, regulamin jest aktem prawa miejscowego.

Województwo Śląskie posiada „Plan Gospodarki Odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022", przyjęty Uchwałą Nr V/37/7/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 24 kwietnia 2017 r..

Na terenie Gminy Poczesna znajduje się Składowisko odpadów komunalnych w Sobuczynie, ul. Konwaliowa 1 zarządzane przez Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.. Jego budowa zapoczątkowana została w 1983 r. (budowa I kwatery I etapu składowiska, na terenach poeksploatacyjnych kopalń rud żelaza, w szczególności w rejonach składowania skał płonnych wydobywanych w sąsiednich kopalniach rud żelaza).

Rada Gminy Poczesna przyjęła uchwałą nr 327/XXXVII/18 Rady Gminy Poczesna z dnia 21 czerwca 2018 r. Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Poczesna, który jest podstawowym narzędziem realizacji zadań z zakresu utrzymania czystości i porządku.

Odpady komunalne z terenu gminy odbierane są przez wyspecjalizowane firmy, które wyłaniane są do realizacji niniejszego zadania w drodze przetargu.

Brak funkcjonującego pełnego systemu zbiórki, segregacji i odzysku wszystkich odpadów, powoduje albo ich niewłaściwe przechowywanie, albo celowe porzucanie. Znaczna część odpadów komunalnych – nie selekcjonowanych, ulega niedozwolonemu spalaniu w domowych kotłowniach.

Gospodarowanie odpadami w podmiotach gospodarczych gminy (prowadzących działalność produkcyjną i inną), przebiega w trybie i na zasadach określonych przepisami ustawy o odpadach, na mocy decyzji administracyjnych Starosty Częstochowskiego i Marszałka Województwa Śląskiego.

Podsumowując unieszkodliwianie odpadów pozostaje nadal obok odprowadzania i oczyszczania ścieków, głównym problemem ochrony środowiska gminy Poczesna. Toteż niezbędnym jest pilne wdrożenie, przyjętych w treści gminnego PGO, rozwiązań i działań, składających się na kompleksowy system unieszkodliwiania wszystkich odpadów, wytwarzanych na obszarze gminy Poczesna.

12.7. ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Na terenie gminy Poczesna występują następujące potrzeby cieplne:

1) centralne ogrzewanie,
2) ciepła woda użytkowa,
3) potrzeby technologiczne (w tym wentylacja i klimatyzacja).

Istniejące potrzeby cieplne c.o. i potrzeby technologiczne na terenie gminy pokrywane są przede wszystkim z kotłowni indywidulanych oraz kotłowni przemysłowych. W przypadku źródeł indywidualnych bazują one w znacznej mierze na paliwach kopalnych, przede wszystkim węglu kamiennym, potem kolejno, gazie, oleju opałowym i energii elektrycznej. Spośród kotłowni lokalnych największy udział mają indywidualne źródła ciepła typu etażowego, mniejsza część potrzeb cieplnych

gminy pokrywanych jest z kotłowni lokalnych zasilających centralne systemy ogrzewania w budynkach wielorodzinnych.

Niska emisja na terenie gminy Poczesna związana jest ze znacznym wykorzystaniem węgla w paleniskach domowych. Około 78% gospodarstw domowych w swoich budynkach do ogrzewania wykorzystuje węgiel. Rozwiązaniem tego problemu może być m.in. wymiana kotłów na kotły wykorzystujące np. gaz, tak, jak to ma miejsce we wszystkich budynkach użyteczności publicznej w Gminie Poczesna.

Według Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Poczesna na przestrzeni analizowanych lat zużycie paliw opałowych rosło, zwiększała się także emisja na terenie gminy. Prognoza zakłada dalszy wzrost zużycia paliw opałowych na terenie gminy z 301 048,39 GJ w 2014 r. do 354 143,28 GJ w 2020 roku.

12.8. ZAOPATRZENIE W GAZ

Na terenie gminy Poczesna, eksploatowane są wymienione poniżej gazociągi i obiekty systemu przesyłowego, tj.:

1) Gazociąg w/c DN 250 PN 6,3 MPa, rel: Częstochowa- Trzebiesławice ,
2) Gazociąg w/c DN 100 PN 6,3 MPa, odgałęzienie do SRP Io Auchan Nowa Wieś,
3) Gazociąg w/c DN 50 PN 6,3 MPa, odgałęzienie do SRP Io Poczesna ul. Sportowa,
4) Obiekt systemu przesyłowego SRP Io Auchan Nowa Wieś, Q = 1 500 nm3/h,
5) Obiekt systemu przesyłowego SRP Io Poczesna, ul Sportowa, Q = 3 000 nm3/h.

Ww. sieci i urządzenia obsługiwane są przez Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM SA Oddział w Świerklanach.

Bezpośrednie zasilanie odbiorców następuje z sieci średniego ciśnienia poprzez gazociąg przesyłowy Ø 350 mm i sieć rozdzielczą. Tymi sieciami zawiaduje Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrzu poprzez Rozdzielnię Gazu w Częstochowie. Sieć gazowa może stanowić źródło dostawy paliwa gazowego dla obiektów zlokalizowanych na przedmiotowym terenie.

Decyzja o dalszej rozbudowie sieci gazowej może zostać podjęta po zbadaniu zainteresowania potencjalnych odbiorców oraz po wykonaniu analizy technicznej i ekonomicznej.

12.9. ELEKTROENERGETYKA

Zaopatrzenie w energię elektryczną jest pokrywane z Krajowego Systemu Energetycznego poprzez:

1) Główny Punkt Zasilający – Wrzosowa 220/110/30/15 kV,
2) Główny Punkt Zasilający – Poraj 110/ 15 kV,
3) Projektowany główny Punkt Zasilający 110/15 kV zlokalizowany w Nowej Wsi.

Sieć przesyłową wysokiego napięcia obszaru gminy tworzą następujące linie elektroenergetyczne:

1) dwutorowa linia elektroenergetyczna - 220kV relacji Łagisza/Joachimów – Wrzosowa;
2) dwutorowa linia elektroenergetyczna - 110kV relacji Wrzosowa- Miasteczko Śląskie-Wrzosowa- Kalety;

3) dwutorowa linia elektroenergetyczna - 110kV relacji Wrzosowa- Stobiecko, Wrzosowa- Rudniki;
4) jednotorowa linia elektroenergetyczna - 110kV relacji Wrzosowa- Herby;
5) jednotorowa linia elektroenergetyczna - 110kV relacji Wrzosowa- Poraj;
6) jednotorowa linia elektroenergetyczna - 110kV relacji Wrzosowa- Julianka;

Głównym źródłem zasilania odbiorców energii elektrycznej z terenu gminy jest stacja elektroenergetyczna o znaczeniu ponadlokalnym 220/110/30/15 kV zlokalizowana w miejscowości Wrzosowa. Stację tę zasilają dwie linie elektroenergetyczne 220 kV relacji Łagisza/Joachimów – Wrzosowa stanowiące własność Polskich Sieci Elektroenergetycznych SA. Z rozdzielni 30 i 15kV tych stacji wyprowadzone są linie średniego napięcia, które zasilają odbiorców Gminy Poczesna i gmin sąsiednich.

Do odbiorców z terenu gminy Poczesna energia elektryczna doprowadzona jest za pośrednictwem linii 15 kV wyprowadzonych z ww. stacji elektroenergetycznej Wrzosowa oraz z GPZ (główny punkt zasilania) zlokalizowanych w sąsiednich gminach. Są to GPZ 30/15kV Kuźnica oraz GPZ 110/15kV Poraj. Do bezpośredniego zasilania odbiorców służą stacje transformatorowe 15/0,4kV oraz linie nN.

Sieć elektroenergetyczna oraz urządzenia z nią związane eksploatowane są przez TAURON Dystrybucja SA Oddział w Częstochowie. Występują też stacje transformatorowe i odcinki sieci nN. powstające na majątku i w eksploatacji odbiorców.

Na terenie Gminy Poczesna w miejscowości Sobuczyna znajduje się elektrownia biogazowa. Energia elektryczna wytwarzana na bazie biogazu ze składowanych tam odpadów komunalnych przekazywana jest do sieci ENION SA. Przebiegające przez teren gminy sieci elektroenergetyczne WN 110kV znajdują się w dobrym stanie technicznym.

Sieci SN są w stanie dobrym lub dostatecznym. Stacje transformatorowe 15/0,4 kV znajdują się w stanie w większości dobrym i wszystkie posiadają rezerwy mocy, jak również możliwości wymiany transformatorów na jednostki o większej mocy.

Wzrost zapotrzebowania energii elektrycznej będzie wiązać się z koniecznością budowy nowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV oraz rozbudowy, modernizacji i remontów istniejących linii wysokiego, średniego i niskiego napięcia.

.

13. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych, ujęte zostały w zapisach obowiązującego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+, przyjętego *uchwałą nr V/26/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r.*.

Na obszarze Gminy Poczesna zgodnie z Tabelą 7 do ww. Planu nie wyznaczono zadań samorządowych służących realizacji inwestycji celu publicznego, ustalonych w dokumentach przyjętych przez Sejmik Województwa Śląskiego (posiadające potencjalne finansowanie, tzn. ujęte w WPF, RPOWSI).

14. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

W obszarze gminy zagrożenie powodziowe występuje we wschodniej części gminy, stanowiącej terasę akumulacyjną rzeki Warty. Dolina rzeki tworzy w tym rejonie płaskie i szerokie obniżenie o w części obszarów miejscowości: Słowik, Korwinów, Nowa Wieś, Zawodzie, Poczesna, Kolonia Poczesna, Borek.

Status obszarów szczególnego zagrożenia powodzią został uregulowany w art. 16 pkt 34 ustawy Prawo wodne. Zgodnie z tym przepisem, obszarami szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy określone w ustawie Prawo wodne są:

1) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
2) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
3) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224 własność wysp i przymulisk powstałych w sposób naturalny, stanowiące działki ewidencyjne,
4) pas techniczny.

Na długości odcinka rzeki Warty w granicach gminy, od miejscowości Słowik w kierunku Częstochowy przebiegają wały przeciwpowodziowe. Zapewniają one ochronę przed wodami powodziowymi. Na mapie uwarunkowań zostały naniesione również obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego.

III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW

Określeniu kierunków zmian struktury przestrzennej powinna przyświecać zasada zrównoważonego rozwoju. Wprowadzane zmiany muszą mieć na celu zwiększanie konkurencyjności gminy w regionie, co przekłada się na szeroko rozumiany rozwój społeczno-gospodarczy i podnosi jakość życia jego mieszkańców. Z tego powodu należy dążyć do porządkowania struktur przestrzennych poprzez tworzenie czytelnie wyodrębnionych stref zabudowy (mieszkaniowej, usługowej, przemysłowej) oraz terenów rolnych i leśnych.

Podstawą osiągnięcia celów polityki przestrzennej i określenia kierunków rozwoju przestrzennego jest wykorzystanie uwarunkowań wynikających ze środowiska przyrodniczego i kulturowego, położenia i powiązań zewnętrznych gminy, dotychczasowego zainwestowania i zagospodarowania gminy. Uwzględnienie wytycznych zawartych w dostępnych opracowaniach oraz bilans potrzeb i możliwości rozwoju gminy pozwala określić funkcję poszczególnych jednostek i obszarów oraz założenia polityki przestrzennej.

Na postawie bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, Studium wyznacza zasięgi rozwoju przestrzennego osadnictwa w obrębie poszczególnych miejscowości, zobrazowany na planszy „Kierunki”. Rozwój zabudowy o funkcji mieszkaniowej odbywał się będzie jedynie poprzez lokalizację zabudowy w obrębie obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach poszczególnych jednostek osadniczych oraz na obszarach przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę. Tereny związane z różnego rodzaju

usługami oraz produkcją dopuszczono również poza wyżej wymienionymi obszarami zgodnie z określonym zapotrzebowaniem na tego rodzaju zabudowę.

W toku realizacji zapisów studium dojdzie do zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów. W największym stopniu zmiany te będą dotyczyć powiększania się terenów zabudowy kosztem terenów wykorzystywanych rolniczo. Podstawowe typy zabudowy, tworzące elementy docelowej struktury obszaru gminy tworzą tereny:

1) zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej MN;
2) zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej MW;
3) zabudowy mieszkaniowo-usługowej MNU;
4) zabudowy usługowej U;
5) zabudowy usługowej z dopuszczeniem handlu wielkopowierzchniowego UC;
6) rolnicze R;
7) osadnictwa wiejskiego z udziałem zabudowy jednorodzinnej RM/MN;
8) obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych RU;
9) produkcyjno-usługowe P/U;
10) powierzchniowej eksploatacji kopalin PG;
11) sportu i rekreacji US;
12) zieleni parkowej ZP;
13) lasów ZL;
14) wskazane do zalesień ZLz;
15) ogródków działkowych ZD;
16) cmentarzy ZC;
17) cmentarzy – rezerwa ZCr;
18) wód powierzchniowych śródlądowych WS;
19) obsługi komunikacji KS;
20) obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej:
    a) elektroenergetyka - E;
    b) gazownictwo – G;
    c) kanalizacja – K;
    d) wodociągi – W;
    e) gospodarowanie odpadami – O;
21) hałd pokopalnianych;
22) tereny zamknięte.

Określone w niniejszej edycji Studium kierunki zagospodarowania stanowią uaktualnienie, kontynuację i rozwinięcie wytycznych zawartych we wcześniejszych edycjach studium oraz w opracowaniach dotyczących obszaru gminy. Tereny przeznaczone pod zabudowę w generalnym ujęciu koncentrują się wokół historycznej zabudowy miejscowości z wykorzystaniem elementów istniejącego układu drogowego. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, których ustalenia obejmują prawie całą powierzchnie gminy, spełniają swoją podstawową funkcję regulacyjną i zapobiegają chaotycznemu rozwojowi zabudowy.

2. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM

Z uwagi na to, że prace nad audytem krajobrazowym dla województwa śląskiego są w dalszym ciągu w toku, nie formułuje się rekomendacji i wniosków do niniejszego studium.

3. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 1945) studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie jest aktem prawa miejscowego, lecz jedynie dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy. Jednocześnie ustalenia zawarte w studium są wiążące dla organów gminy sporządzających plany miejscowe. Ustalenia zawarte w elaboracie Studium, zarówno w części tekstowej, jak i na rysunkach wyrażają kierunki polityki przestrzennej gminy, które nie są jednak ścisłymi przesądzeniami o granicach zainwestowania i użytkowaniu terenów.

W Studium przedstawiono zgeneralizowany obraz użytkowania obszaru gminy, to znaczy, że określone na rysunkach przeznaczenie terenów oznacza funkcję dominującą, a nie wyłączną. Może i musi być uzupełnione innymi funkcjami, które jednak nie mogą wchodzić w kolizję lub w konflikt z funkcją podstawową oraz pogarszać warunków koegzystencji. Ostateczne uszczegółowienie zasad zagospodarowania terenów oraz granic terenów funkcjonalnych będzie dokonywane w ramach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Niezależnie od określonego przeznaczenia oraz określonego sposobu zagospodarowania na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się:

1) korygowanie przebiegu granic między poszczególnymi funkcjami w przypadku konieczności dostosowania ich do:
    a) rzeczywistego sposobu użytkowania działek i budynków,
    b) kategorii dróg,
    c) ukształtowania terenu oraz innych fizycznych barier przestrzennych,
2) korygowanie przebiegu dróg publicznych w zależności od lokalnych/indywidualnych uwarunkowań,
3) granice oddzielające tereny przeznaczone do zabudowy i zainwestowania od terenów wolnych od zabudowy w poszczególnych strukturalnych jednostkach urbanistycznych należy traktować jako niezmienne, nieprzekraczalne i niepodlegające korektom przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (z zastrzeżeniem pkt1);
4) granice pomiędzy terenami o głównych kierunkach zagospodarowania przeznaczonymi pod zabudowę mogą ulegać wzajemnemu przesunięciu, niemniej zmiany w ten sposób wprowadzane, nie mogą powodować przyrostu poszczególnych terenów o więcej niż 20% powierzchni wyznaczonego na rysunku studium poszczególnego terenu o danej funkcji,
5) określenie relacji pomiędzy przeznaczeniem podstawowym i dopuszczalnym poszczególnych terenów,
6) wskazane funkcje dopuszczalne w poszczególnych przeznaczeniach terenu można zrealizować w planach miejscowych poprzez wyznaczenie liniami rozgraniczającymi teren zgodny z funkcją dopuszczalną, albo poprzez ustalenie przeznaczenia uzupełniającego, towarzyszącego przeznaczeniu podstawowemu
7) przyjęte wskaźniki są minimalnymi i maksymalnymi, a ich dokładna wartość będzie doprecyzowana na etapie miejscowego planu,
8) odstępstwa oraz korygowanie parametrów i wskaźników urbanistycznych w zależności od istniejącego zagospodarowania i użytkowania terenu,
9) dopuszcza się lokalizację obiektów wyższych niż określona maksymalna wysokość zabudowy (m.in. maszty telekomunikacyjne, urządzenia technologiczne)

10) w przypadku działek i budynków użytkowanych zgodnie z prawem oraz działek, w stosunku do których wydano ostateczne pozwolenia na budowę, ustalanie przeznaczenia oraz sposobu zagospodarowania innego niż określony w studium – zgodnego ze stanem faktycznym,
11) lokalizację nie wyznaczonych w studium:
    a) urządzeń, obiektów i infrastruktury technicznej związanych z zaopatrzeniem w wodę, energię elektryczną, ciepło i gaz, gospodarką ściekową oraz telekomunikacją,
    b) dróg publicznych, wewnętrznych, ciągów komunikacyjnych, szlaków turystycznych oraz ścieżek rowerowych,
    c) lokalnych terenów zieleni urządzonej i rekreacji (skwery i place zabaw) oraz obiektów małej architektury.

Określone maksymalne wysokości budynków nie dotyczą inwestycji celu publicznego z zakresu łączności, masztów, silosów oraz innych obiektów wynikających z technologii produkcji. W przypadku obiektów budowlanych o wysokości równej i większej od 50 m n.p.t., zachodzi konieczność zgłoszenia planowanej inwestycji do Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę w celu uzgodnienia lokalizacji oraz ustalenia sposobu oznakowania przeszkodowego tych obiektów.

3.1. TERENY PRZEZNACZONE DO ZAGOSPODAROWANIA Z PRZEWAGĄ FUNKCJI MIESZKANIOWEJ

Niekorzystne ze względów krajobrazowych, komunikacyjnych oraz infrastrukturalnych jest wprowadzanie zabudowy rozproszonej, wykorzystującej tereny bardzo oddalone zarówno od siebie, jak i od istniejącej jednostki osadniczej. Podstawowym celem przy zagospodarowaniu terenów jest dążenie do porządkowania przestrzeni poprzez uzupełnienie istniejącej struktury, wypełnianie luk w zabudowie oraz kontynuowanie zabudowy wokół istniejących jednostek osadniczych w sposób nawiązujący do jej charakteru.

Należy dążyć do tego, aby ciągi zabudowy były spójne pod względem architektonicznym i przestrzennym poprzez określanie w planach miejscowych wymogów odnośnie:

1) wysokości budynków,
2) kształtu dachu,
3) maksymalnej szerokości elewacji frontowej,
4) minimalnych szerokości frontów działek,

Zakłada się kształtowanie zabudowy mieszkaniowej poprzez wydzielenie następujących kategorii obszarów:

1) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
2) tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
3) tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej,
4) tereny osadnictwa wiejskiego z udziałem zabudowy jednorodzinnej,

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA

Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej obejmują projektowaną i istniejącą zabudowę o przeważającej funkcji mieszkaniowej zrealizowanej w formie zabudowy jednorodzinnej. W granicach terenów dopuszcza się realizację lokali usługowych wbudowanych lub dobudowanych do budynku mieszkalnego oraz w formie wolnostojącej. Przepisy prawa miejscowego dla poszczególnych terenów powinny regulować zakres i rodzaj programu usługowego oraz proporcje możliwych do realizacji funkcji mieszkaniowej i usługowej.

3.1. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - parametry i wskaźniki urbanistyczne

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ (MN)		
Przeznaczenie	Podstawowe/wiodące	Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna
	Dopuszczalne	Zabudowa usługowa
Wskaźniki i parametry urbanistyczne	Intensywność zabudowy	od 0,01 do 1,5
	Maksymalna powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki	30%
	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej	40%
	Maksymalna wysokość zabudowy	12 metrów
	Kształtowanie geometrii dachów	dachy płaskie lub jednospadowe, dwuspadowe, wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45º
Wytyczne dotyczące zagospodarowania	− zakaz lokalizacji funkcji kolidujących z zabudową mieszkaniową, − zakaz lokalizowania przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko,	

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ WIELORODZINNEJ - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA

Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej obejmują projektowaną i istniejącą zabudowę o przeważającej funkcji mieszkaniowej zrealizowanej w formie zabudowy wielorodzinnej. W granicach terenów dopuszcza się lokalizację budynków o funkcji usługowej oraz mieszkalno-usługowej. Przepisy prawa miejscowego dla poszczególnych terenów powinny regulować zakres i rodzaj programu usługowego oraz proporcje możliwych do realizacji funkcji mieszkaniowej i usługowej.

3.1. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej - parametry i wskaźniki urbanistyczne

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ WIELORODZINNEJ (MW)		
Przeznaczenie	Podstawowe/wiodące	Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna
	Dopuszczalne	Zabudowa usługowa Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna
Wskaźniki i parametry urbanistyczne	Intensywność zabudowy	od 0,01 do 2,5
	Maksymalna powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki	60%
	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej	30%
	Maksymalna wysokość zabudowy	15 metrów
	Kształtowanie geometrii dachów	dachy płaskie lub jednospadowe, dwuspadowe, wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45º
Wytyczne dotyczące zagospodarowania	− zakaz lokalizacji funkcji kolidujących z zabudową mieszkaniową, − zakaz lokalizowania przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, − dopuszczalna forma zabudowy usługowej – usługi użyteczności publicznej lokalizowane w parterach budynków wielorodzinnych lub w formie wolnostojącej,	

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA

Obejmują projektowaną i istniejącą zabudowę o przeważającej funkcji mieszkaniowej zrealizowanej w formie zabudowy jednorodzinnej, zabudowy mieszanej mieszkaniowo-usługowej z usługami wbudowanymi w budynki mieszkalne, a także zabudowę usługową w formie obiektów wolnostojących.

3.1. Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej - parametry i wskaźniki urbanistyczne

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USUGOWEJ (MNU)		
Przeznaczenie	Podstawowe/wiodące	Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna Zabudowa mieszkaniowo-usługowa Zabudowa usługowa
Wskaźniki i parametry urbanistyczne	Intensywność zabudowy	od 0,01 do 1,5
	Maksymalna powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki	60%
	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej	30%
	Maksymalna wysokość zabudowy	12 metrów
	Kształtowanie geometrii dachów	dachy płaskie lub jednospadowe, dwuspadowe, wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45º
Wytyczne dotyczące zagospodarowania	− zakaz lokalizacji funkcji kolidujących z zabudową mieszkaniową, − zakaz lokalizowania przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko,	

TERENY OSADNICTWA WIEJSKIEGO Z UDZIAŁEM ZABUDOWY JEDNORODZINNEJ - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA

Tereny osadnictwa wiejskiego na rysunku Studium obejmują następujące rodzaje zabudowy: zagrodowa, mieszkaniowa jednorodzinna, usługowa.

W ramach terenów utrzymuje się istniejącą zabudowę zagrodową z możliwością rozbudowy, przebudowy, modernizacji i budowy obiektów związanych z prowadzeniem gospodarstw rolnych i ogrodniczych. Dopuszcza się lokalizacje nowej zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej oraz zabudowy związanej z agroturystyką i rekreacją indywidualną, jak i przystosowanie dla tych funkcji istniejącej zabudowy zagrodowej.

Na terenach zabudowy zagrodowej dopuszcza się prowadzenie działalności związanych z obsługą produkcji roślinnej i zwierzęcej niezakwalifikowane zgodnie z przepisami odrębnymi do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko oraz nie powodujące przekroczenia dopuszczalnych standardów jakości środowiska poza terenem, na którym ta działalność jest prowadzona.

Należy wskazać, iż na terenach osadnictwa wiejskiego dopuszczona została lokalizacja zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz usługowej. Funkcje te na etapie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego powinny być wydzielone liniami rozgraniczającymi od zabudowy zagrodowej w sposób wykluczający możliwość wystąpienia konfliktów.

3.1. Tereny osadnictwa wiejskiego z udziałem zabudowy jednorodzinnej - parametry i wskaźniki urbanistyczne

TERENY OSADNICTWA WIEJSKIEGO (RM/MN)		
Przeznaczenie	Podstawowe/wiodące	Zabudowa zagrodowa; Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna
	Dopuszczalne	Zabudowa usługowa
Wskaźniki i parametry urbanistyczne	Intensywność zabudowy	od 0,01 do 1,5
	Maksymalna powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki	60%
	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej	30%
	Maksymalna wysokość zabudowy mieszkalnej i usługowej	10 metrów
	Maksymalna wysokość budynków gospodarczych oraz inwentarskich	15 metrów
	Kształtowanie geometrii dachów	dachy płaskie lub jednospadowe, dwuspadowe, wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45º
Wytyczne dotyczące zagospodarowania	− chów lub hodowla zwierząt w liczbie nie zakwalifikowanej zgodnie z przepisami odrębnymi do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko	

3.2.TERENY PRZEZNACZONE DO ZAGOSPODAROWANIA Z PRZEWAGĄ FUNKCJI USŁUGOWYCH

TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW

Tereny usług obejmują tereny przeznaczone dla usług publicznych i komercyjnych, służących zaspokojeniu podstawowych potrzeb ludności. W zakresie usług handlu powierzchnia sprzedaży lokalizowanych obiektów może przekroczyć 2 000 m^2 jedynie w miejscach oznaczonych na rysunku studium (tereny zabudowy usługowej z dopuszczeniem obiektów handlu wielkopowierzniowego). Należy przy tym zaznaczyć, że powierzchnia sprzedaży jest to część lokalu handlowego przeznaczona na ekspozycję i sprzedaż towarów z wyłączeniem powierzchni technologicznej, magazynowej, biurowej, zaplecza socjalnego dla pracowników, usług serwisowych, gastronomicznych, toalet publicznych i innych usług nie związanych ze sprzedażą towarów. Usługi handlu powinny mieć także zapewnione miejsca dostaw towaru. Nakłada się obowiązek realizacji miejsc postojowych w liczbie odpowiadającej charakterowi prowadzonej działalności lub zagwarantowanie możliwości korzystania z parkingów ogólnodostępnych.

3.2. Tereny zabudowy usługowej - parametry i wskaźniki urbanistyczne

TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ (U) oraz USŁUGOWEJ Z DOPUSZCZENIEM HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO (UC)		
Przeznaczenie	Podstawowe/wiodące	Usługi publiczne i komercyjne
	Dopuszczalne	Zabudowa mieszkalno-usługowa
Wskaźniki i parametry urbanistyczne	Intensywność zabudowy	od 0,01 do 2,5
	Maksymalna powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki	70%
	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej	10%
	Maksymalna wysokość zabudowy	12 metrów,
	Kształtowanie geometrii dachów	dachy płaskie lub jednospadowe, dwuspadowe, wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45º
Wytyczne dotyczące zagospodarowania	- dopuszcza się zwiększenie maksymalnej wysokości dla budynków sakralnych, w szczególności dla takich obiektów jak dzwonnice, kościoły z wieżą itp., - dopuszcza się wydzielanie lokali mieszkalnych w budynkach usługowych, - dopuszcza się lokalizację budynków mieszkalnych, gospodarczych związanych z podstawowym przeznaczeniem terenu (np. plebania, internat),	

	- na oznaczony na rysunku Studium obszarach dopuszcza się rozmieszczenie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu

3.3.TERENY PRZEZNACZONE DO ZAGOSPODAROWANIA Z PRZEWAGĄ FUNKCJI PRODUKCYJNYCH

TERENY ZABUDOWY PRODUKCYJNO-USŁUGOWEJ - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW

Tereny zabudowy produkcyjno-usługowej obejmować będą zabudowę przeznaczoną na cele produkcyjne, magazynowo - składowe i usługowe, jednak z wyłączeniem obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m^2. W granicach tych terenów zakazuje się lokalizowania zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii oraz przedsięwzięć zawsze znacząco oddziałujących na środowisko.

Wprowadza się dopuszczenie lokalizowania urządzeń i obiektów zaopatrzenia w wodę i energię elektryczną oraz gospodarki ściekowej, nakaz zastosowania zabezpieczeń eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływania na środowisko oraz zalecenie wprowadzenia przez zakłady o produkcji wodochłonnej zamkniętego obiegu wody.

3.3.1. Tereny produkcyjno-usługowe - parametry i wskaźniki urbanistyczne

TERENY ZABUDOWY PRODUKCYJNO-USŁUGOWEJ (PU)		
Przeznaczenie	Podstawowe/wiodące	Obiekty produkcyjne, składy i magazyny, zabudowa usługowa
	Dopuszczalne	- zabudowa związana z obsługą rolnictwa i przetwórstwem artykułów spożywczych, - zieleń izolacyjna,
Wskaźniki i parametry urbanistyczne	Intensywność zabudowy	od 0,01 do 3,0
	Maksymalna powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki	80%
	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej	10%
	Maksymalna wysokość zabudowy	25 metrów

	Kształtowanie geometrii dachów	dachy płaskie lub jednospadowe, dwuspadowe, wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45º
Wytyczne dotyczące zagospodarowania	- na oznaczony na rysunku Studium obszarach dopuszcza się rozmieszczenie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu	

3.3.1. Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych - parametry i wskaźniki urbanistyczne

TERENY OBSŁUGI PRODUKCJI W GOSPODARSTWACH ROLNYCH (RU)		
Przeznaczenie	Podstawowe/wiodące	Obiekty obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych
	Dopuszczalne	- zabudowa zagrodowa, - zabudowa produkcyjna, składy i magazyny - zabudowa usługowa
Wskaźniki i parametry urbanistyczne	Intensywność zabudowy	od 0,01 do 2,5
	Maksymalna powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki	70%
	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej	20%
	Maksymalna wysokość zabudowy	15 metrów
	Kształtowanie geometrii dachów	dachy płaskie lub jednospadowe, dwuspadowe, wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45º
Wytyczne dotyczące zagospodarowania	- dopuszcza się lokalizację budynku mieszkalnego jedynie dla właściciela obiektów obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych	

3.4.TERENY PRZEZNACZONE DO ZAGOSPODAROWANIA Z PRZEWAGĄ FUNKCJI REKREACYJNYCH

Tereny sportu i rekreacji - rozumie się grunty, na których wznoszone będą budynki związane ze sportem, rekreacją, turystyką i wypoczynkiem oraz obiekty i urządzenia towarzyszące. W ramach wyznaczonych terenów dopuszcza się lokalizację budynków świadczących usługi noclegowe oraz budynków konferencyjnych. W skład terenów niezajętych pod budynki zaliczać się będą m.in: tereny ośrodków wypoczynkowych, urządzone parki, skwery, zieleńce, tereny sportowe oraz inne spełniające funkcje rozrywkowe i wypoczynkowe.

3.4. Tereny sportu i rekreacji – parametry i wskaźniki urbanistyczne

TERENY SPORTU I REKREACJI (US)		
Przeznaczenie	Podstawowe/wiodące	Tereny usług sportu i rekreacji
	Dopuszczalne	- zabudowa letniskowa, - zabudowa usługowa związana z obsługą funkcji rekreacyjnych, - usługi turystyki i wypoczynku, - park geologiczny (na terenie miejscowości Wrzosowa), - tereny wykorzystywane do organizowania imprez masowych, - obiekty socjalne w tym szalety publiczne oraz związaną z nimi infrastruktura
Wskaźniki	Intensywność zabudowy	od 0,001 do 0,5
	Maksymalna powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki	25%
	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej	60%
	Maksymalna wysokość zabudowy	9 metrów
Wytyczne dotyczące zagospodarowania	- nie ustala się	

3.5.TERENY PRZEZNACZONE DO ZAGOSPODAROWANIA ZWIĄZANE Z OBIEKTAMI I URZĄDZENIAMI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ KOMUNIKACJI

Na terenach infrastruktury technicznej ustala się lokalizację obiektów i urządzeń służących grupowemu zaopatrzeniu w energię elektryczną, w wodę i gaz oraz związanych z gospodarką ściekowej oraz zbieraniem, przetwarzaniem i składowaniem odpadów.

3.5.1. Tereny infrastruktury technicznej – parametry i wskaźniki urbanistyczne

TERENY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ (E,G,K,W,O)		
Przeznaczenie	Podstawowe/wiodące	Tereny infrastruktury technicznej: **E** – elektroenergetyka **G** – gazownictwo **K** – kanalizacja (oczyszczalnie ścieków) **W** – wodociągi **O** – gospodarowanie odpadami
Wskaźniki i parametry urbanistyczne	Intensywność zabudowy	od 0,001 do 2,0
	Maksymalna powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki	80%
	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej	10%
	Maksymalna wysokość zabudowy	12 metrów
	Kształtowanie geometrii dachów	dachy płaskie lub jednospadowe, dwuspadowe, wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45º
Wytyczne dotyczące zagospodarowania	- dla obiektów budowlanych dopuszcza się zwiększenie maksymalnej dopuszczonej wysokości	

3.5.2. Tereny związane z obsługą komunikacyjną – parametry i wskaźniki urbanistyczne

TERENY OBSŁUGI KOMUNIKACYJNEJ (KS)		
Przeznaczenie	Podstawowe/wiodące	Tereny obsługi komunikacji obejmujące w szczególności: - parkingi, - place manewrowe - miejsca obsługi podróżnych, - myjnie - stacje paliwowe
	Dopuszczalne	- usługi gastronomii oraz handlu
Wskaźniki i parametry urbanistyczne	Intensywność zabudowy	od 0,001 do 0,5
	Maksymalna powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki	25%
	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej	20%
	Maksymalna wysokość zabudowy	6 metrów
	Kształtowanie geometrii dachów	dachy płaskie lub jednospadowe, dwuspadowe, wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45º
Wytyczne dotyczące zagospodarowania	- nie ustala się	

3.5.3. Tereny autostrady – parametry i wskaźniki urbanistyczne

TERENY AUTOSTRADY (KA)		
Przeznaczenie	Podstawowe/wiodące	Tereny autostrady A1
Wskaźniki i parametry urbanistyczne	Intensywność zabudowy	nie dotyczy
	Maksymalna powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki	nie dotyczy
	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej	nie dotyczy
	Maksymalna wysokość zabudowy	nie dotyczy
	Kształtowanie geometrii dachów	nie dotyczy
Wytyczne dotyczące zagospodarowania	- tereny przeznaczone pod pas drogowy autostrady wraz z urządzeniami i obiektami służącymi do utrzymania, konserwacji i naprawy elementów autostrady.	

3.6. TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY I O OGRANICZONYCH MOŻLIWOŚCIACH ZABUDOWY DLA KTÓRYCH NIE OKREŚLA SIĘ PARAMETRÓW I WSKAŹNIKÓW URBANISTYCZNYCH

Tereny wymagające ograniczeń lub ścisłego wyłączenia spod zabudowy obejmują kilka kategorii, wiążących się m.in. z koniecznością zachowania zasobów środowiska, wymogami ładu przestrzennego, uciążliwością obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, zagrożeniem bezpieczeństwa ludności i jej mienia, czy brakiem przydatności gruntów dla zabudowy.

Wyżej wymienione tereny to m.in:

1) tereny występowania gruntów III klasy bonitacyjnej (za wyjątkiem gruntów dla których wydano już decyzję o wyłączeniu gruntów rolnych z produkcji rolnej),
2) tereny leśne (z wyjątkiem obiektów służących gospodarce leśnej),
3) tereny wód powierzchniowych i projektowanych zbiorników wodnych,
4) tereny dolin rzecznych wraz z rzecznym korytarzem ekologicznym,
5) tereny zagrożone okresowymi podtopieniami,
6) tereny powierzchniowej eksploatacji kopalin,
7) tereny hałd pokopalnianych,
8) tereny zamknięte,

9) strefy oddziaływania obiektów infrastruktury technicznej,

10) strefa oddziaływania od elektrowni wiatrowej,

11) strefy oddziaływania od urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW,

12) strefy ochronne wyznaczone w odległości 50 m od granic ogrodzeń cmentarnych, wyłączenie z zabudowy funkcji mieszkaniowej i funkcji związanych z produkcją i przechowywaniem żywności.

TERENY ROLNE - KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Zakłada się kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez wydzielenie terenów rolniczych (**R**). Główne kierunki kształtowania terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej to:

1) ochrona przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze gruntów III klasy bonitacyjnej;

2) wykorzystanie terenu na cele produkcji rolniczej i ograniczaniu przeznaczania na cele nierolnicze,

3) zakaz lokalizacji nowej zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej, z wyjątkiem inwestycji realizowanych na podstawie wydanych decyzji administracyjnych,

4) poprawianie ich wartości użytkowej oraz zapobieganie obniżania ich produkcyjności,

5) ochrona gruntów rolnych przed rozproszoną zabudową,

6) w miarę możliwości osłanianie istniejącej zabudowy uciążliwej dla środowiska, dysharmonijnej w krajobrazie pasmami zadrzewień i zakrzewień,

7) przy budowie, rozbudowie lub modernizacji obiektów związanych z działalnością rolniczą, a także innych obiektów budowlanych, należy stosować takie rozwiązania, które ograniczają skutki ujemnego oddziaływania na grunty,

8) dopuszcza się budowę obiektów związanych funkcjonalnie z podniesieniem efektywności gospodarki rolnej,

9) utrzymanie istniejących urządzeń melioracyjnych, cieków, zbiorników wodnych, zadrzewień śródpolnych, łąk i pastwisk;

10) przeznaczanie pod zalesienie gruntów nieprzydatnych i mało przydatnych dla produkcji rolnej, z uwzględnieniem wymogów ochrony przyrody według przepisów odrębnych, z zastrzeżeniem punktu 16;

11) utrzymanie i wprowadzanie nowych zadrzewień śródpolnych oraz zachowanie w stanie naturalnym miedz w celu ograniczenia erozji wietrznej gleb;

12) utrzymanie tras komunikacyjnych i ciągów infrastruktury technicznej, z dopuszczeniem ich uzupełnień w niezbędnym zakresie, przy zachowaniu przepisów odrębnych,

13) modernizacja systemu melioracji w nawiązaniu do systemu nawadniania użytków rolnych,

14) dopuszcza się lokalizowanie obiektów małej retencji wodnej o charakterze lokalnym,

15) utrzymania istniejącej zabudowy niewskazanej na Rysunku Studium, z możliwością powiększenia jej powierzchni użytkowej o ok. 20% poprzez przebudowę, rozbudowę, nadbudowę dla poprawy standardów mieszkaniowych,

16) dopuszcza się lokalizację elektrowni fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 100 kW, na obszarach oznaczonych na rysunku studium jako „Tereny przeznaczone pod lokalizację ogniw fotowoltaicznych o mocy powyżej 100 kW wraz z maksymalną dopuszczalną strefą oddziaływania”,

17) w obszarze Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH240030 ustala się:

- zachowanie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony, położonych na trwałych użytkach zielonych,
- nakaz użytkowania łąkowego (ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych);
- utrzymanie istniejących zadrzewień i zakrzewień,
- zakaz odwadniania terenu;
- zakaz wprowadzania zabudowy.

TERENY LASÓW - KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA LASÓW I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Lasy i leśną przestrzeń produkcyjną w gminie tworzą rozproszone na całym obszarze gminy tereny kompleksów leśnych. Zakłada się kształtowanie leśnej przestrzeni produkcyjnej poprzez wydzielenie:

1) terenów lasów (**ZL**),
2) terenów wskazanych do zalesień (**ZLz**).

Na obszarach leśnych powinno prowadzić się trwale zrównoważoną gospodarkę leśną zmierzającą do ukształtowania struktury lasów i ich wykorzystania w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produkcyjności oraz potencjału regeneracyjnego, żywotności i zdolności do wypełniania wszystkich ważnych ochronnych, gospodarczych i socjalnych funkcji, bez szkody dla innych ekosystemów. Trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu lub uproszczonego planu urządzenia lasu.

Określa się następujące zasady zagospodarowania w kompleksach leśnych**,** terenach lasów ochronnych oraz terenach przeznaczonych pod dolesienia:

1) ochrona wartości przyrodniczych i krajobrazowych lasów;
2) zmniejszanie rozdrobnienia kompleksów leśnych poprzez zalesienia;
3) powiększanie powierzchni leśnej poprzez zalesienia wskazane na rysunku Studium (granice zasięgu terenów leśnych i zalesień, wyznaczonych na rysunku Studium należy uściślić na etapie projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego mając na uwadze przepisy z zakresu ochrony środowiska, przyrody, ochrony gruntów rolnych i leśnych oraz ustawy o lasach);

4) dopuszcza się realizację dodatkowych zalesień nie wyznaczonych na rysunku studium – na glebach najniższych (V i VI) klas bonitacyjnych, w szczególności przyległych do lasów i stanowiących korytarze powiązań przyrodniczych;

5) zalesianie należy dostosować do lokalnych warunków siedliskowych i krajobrazowych, wykorzystując przy tym istniejące zadrzewienia i zakrzaczenia

6) zalesienie terenów zmeliorowanych może nastąpić tylko w sytuacjach wyjątkowych przy braku alternatywnych rozwiązań po uprzednim dokonaniu przebudowy urządzeń melioracyjnych, w sposób umożliwiający ich prawidłowe funkcjonowanie na terenach oddziaływania, zgodnie z przepisami ustawy Prawo wodne;

7) przy zagospodarowaniu obszarów leśnych, przyjmuje się zasadę utrzymania dotychczasowego leśnego przeznaczenia gruntów, które uznaje się jednocześnie, jako wyłączone z zabudowy (za wyjątkiem obiektów, budynków oraz urządzeń związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej);

8) dopuszcza się przeprowadzenie, w razie braku innych możliwości, obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej (najlepiej z wykorzystaniem istniejących dróg, duktów i przecinek);

9) w odniesieniu do dróg i szlaków stosuje się odpowiednio przepisy jak dla dróg dojazdowych i pożarowo-leśnych,

10) eliminowanie kolizji lasów z innymi funkcjami terenów, w tym z mieszkalnictwem oraz zapewnienia lasom bezpieczeństwa pożarowego,

11) racjonalne udostępnienie lasów bez groźby ich dewastacji, dla celów rekreacji i turystyki – wyznaczenie tras i szlaków turystycznych, w tym umieszczenie pojemników na śmieci, ław, stołów, tablic informacyjno-edukacyjnych, wiat turystycznych itp.,

12) rozwój urządzeń związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także niezbędnych urządzeń z zakresu gospodarki leśnej oraz komunikacji i infrastruktury technicznej warunkuje się spełnieniem wymogów w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu.

13) w obszarze Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH240030 ustala się utrzymanie istniejącego użytkowania,

TERENY ZIELENI PARKOWEJ

Tereny zieleni parkowej (**ZP**) obejmują różnego typu zieleń urządzoną w formie parków, zieleńców, skwerów, trawników lub zieleni izolacyjnej, z dopuszczeniem lokalizowania placów zabaw i małej architektury.

Zakłada się kształtowanie terenów zieleni urządzonej poprzez:

1) utrzymanie istniejącej zieleni wysokiej i krzewów ozdobnych,

2) możliwość urządzenia placów zabaw, lokalizowania obiektów małej architektury i sanitariatów itp.,

TERENY OGRODÓW DZIAŁKOWYCH

Dla terenów o podstawowym przeznaczeniu jako tereny ogrodów działkowych (**ZD**) ustala się następujące zasady zagospodarowania terenu:

1) utrzymanie dotychczasowej formy użytkowania,
2) możliwość lokalizowania obiektów małej architektury oraz urządzeń i sieci infrastruktury technicznej,
3) możliwość przekształcenia w tereny ogólnodostępnej zieleni urządzonej,
4) minimalna powierzchnia biologicznie czynna 80%.

TERENY CMENTARZY

Tereny przeznaczone na cmentarze - obejmują tereny istniejących (**ZC**) oraz projektowanych cmentarzy (**ZCr**). Dla terenów czynnych cmentarzy obowiązuje - zgodnie z przepisami odrębnymi - wprowadzenie stref ochrony sanitarnej, obejmujących pas terenu wokół cmentarza o szerokości 50,0 m lub 150 m, w obrębie których obowiązują ograniczenia w zainwestowaniu terenów określone w przepisach odrębnych,. Dopuszcza się lokalizowanie jedynie obiektów i urządzeń związanych z funkcjonowaniem cmentarza tj. urządzeń sanitarnych, socjalnych, sakralnych itp.

Dla terenów cmentarzy określa się maksymalną wysokość zabudowy do 6 m mierzonych do kalenicy dachu lub najwyższego punktu gzymsu przy dachach płaskich (nie dotyczy elementów dominujących kaplic cmentarnych i dzwonnic itp.).

TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Tereny wód powierzchniowych (**WS**) - obejmują istniejące rzeki, cieki i zbiorniki wodne przeznaczone na cele gospodarki wodnej. Działania inwestycyjne ich dotyczące regulują przepisy Prawa wodnego. Tereny wód powierzchniowych wymagają zachowania i ochrony, w tym:

1) zapewnienia pasa gruntu wolnego od trwałych naniesień i nasadzeń od rzek w celu umożliwienia prawidłowej eksploatacji,
2) zapewnienia pasa gruntu, wolnego od trwałych naniesień i nasadzeń od rowów melioracyjnych w celu umożliwienia prawidłowej eksploatacji,
3) użytkowanie wód otwartych do celów rekreacyjnych i sportowych, urządzanie łowisk komercyjnych i stawów hodowlanych musi być poprzedzone zgodą zarządcy wód i terenów przyległych,
4) możliwość lokalizacji urządzeń służących regulacji rzeki oraz ochrony przeciwpowodziowej
5) kolizje z rzekami powinny być rozwiązane zgodnie z przepisami ustawy Prawo wodne.

TERENY POWIERZCHNIOWEJ EKSPLOATACJI KOPALIN

Na terenach przeznaczonych do powierzchniowej eksploatacji kopalin (**PG**) zakłada się prowadzenie eksploatacji kopalin zgodnie z prawem geologicznym i górniczym, a także prowadzenie działalności gospodarczej, baz, składów, obsługi ruchu transportowego. Przewiduje się możliwość zachowania w planach miejscowych istniejącego użytkowania.

TERENY HAŁD POKOPALNIANYCH

Dla terenów hałd pokopalnianych (**ZK**) przyjmuje się utrzymanie pokrywy roślinnej w formie zieleni urządzonej bądź nieurządzonej. Dopuszcza się wyrównanie i wyprofilowanie terenu oraz wykorzystanie hałd dla celów rekreacyjnych.

4. KIERUNKI I ZASADY OCHRONY PRZYRODY NA OBSZARACH PRAWNIE CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Ochrona wartości przyrodniczych i krajobrazowych jest realizowana poprzez objęcie określonych obszarów i obiektów ochroną prawną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 142). Na terenie gminy Poczesna występują następujące obszary podlegające ochronie na mocy tej ustawy.

4.1. OBSZAR NATURA 2000 POCZESNA KOŁO CZĘSTOCHOWY PLH240030

W ramach sieci Natura 2000 w południowo- środkowej części gminy znajduję się obszar specjalnej ochrony siedlisk (SOO) – Poczesna koło Częstochowy. Szczegółowe zasady zagospodarowania na terenach Natura 2000 określa ustawa o ochronie przyrody oraz indywidualne zapisy dla każdego z obszarów zawarte w planach zadań ochronnych, ustanawianych w drodze zarządzenia przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz w planach ochrony ustanawianych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego ds. środowiska. Plany zadań ochronnych oraz plany ochrony zawierają ustalenia konieczne do uwzględnienia w projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Dla ww. obszaru Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 28 czerwca 2016 r. został ustanowiony plan zadań ochronnych. Jego podstawowym celem jest jak najszybsze rozpoczęcie działań niezbędnych dla skutecznej ochrony, czyli zapewnienie, że siedliska przyrodnicze i gatunki, dla ochrony których wyznaczono obszar, nie zostaną utracone.

4.2. PARK KRAJOBRAZOWY ORLICH GNIAZD

Park Krajobrazowego „Orlich Gniazd" wchodzi w skład Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego. Został również dla niego ustanowiony Uchwałą Nr IV/48/2/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd" (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 25 marca 2014 r. poz. 1763) plan ochrony.

W celu określenia ustaleń planu ochrony Parku do stosowania w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i planie zagospodarowania przestrzennego województwa wyznaczono cztery strefy i sześć podstref funkcjonalnych.

Według załącznika nr 3 do ww. planu ochronny Gmina Poczesna znajduje się w:

1) **Strefie IV** - działań zachowawczych, rekultywacyjnych i rewitalizacyjnych, w ramach której wyznaczono następującą podstrefę funkcjonalną:

a) **Podstrefa IVA** - obszary wzmacniania wartości kulturowych (zasięgiem odpowiadającą Podobszarowi działań ochronnych 4B),
b) **Podstrefie IIB** - obszary o pośrednich wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, rejon poszukiwania rozwiązań w zakresie harmonizowania rozwoju obszaru (zasięgiem odpowiadającą Podobszarowi działań ochronnych 4A),

W celu eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych w **Podstrefie IVA** w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego:

1) Zakazuje się stosowania rozwiązań planistycznych:
   a) związanych z lokalizowaniem zabudowy letniskowej,
   b) związanych z lokalizowaniem inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu ponadlokalnym,
   c) związanych z lokalizowaniem miejsc składowania i unieszkodliwiania odpadów,
2) Dopuszcza stosowanie innych rozwiązań planistycznych, niż określone w pkt 1, w szczególności przewidujących:
   a) lokalizowanie urządzeń obsługi ruchu turystycznego takich jak np.: szlaki turystyki pieszej i rowerowej, stałe miejsca ogniskowe, trasy wspinaczkowe oraz ściany wspinaczkowe, ścieżki dydaktyczne i edukacyjne, punkty widokowe i postojowe, kosze na śmieci itp.,
   b) lokalizację parkingów,
   c) lokalizację obiektów obsługi ruchu turystycznego (kubaturowych) i obiektów sportowych,
   d) inwestycje infrastrukturalne o znaczeniu lokalnym,
   e) organizowanie imprez masowych.

Natomiast w **Podstrefie II B** w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego:

1) Nakazuje się stosowanie rozwiązań planistycznych przewidujących:
   a) realizację nowego budownictwa mieszkalnego, zagrodowego, letniskowego oraz rekreacyjnego w sposób nawiązujący do tradycji lokalnej: zapewniając zachowanie jego charakterystycznych cech określonych odpowiednio w ust. 5 pkt. 1 lit. d i e,
   b) dla istniejących obiektów kubaturowych mieszkalnych, rekreacyjnych i letniskowych przeznaczonych do rozbudowy i nadbudowy – zapewnienie zachowania tradycji lokalnej i cech charakterystycznych określonych w podpunkcie a),
   c) w nowym budownictwie użyteczności publicznej (np. kościoły, szkoły, sklepy, hotele itp.) – zapewnienie zachowania tradycji lokalnej i cech charakterystycznych wymienionych w podpunkcie a) oraz:
      - dachów dwuspadowych, symetrycznych i wielospadowych z kalenicą, o kącie nachylenia połaci 10-45 stopni,
      - wysokości budynku harmonijnie wkomponowanej w teren,
      - horyzontalnego kształtu bryły
   d) w nowym budownictwie gospodarczym i gospodarczo - garażowym zapewnienie zachowania tradycji lokalnej i cech charakterystycznych takich jak:

- dachy o kącie nachylenia połaci 30-45 stopni, minimalny wysięg okapu i wiatrownic poza ścianę szczytową nie może być mniejszy niż 60 cm, pokrycie dachu: dachówką lub materiałami dachówkopodobnymi.
- wysokość budynku – równej jednej kondygnacji,
- horyzontalny kształt bryły,
- prostokątny rzut poziomy,
- kolorystyka - zapewniająca ciemne barwy dachu (brąz, czerwień, szarość, czarny), elewacje zharmonizowane z dachem i z zastosowaniem naturalnych faktur (zwłaszcza drewnianych, kamiennych, murowanych), kolorystyka kominów i innych elementów na dachu stonowana z kolorystyką dachu.

2) Zakazuje się stosowania rozwiązań planistycznych:
   a) dopuszczających realizowanie zabudowy mieszkaniowej w sposób rozproszony,
   b) związanych z lokalizowaniem inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu ponadlokalnym z wyłączeniem inwestycji liniowych, których z przyczyn technicznych nie można realizować poza podstrefą,
   c) dopuszczających wydobycie kopalin na powierzchni powyżej 2 ha lub w ilości przekraczającej 20.000 m^3/rok.
3) Dopuszcza stosowanie innych rozwiązań planistycznych, niż określone w pkt 1 i 2, w szczególności przewidujących:
   a) lokalizację urządzeń obsługi ruchu turystycznego takich jak np.: szlaki turystyki pieszej i rowerowej, motorowej, hippicznej, stałe miejsca ogniskowe, trasy wspinaczkowe oraz ściany wspinaczkowe, ścieżki dydaktyczne i edukacyjne, punkty widokowe i postojowe itp.,
   b) lokalizację parkingów,
   c) lokalizację obiektów obsługi ruchu turystycznego (kubaturowych) i obiektów sportowych,
   d) inwestycje infrastrukturalne o znaczeniu lokalnym,
   e) liniowe inwestycje infrastrukturalne o znaczeniu ponadlokalnym, których z przyczyn technicznych nie można realizować poza Podstrefą,
   f) realizację inwestycji związanych z rolnictwem: gospodarstwa rolne, usługi, przetwórstwo, produkcja na rzecz rolnictwa itp.,
   g) realizację budownictwa mieszkaniowego,
   h) realizację zabudowy letniskowej i rekreacyjnej,
   i) wydobycie kopalin na powierzchni do 2 ha i w ilości nie przekraczającej 20.000 m 3/rok,
   j) organizowanie imprez masowych.

4.3. POMNIKI PRZYRODY

Ochrona pomników przyrody polega przede wszystkim na zapewnieniu możliwości ich istnienia aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu, jeśli nie stanowią zagrożenia dla ludzi bądź mienia. Dla drzew, stanowiących pomniki przyrody obowiązują działania ochronne określone przepisami szczególnymi.

Na terenie gminy Poczesna za pomniki przyrody uznano 1 drzewo.

4.4. UŻYTKI EKOLOGICZNE

Na terenie gminy Poczesna ustanowione zostały 2 użytki ekologiczne , tj.

1) „Zapadliska" – uznany rozporządzeniem Wojewody Częstochowskiego nr – 33/96 z dnia 23 grudnia 1996 r. Obecnie na jego obszarze obowiązują zakazy wynikające z Rozporządzenia Nr 26/2002 Wojewody Śląskiego z dnia 10 czerwca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny torfowiska pod nazwą "Zapadliska" w gminie Poczesna;
2) „Zapadliska I" – uznany rozporządzeniem Nr 43/2002 Wojewody Śląskiego z dnia 19 czerwca 2002 r., W rozporządzeniu tym zawarto zakazy mające na celu jego ochronę.

Dla obu ww. użytków ekologicznych obowiązują następujące zakazy:

1) niszczenia, uszkadzania lub przekształcania obiektu,
2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, w tym wydobywania torfu,
3) uszkadzania i zanieczyszczania gleby,
4) wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości,
5) zaśmiecania obiektu i terenu wokół niego,
6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody,
7) likwidowania małych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,
8) budowy budynków, budowli, obiektów małej architektury i tymczasowych obiektów budowlanych mogących mieć negatywny wpływ na obiekt chroniony bądź spowodować degradację krajobrazu.

5. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW

Przepisy o ochronie środowiska określają wytyczne odnośnie zapewnienia warunków utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalnej gospodarki zasobami środowiska. Z tego powodu należy dążyć do eliminowania i ograniczenia zagrożeń oraz podejmowania działań, które będą temu zapobiegać. Kształtowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych powinno uwzględniać racjonalne wykorzystanie przestrzeni co wiąże się z lokalizowaniem funkcji i odpowiednim sposobem zagospodarowania terenu zgodnym z jego predyspozycjami przyrodniczymi (walorami i wrażliwością na degradację). W związku z tym, rozwój układów zabudowy powinien maksymalnie wykorzystywać już istniejące zainwestowanie (w szczególności sieć drogową i systemy infrastruktury technicznej) i zagospodarowanie terenów.

Ochrona środowiska wyrażona poprzez rozwiązania planistyczne, które należy uwzględnić przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ma na celu poprawę warunków życia ludzi poprzez poprawę jakości środowiska oraz proekologiczny rozwój przestrzenny oparty o minimalizację konfliktów wywołanych w skutek postępującej urbanizacji. Cele te powinny być realizowane w szczególności poprzez ochronę niżej określonych elementów środowiska.

5.1. OCHRONA WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH

Ochrona wód podziemnych jest jednym z najważniejszych kierunków działań, ze względu na wykorzystywanie ich do zaopatrzenia mieszkańców w wodę. Ochrona wód musi być realizowana poprzez maksymalne ograniczenie zrzutu zanieczyszczeń (szczególnie substancji biogennych,

organicznych i toksycznych) do gruntu i do wód powierzchniowych. W celu ochrony wód ustala się następujące zasady:

1) eliminowanie zrzutów nieoczyszczonych lub niewystarczająco oczyszczonych ścieków do gruntu i wód otwartych;
2) dążenie do konsekwentnego uzbrajania terenów pod zabudowę w infrastrukturę techniczną (szczególnie na obszarach występowania Głównego Zbiornika Wód Podziemnych – GZWP), służącą ochronie środowiska poprzez realizację gminnej kanalizacji sanitarnej;
3) budowę oczyszczalni przydomowych na terenach, gdzie budowa kanalizacji sanitarnej jest nieopłacalna z przyczyn ekonomicznych lub technicznych,
4) kompleksowe rozwiązanie odprowadzania ścieków opadowych z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów oraz oczyszczenie ich zgodnie z obowiązującymi przepisami;
5) dostosowanie, ze względu na ochronę wód podziemnych, lokalizacji nowych obiektów, szczególnie tych uciążliwych dla środowiska, do struktur hydrogeologicznych;
6) stosowanie rozwiązań zmierzających do przeciwdziałania skutkom suszy poprzez zwiększanie małej retencji wodnej o charakterze lokalnym oraz wdrażanie proekologicznych metod retencjonowania wody m.in. prowadzenie wodochronnej gospodarki w zlewniach, poprzez wprowadzanie zalesień i zadrzewień;
7) ochronę obrzeży rzek i cieków przed grodzeniem i zabudową poprzez pozostawianie pasa terenu – bufora zieleni jako niezbędnego filtra biologicznego;
8) dla celów zaopatrzenia w wodę, oprócz głównego korzystania z gminnej sieci wodociągowej, dopuszcza się korzystanie z indywidualnych ujęć wód po spełnieniu warunków określonych w przepisach prawa w tym zakresie.

5.2. OCHRONA ZASOBÓW GLEBOWYCH

Dla ochrony powierzchni ziemi i gleb przed degradacją studium ustala:

1) ochronę przed zabudową nie związaną z produkcją rolną gruntów wysokich klas bonitacyjnych;
2) eksploatację złóż wyłącznie w ramach wyznaczonych terenów eksploatacji powierzchniowej lub poprzez określone przepisami odrębnymi wydobywanie piasków i żwirów w celu zaspokojenia potrzeb własnych osoby fizycznej z nieruchomości stanowiących przedmiot jej prawa własności,
3) ochronę gleb przed erozją dzięki zalesianiu terenów zdegradowanych;
4) rekultywację gleb zdegradowanych;
5) kompleksowe rozwiązanie odprowadzania ścieków opadowych z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów oraz oczyszczenie ich zgodnie z obowiązującymi przepisami,
6) racjonalne użycie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na terenach rolnych i leśnych oraz stosowanie technik naturalnych (fito i agromelioracyjnych) w celu zwiększenia udziału materii organicznej w glebie;
7) przeciwdziałanie degradacji chemicznej gleb poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych;
8) prowadzenie monitoringu jakości gleby i ziemi;
9) przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogeniczne;
10) stosowanie naturalnych metod regulacji odczynu gleb.

5.3. OCHRONA POWIETRZA

Podstawowymi źródłami emisji zanieczyszczeń do atmosfery są obiekty usługowe, rolnictwo, budownictwo mieszkaniowe, transport (komunikacja) oraz indywidualne paleniska domowe, oparte o konwencjonalne nośniki energii cieplnej. Powinno się wziąć pod uwagę potrzebę pozyskiwania mniej szkodliwych źródeł ciepła poprzez zastosowanie technologii eliminujących szkodliwe emisje, jak np. oparcie gospodarki cieplnej gminy o gaz ziemny lub odnawialne źródła energii.

Dla poprawy jakości powietrza atmosferycznego studium ustala:

1) ograniczanie emisji zanieczyszczeń poprzez:
    a) modernizację układów technologicznych oraz montaż urządzeń ograniczających emisję pyłów w obiektach produkcyjnych lub usługowych,
    b) eliminowanie węgla i koksu jako paliwa w kotłowniach lokalnych i gospodarstwach domowych, rozpowszechnienie stosowania drewna, trocin, wierzby energetycznej czy gazu, wymianę kotłów o niskiej wydajności na kotły konwencjonalne, ale o znacznie większej sprawności albo kotłownie gazowe lub olejowe o wyraźnie mniejszej uciążliwości dla środowiska przyrodniczego,
    c) realizacja przedsięwzięć związanych z modernizacją izolacji termicznej budynków,

2) ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych poprzez:
    a) bieżącą modernizację dróg i ciągów komunikacyjnych,
    b) rozbudowę systemu ścieżek rowerowych w celu tworzenia alternatywy dla lokalnego ruchu samochodowego,
3) ograniczenie emisji hałasu w środowisku poprzez:
    a) dokonanie rozpoznania klimatu akustycznego ze wskazaniem terenów szczególnie narażonych na emisję hałasu,
    b) przestrzeganie zasad strefowania w planowaniu przestrzennym,
    c) ustalanie i egzekwowanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku przez właściwe organy i inspekcje ochrony środowiska.

5.4. OCHRONA KLIMATU AKUSTYCZNEGO

Podstawowymi źródłami hałasu w gminie są drogi. W związku z tym, zasadniczym zadaniem, mającym na celu poprawę klimatu akustycznego gminy, jest zmniejszenie uciążliwości komunikacyjnych. Dlatego też przyjmuje się następujące kierunki podejmowanych działań ograniczających hałas u źródła poprzez:

1) poprawę stanu nawierzchni dróg,
2) w przypadku natężonego hałasu wywołanego ruchem komunikacyjnym należy przewidzieć realizację m.in. ekranów akustycznych,
3) rozbudowę ekologicznych form transportu - ścieżki rowerowe.

Uściślenie rozwiązań i parametrów elementów głównego układu sieci transportowych, w tym także szczegółowe warunki realizacji w zakresie ochrony środowiska, powinny być ustalone w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

5.5. OCHRONA ZIELENI URZĄDZONEJ I ZADRZEWIEŃ

Zaleca się ochronę istniejących zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, poprzez wprowadzenie zakazu ich likwidowania lub niszczenia z innych powodów niż dla zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego.

5.6. OCHRONA LASÓW

Dla ochrony zasobów leśnych przed niekorzystnymi zmianami w środowisku studium ustala:

1) ochronę i powiększanie zasobów leśnych poprzez wprowadzanie zalesień na gruntach wyłączanych z produkcji rolniczej, nieużytków i terenów zdegradowanych;
2) wdrażanie krajowego Programu Zwiększenia Lesistości;
3) użytkowanie zasobów leśnych przez prowadzenie funkcji produkcyjnych na zasadzie racjonalnej gospodarki leśnej;
4) udostępnianie i zagospodarowanie lasów do celów rozwoju turystyki i wypoczynku, regeneracji zdrowia, edukacji ekologicznej w porozumieniu z zarządcami gruntów leśnych, poprzez budowę obiektów związanych z turystyką, rekreacją;
5) dopuszczenie budowy dróg oraz obiektów i sieci infrastruktury technicznej dla potrzeb gospodarki leśnej oraz w innych przypadkach określonych przepisami szczególnymi.

Kierunki rozwoju produkcji leśnej na terenach pozostających we władaniu Lasów Państwowych ustalane są przez okresowo sporządzone plany urządzeniowe gospodarstwa leśnego, zarządzanego przez Nadleśnictwo Złoty Potok oraz Nadleśnictwo Herby. W myśl założeń studium gospodarka leśna powinna być prowadzona zgodnie z ich zapisami oraz z poszanowaniem wymogów ochrony środowiska przyrodniczego i wartościowych komponentów miejscowego krajobrazu, w szczególności na obszarach objętych przestrzennymi formami ochrony przyrody w granicach gminy.

5.7. OBSZARY WYSTĘPOWANIA SUROWCÓW MINERALNYCH CHRONIONYCH PRZED INNYM NIŻ EKSPLOATACJA ZAGOSPODAROWANIEM

Dopuszcza się możliwość przeprowadzania rozpoznania zasobów i dokumentacji złóż oraz, w przypadku pozytywnego rozpoznania, prowadzenia eksploatacji złóż kopalin w granicach ustanowionych obszarów górniczych. Ustanowienie nowych obszarów i terenów górniczych dopuszcza się na glebach o niskiej przydatności rolniczej (gleby klas V - VI) oraz na terenach leśnych po przeprowadzeniu niezbędnych badań i sporządzeniu wymaganych, zgodnie z przepisami odrębnymi, dokumentacji. Lokalizację nowych obszarów górniczych ogranicza się w zasięgu obszarowych form ochrony przyrody.

Eksploatacja złóż powinna być prowadzona z zachowaniem wymogów ochrony środowiska. Po zakończeniu eksploatacji należy przeprowadzić rekultywację w kierunkach określonych w wydanych koncesjach.

Jak wynika z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 Prawo geologiczna i górnicze (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2126), jeżeli w wyniku zamierzonej działalności określonej w koncesji przewiduje się istotne skutki dla środowiska, dla terenu górniczego bądź jego fragmentu można sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Powinien on zapewniać integrację wszelkich działań podejmowanych w granicach terenu górniczego w celu:

1) wykonania działalności określonej w koncesji;
2) zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego;
3) ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony wód podziemnych oraz obiektów budowlanych.

6. STREFY UZDROWISKOWE

Na obszarze gminy Poczesna nie występują uzdrowiska oraz strefy ochrony związane z ich funkcjonowaniem.

7. KRAJOBRAZ KULTUROWY

Ochrona krajobrazu kulturowego gminy Poczesna następuje poprzez realizację zasad uwzględnionych w ramach obowiązujących:

1) form ochrony przyrody,
2) form ochrony zabytków.

Ustalenia studium dotyczące zasad zagospodarowania poszczególnych terenów, wraz z określeniem parametrów i wskaźników zabudowy rekomendowanych do wprowadzenia w planach miejscowych w połączeniu z otoczeniem prawnym dotyczącym ochrony zabytków, zapewniają właściwą i wystarczającą ochronę krajobrazu kulturowego.

8. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami stanowi konstytucyjny obowiązek każdego obywatela, zaś samorząd terytorialny jest zobowiązany do zapewnienia w tym celu warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych. Na mocy przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się w szczególności ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia oraz wszelkie inne zinwentaryzowane wartości kulturowe, nie zawsze mające charakter i przymioty zabytku (np. krajobraz). Najwłaściwszy sposób ochrony zabytków należy ustalić na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Obiekty o szczególnych wartościach kulturowych i historycznych należy chronić poprzez odpowiednie działania konserwatorskie. Studium określa podstawowy kierunek tych działań.

Ochrona konserwatorska ma na celu głównie:

1) zachowanie walorów historycznych,
2) wyeksponowanie regionalnych odrębności,
3) usuwanie elementów zagrażających ochronie i ekspozycji zabytków,
4) zachowanie dóbr kultury współczesnej,

5) zachowanie równowagi pomiędzy ochroną dóbr kultury a rozwojem cywilizacyjnym i przestrzennym.

Dla wyznaczonych i opisanych poniżej stref, obiektów oraz stanowisk w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy ustalić ich ochronę, a zakres ochrony uściślić na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

8.1. STREFY OCHRONY KRAJOBRAZU PÓL SZYBOWYCH

Tereny nagromadzenia pól szybowych w rejonie miejscowości Bargły, Michałów, Poczesna, Nierada, Sobuczyna. Przedstawione zostały na Załącznikach Nr 2 oraz 3 jako **„Strefy ochrony krajobrazu pól szybowych”**.

Zasady zagospodarowania:

1) ochrona istniejących szybów i pól szybowych,

2) dopuszcza się urządzenia techniczne, maszty itp. Nie przewyższające istniejącej zabudowy. Ewentualnie takie urządzenia nie mogą naruszać ekspozycji obiektów zabytkowych (tj. celu ochrony) – ograniczenie stosowania dominant krajobrazowych,

3) zachowanie wartościowych, zorganizowanych zadrzewień, alei wzdłuż dróg historycznych, skupin, zakrzewień oraz wybranych hałd i wyrobisk charakterystycznych dla krajobrazu kulturowego w ramach planowanego zagospodarowania,

4) dopuszcza się uzupełnianie zadrzewień i zakrzewień z przewagą gatunków rodzimych i zgodnych z istniejącym składem gatunkowym, z zastrzeżeniem ustaleń punktu 6,

5) dopuszczenie zawarte w punkcie 5 nie dotyczy terenów położonych w obrębie obszaru Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH 240030, dla których obowiązuje nakaz utrzymania dotychczasowego użytkowania.

8.2. STREFY OCHRONY KONSERWATORSKIEJ

1) Teren osiedla fabrycznego d. Fabryki Cementu we Wrzosowej

Złożony z czterech bloków mieszkalnych przy ul. Cementowej 1, 3, 5, 7.

Zasady zagospodarowania:

1) zachowanie czytelnego układu kompozycyjnego budynków,
2) zaniechanie dobudowy i przebudowy obiektów,
3) zakaz wprowadzania nowych obiektów,
4) utrzymanie istniejących kamiennych elewacji budynków.

2) Teren założenia dworsko-parkowego Fabryki Cementu we Wrzosowej.

Zachowany element to budynek mieszkalny dawnego właściciela Cementowni. Granice założenia wyznaczone przez istniejący starodrzew, zmieniona kompozycja założenia, dobudowane nowe obiekty, usunięta grupa drzew, wybetonowana płyta.

Zasady zagospodarowania:

1) zachowanie formy istniejącego budynku,
2) utrzymanie istniejącego drzewostanu założenia, także wzdłuż alei dojazdowej od północy,

3) w miarę możliwości przywrócenie dawnych osi kompozycyjnych zieleni (jako wskazówkę wykorzystać można "Katalog parków woj. Katowickiego. Wrzosowa. pow. Częstochowa - założenie parkowe").

3) <u>Zespół willowo-parkowy w Korwinowie, związany z Cegielnią</u>

Zasady zagospodarowania:

1) zakaz usuwania starodrzewu, z wyjątkiem drzew chorych lub zagrażających bezpieczeństwu ludzi,
2) zachowanie budynku i układu parku,
3) w przypadku konieczności wprowadzenia zmian - opracowanie kompleksowego projektu adaptacji i rewaloryzacji w szerokim kontekście historycznych związków z Cegielnią i okolicznymi gliniankami.

4) <u>Pozostałości dawnego zespołu folwarcznego w Hucie Starej B</u>

Jego pozostałość stanowią podjazd i pas zadrzewień wzdłuż wschodniej granicy dawnego folwarku, pozostała część została znacznie przekształcona przez PGR.

Zasady zagospodarowania:

1) zakaz usuwania starodrzewu, z wyjątkiem drzew chorych lub zagrażających bezpieczeństwu ludzi,
2) zachowanie układu podjazdu.

5) <u>Cmentarz Katolicki w Zawodziu</u>

Zasady zagospodarowania:

1) zachowanie układu i kwater cmentarza, podkreślonych zadrzewieniami,
2) zachowanie i uzupełnianie zadrzewień i zakrzewień,
3) zachowanie ‘in situ’ nagrobków sprzed 1939 r.

Dla wszystkich ww. terenów położonych w strefach ochrony konserwatorskiej:

1) dopuszcza się urządzenia techniczne, maszty itp. nie przewyższające istniejącej zabudowy. Ewentualnie takie urządzenia nie mogą naruszać ekspozycji obiektów zabytkowych (tj. celu ochrony) – ograniczenie stosowania dominant krajobrazowych,
2) zachowanie historycznej zabudowy,
3) ewentualna nowa zabudowa:
    a) do 2 kondygnacji,
    b) dachy spadziste od 15-35°,
    c) stosowanie materiałów wykończenia zewnętrznego jak: drewno , kamień ceramika i szkło lub materiałów podobnych
    d) stosowanie jednorodnej stonowanej kolorystyki.
4) zakaz wprowadzania zabudowy gospodarczej wolnostojącej garażowej w pierwszej linii zabudowy,
5) utrzymanie i wyeksponowanie elewacji z cegły, kamienia dla budynków o lokalnych wartościach architektonicznych nie objętych ochroną.

Powyższe tereny zostały ukazane na załącznikach graficznych do przedmiotowego studium jako **„Strefy ochrony konserwatorskiej”.**

8.3. STREFA OCHRONY HISTORYCZNEJ NAWIERZCHNI

Dla obszaru oznaczonego na rysunkach studium jako **„Strefa ochrony historycznej nawierzchni”** zaleca się utrzymanie charakteru historycznej nawierzchni ulic – klinkier, na odcinku tzw. drogi warszawskiej.

8.4. STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

Dla stanowisk archeologicznych, zewidencjonowanych podczas badań archeologicznych przeprowadzonych metodą Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP), wskazanych do ochrony w gminnej ewidencji zabytków.

Wyznacza się strefy ochrony archeologicznej dla stanowisk (zabytków) archeologicznych w granicach ich zasięgu określonego na załącznikach graficznych jako **„Orientacyjne granice stanowisk archeologicznych wraz ze strefami obserwacji archeologicznej”**.

Wszelkie działania na terenach, na których zlokalizowane są stanowiska archeologiczne, należy prowadzić z uwzględnieniem wymogów zawartych w przepisach odrębnych z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Wyznacza się ponadto strefy obserwacji archeologicznej w zasięgu stanowisk archeologicznych. W ich zasięgu przekształcenia ograniczone są uwarunkowaniami obserwacji archeologicznej zgodnie z przepisami odrębnymi.

8.5. OBIEKTY UJĘTE W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

W zakresie obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków wskazuje się podstawowe wymogi w zakresie ich ochrony:

1) zachowanie obiektów w pierwotnej lokalizacji,
2) możliwość remontów, przebudowy w sposób nie obniżający wartości historycznych i architektonicznych obiektów, z maksymalnym wykorzystaniem oryginalnej substancji (np. cegły, kamienia)
3) nakaz utrzymania oryginalnej elewacji z kamienia lub cegły,
4) zachowanie gabarytów, spadków głównych połaci dachowych (z tolerancją 5°), kompozycji elewacji wystroju,
5) stosowanie tradycyjnych, odpowiadających oryginalnym, materiałów jak: drewno, kamień, ceramika i szkło lub materiałów podobnych oraz stosowanie jednorodnej, stonowanej kolorystyki.

Orientacyjne położenie powyższych obiektów zostały przedstawione na załączniku graficznym Nr 3 do przedmiotowego studium jako **„Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków”**, oraz wymienione w części dotyczącej uwarunkowań wewnętrznych w podrozdziale 3.2.

9. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

9.1. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU ZAOPATRZENIA W WODĘ

Studium zakłada utrzymanie istniejącego systemu zaopatrzenia gminy w wodę, z możliwością przeprowadzania jego przebudowy. Zapewnia on zaspokojenie potrzeb jego mieszkańców. Rozbudowie powinny podlegać elementy magistralnej i rozdzielczej sieci wodociągowej na terenach wskazanych pod rozwój zabudowy. W niniejszym Studium tereny przeznaczone dla zabudowy wyznacza się w zasięgu istniejącej sieci wodociągowej.

Przyjmuje się następujące kierunki rozwoju i funkcjonowania sieci wodociągowej:

1) wymóg pełnego uzbrojenia w sieć wodociągową terenów już zurbanizowanych;
2) wymóg rozbudowy sieci wodociągowej na terenach dopuszczonych w Studium do zabudowy;
3) ustala się wyprzedzającą lub równoległą rozbudowę sieci wodociągowej w stosunku do realizacji nowej zabudowy;
4) wymóg przestrzegania przy zagospodarowaniu terenów wszystkich zakazów i nakazów dotyczących stref ochronnych ujęć wód podziemnych;
5) obowiązek podłączenia do sieci wodociągowej wszystkich korzystających z wody budynków, zlokalizowanych w odległości mniejszej niż 150 m od granic cmentarzy.

Studium ustala przeprowadzenie działań mających na celu ustanowienie stref ochronnych wokół ujęć wód podziemnych w obszarze gminy.

9.2. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW SANITARNYCH

Istnieje pilna potrzeba dalszej realizacji zorganizowanych systemów zbiorowego odprowadzania ścieków, w postaci kontynuacji budowy kanalizacji sanitarnej oraz realizacji planowanej sieci kanalizacyjnej. Na terenach nowych zainwestowań sieć kanalizacyjna powinna być budowana wyprzedzająco w stosunku do zabudowy kubaturowej.

Przyjmuje się następujące kierunki w rozwoju i sieci kanalizacji sanitarnej:

1) rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenach zwartej zabudowy wiejskiej przy uwzględnieniu uwarunkowań ekonomicznych takich inwestycji;
2) budowa indywidualnych przydomowych oczyszczalnie ścieków jako rozwiązania alternatywnego;
3) obiekty, z których ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych, po wybudowaniu sieci kanalizacji sanitarnej winny być do niej podłączone;
4) wywóz nieczystości z szczelnych zbiorników bezodpływowych do oczyszczalni ścieków, za pośrednictwem wyspecjalizowanych firm;
5) zakaz odprowadzania ścieków do gruntu, wód powierzchniowych i podziemnych;
6) nieczystości pochodzenia zwierzęcego z budynków inwentarskich powinny być gromadzone w dostosowanych do tego zbiornikach.

9.3. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW DESZCZOWYCH

Niemal na całym obszarze gminy Poczesna wody opadowe odprowadzane są bezpośrednio do gruntu. Wody opadowe z większości dróg publicznych odprowadzane są do rowów odwadniających a następnie kierowane do lokalnych rzek, cieków lub zbiorników wodnych. Wody opadowe odprowadzane w ten sposób nie są podczyszczane.

Przyjmuje się następujące kierunki w rozwoju i funkcjonowaniu systemu odprowadzania ścieków deszczowych:

1) rozbudowa i modernizacja systemu rowów odwadniających;
2) dopuszcza się odprowadzanie ścieków deszczowych do gruntu i wód powierzchniowych na warunkach określonych w przepisach odrębnych;
3) postuluje się budowę urządzeń podczyszczających ścieki deszczowe, a także niewielkich zbiorników retencyjnych lokalizowanych w miejscach zrzutów ścieków deszczowych do wód powierzchniowych i gruntu.

Sposób odprowadzania wód deszczowych powinien wykluczać ich stagnację, niekontrolowany spływ do odbiorników oraz na tereny przyległe.

9.4. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Na obszarze gminy Poczesna nie ma zorganizowanej gospodarki w zakresie zaopatrzenia i pokrycia potrzeb cieplnych mieszkańców. Powyższe potrzeby pokrywane są z lokalnych źródeł ciepła - kotłownie wbudowane (indywidualne), bądź tradycyjne ogrzewanie piecowe. Tego typu rozproszone źródła niskiej emisji powodują w okresach grzewczych znaczny wzrost poziomu zanieczyszczeń w powietrzu.

Aktualnie nie planuje się żadnych inwestycji związanych z budową sieci ciepłowniczej ogólnodostępnej dla wszystkich mieszkańców gminy. Zaopatrzeniem w ciepło własnych obiektów zajmuje się bezpośrednio sama gmina.

W Studium postuluje się następujące kierunki rozwoju i funkcjonowania systemów zaopatrzenia w ciepło:

1) wymianę dotychczasowego systemu budynków użyteczności publicznej m.in na kotły na gaz, biomasę typu zrębka, pellet lub pompy ciepła mogącymi współpracować z instalacjami solarnymi wspomagającymi produkcję ciepłej wody użytkowej w tych obiektach.
2) wprowadzanie systemów solarnych wspomagające produkcję c.w.u. i c.o. (zarówno na obiektach gminnych, jak i prywatnych)
3) zastosowanie technologii grzewczych pozwalających na zmianę obecnie stosowanego paliwa na przyjazne dla środowiska i energooszczędne;
4) wymiana tradycyjnej sieci na preizolowaną;
5) wymiana instalacji wewnętrznych CO i CW oraz wyposażenie w regulatory pogodowe, regulatory ciśnień oraz liczniki indywidualnego zużycia energii cieplnej;
6) modernizacja indywidualnych kotłowni węglowych;
7) należy dążyć do zmniejszenia zapotrzebowania na energię cieplną poprzez postępującą termomodernizację budynków;
8) ograniczenie pozyskiwania energii cieplnej w sposób mogący znacząco oddziaływać na środowisko oraz zakazuje się stosowania paliw w sposób powodujący przekraczanie dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu

9.5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW ZAOPATRZENIE W GAZ

Istniejąca infrastruktura w zakresie gazownictwa zapewnia możliwość pełnej gazyfikacji gminy Poczesna. Rozwój sieci gazowej uzależniony jest od jej rozwoju i powstawania nowych inwestycji. Nie istnieją techniczne przeszkody do przyłączenia nowych odbiorców.

W Studium przyjmuje się następujące kierunki rozwoju i funkcjonowania systemów zaopatrzenia w gaz:

a) warunki techniczne jakim powinny odpowiadać sieci gazowe, muszą być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami;
b) w liniach rozgraniczających drogi publiczne i niepubliczne stanowiących dostęp z terenów z zabudową mieszkaniową do dróg publicznych, należy rezerwować trasy dla sieci gazowej;
c) linia ogrodzeń powinna przebiegać min. 0,5 m od gazociągu;
d) dla urządzeń liniowych uzbrojenia przebiegającego przez tereny działek ustala się konieczność zapewnienia dostępu w celu wykonywania bieżących konserwacji i napraw;
e) gazyfikacja będzie możliwa przy spełnieniu kryteriów technicznych oraz ekonomicznej opłacalności inwestycji, po zawarciu umowy z przedsiębiorstwem gazowniczym.

9.6. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW ZAOPATRZENIA W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Dla istniejących oraz planowanych urządzeń elektroenergetycznych należy zapewnić możliwość dojazdu oraz dostępu dla ich zarządcy celem prowadzenia eksploatacji, modernizacji i przebudowy. Dla istniejącej i projektowanej sieci elektroenergetycznej należy wyznaczyć strefy oddziaływania pól elektromagnetycznych dwustronnie od osi poszczególnych linii energetycznych, w których powinien obowiązywać zakaz lokalizacji zabudowy. Dopuszcza się użytkowanie zgodne z przeznaczenie terenu, przy uwzględnieniu następujących ograniczeń:

1) zakaz nasadzeń trwałej zieleni wysokiej pod liniami elektroenergetycznymi w odległościach wynikających z przepisów odrębnych,
2) w pasach ochrony funkcyjnej linii napowietrznych obowiązuje w szczególności zakaz sadzenia drzew i krzewów i innej roślinności, której wysokość może przekroczyć 3m, a na trasach linii kablowych dodatkowo zakaz sadzenia roślinności o rozbudowanym systemie korzeniowym,
3) budowa i rozbudowa budynków i budowli wymaga zachowania warunków bezpieczeństwa w tym minimalnych dopuszczalnych odległości od elementów znajdujących się pod napięciem oraz zachowania wymagań dotyczących dopuszczalnego natężenia pola elektromagnetycznego emitowanego przez linię wysokiego napięcia 110 kV oraz linie najwyższego napięcia 220 kV,
4) lokalizacja budynków i budowli nie może ograniczać dostępu sprzętem budowlanym do stanowisk słupowych,
5) dla sieci najwyższych napięć zakaz lokalizacji budynków mieszkalnych lub innych przeznaczonych na stały pobyt ludzi, w indywidualnych przypadkach, odstępstwa od tej zasady może udzielić Właściciel linii, na warunkach przez siebie określonych.

Wzdłuż przebiegu istniejących i planowanych napowietrznych linii elektroenergetycznych będących częścią sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej należy uwzględnić pasy technologiczne o odpowiednich szerokościach. W przypadku projektowania zmian zagospodarowania terenu

w pasach technologicznych linii elektroenergetycznych należy dokonywać uzgodnień branżowych z właścicielem tych linii.

Dopuszcza się przebudowę i rozbudowę istniejących stacji transformatorowych, a także lokalizację nowych stacji transformatorowych wraz z drogami dojazdowymi.

Wokół istniejących i planowanych stacji transformatorowych należy wyznaczyć strefę techniczną o szerokościach wynikających z przepisów odrębnych. Planowane kubaturowe stacje transformatorowe powinny być wykonane jako obiekty naziemne, wolnostojące.

W przypadku zaistnienia kolizji planowanych obiektów z sieciami elektroenergetycznymi, sieci te mogą podlegać przebudowie w uzgodnieniu z przedsiębiorstwem sieciowym na koszt inicjatora zmian.

9.7. KIERUNKI WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

Studium zakłada możliwość rozwoju działalności związanych z pozyskaniem energii ze źródeł odnawialnych mocy przekraczającej 100 kW w granicach stref oznaczonych na rysunku Studium (załącznik nr 2). Miejsce lokalizacji takiej inwestycji wraz ze strefą oddziaływania ponadnormatywnego, powinna zamknąć się w granicach, do których inwestor posiada tytuł prawny. Produkcja energii będzie się odbywać z użyciem ogniw fotowoltaicznych. Tereny te zostały oznaczone na rysunku studium jako **„Tereny przeznaczone pod lokalizację ogniw fotowoltaicznych o mocy powyżej 100 kW wraz z maksymalną dopuszczalną strefą oddziaływania”.**

Na terenie gminy Poczesna znajduje się jedna funkcjonująca elektrownia wiatrowa oznaczona symbolem EW1 o wysokości całkowitej 63 m w miejscowości Nowa Wieś (Nr ewid. działka 292/3). Na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” naniesiono strefę maksymalnego dopuszczalnego oddziaływania od istniejącej elektrowni wiatrowej będącą równą dziesięciokrotności wysokości elektrowni wiatrowej mierzonej od poziomu gruntu do najwyższego punktu budowli. Wyznaczona strefa określa odległość od elektrowni wiatrowej, w której nie mogą być lokalizowane i budowane budynki mieszkalne albo budynki o funkcji mieszanej, w skład których wchodzi funkcja mieszkaniowa.

Zgodnie z przepisami szczegółowymi dopuszcza się uchwalenie planów miejscowych przewidujących lokalizację budynku mieszkalnego, albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa w okresie o którym mowa w art. 15 ust.8 Ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 654, 1524 z późn. zm.)

9.8. KIERUNKI ZARZĄDZANIA GOSPODARKĄ ODPADAMI

W odniesieniu do gospodarki odpadami ustala się gospodarowanie odpadami komunalnymi, zgodnie z zapisami Planu Gospodarki Odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”, przyjęty Uchwałą Nr V/37/7/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 24 kwietnia 2017 r. i przepisami szczególnymi.

9.9. KIERUNKI ROZWOJU SIECI TELEKOMUNIKACYJNEJ

W odniesieniu do telekomunikacji studium ustala:

1) rozwijanie istniejącej sieci telefonicznej,

2) możliwości kompleksowej realizacji sieci teletechnicznej zapewniającej pełną obsługę wszystkich istniejących i projektowanych obszarów zabudowy, a także poza tymi obszarami, zgodnie z wyrażonymi przez społeczeństwo lub gospodarkę potrzebami,
3) możliwości lokalizacji naziemnych obiektów kubaturowych urządzeń telekomunikacyjnych w uzasadnionych technicznie lokalizacjach, jako obiektów wolnostojących (na terenie posiadanym lub nabywanym przez gestora sieci), jak i wewnątrz budynków przeznaczenia podstawowego lub uzupełniającego, za zgodą ich właścicieli,
4) przewidzenia w planowanym zagospodarowaniu, odpowiednich stref i odległości ujętych w stosownych normach i przepisach - od teletechnicznych sieci podziemnych i nadziemnych,
5) możliwości zamiany sieci napowietrznych na sieci doziemne,
6) dopuszczenia do przekładki istniejących sieci w razie konfliktu z projektowanym zainwestowaniem terenów, za zgodą gestora sieci,
7) przewidzenia możliwości budowy i rozbudowy telekomunikacyjnych linii i sieci radiowych, wraz z niezbędnymi obiektami i antenami linii radiowych, stacji bazowych telefonii komórkowej i linii radiowych łączących te stacje.

W zakresie telekomunikacji przewiduje się dalszą rozbudowę sieci telekomunikacyjnych zarówno w formie tradycyjnej jak i wykorzystując nowe technologie, postuluje się rozbudowę i modernizację infrastruktury światłowodowej i objęcie całej gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej z zachowaniem wymogów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych. Ustala się rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych przewodowych i bezprzewodowych stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i regionie.

Zakłada się pełną dostępność do łączy telekomunikacyjnych, rozwój sieci teleinformatycznych. Dla zwiększenia dostępności sieci internetowej i rozwoju społeczeństwa informacyjnego, wskazuje się rozwój dostępu do szerokopasmowego Internetu, rozwój sieci bezprzewodowych - budowę systemu nieodpłatnego dostępu do Internetu.

9.10 URZĄDZENIA I SYSTEMY MELIORACYJNE

Teren zmeliorowane oraz urządzenia melioracji wodnych powinny pozostać w dotychczasowym użytkowaniu rolniczym. W przypadku inwestycji realizowanych na gruntach figurujących w ewidencji wód, urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów prowadzonej przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie – zmiana przeznaczenia zmeliorowanych gruntów rolnych może nastąpić tylko w sytuacjach wyjątkowych przy braku alternatywnych rozwiązań po uprzednim dokonaniu przebudowy urządzeń melioracyjnych, w sposób umożliwiający ich prawidłowe funkcjonowanie na terenach oddziaływania, zgodnie z przepisami ustawy Prawo wodne. Obowiązuje także wystąpienie do organu prowadzącego ewidencję wód, urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów o wykreślenie z tej ewidencji po zmianie sposobu wykorzystania gruntów rolnych.

W przypadku użytków rolnych nie figurujących w ewidencji wód, urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów – każda zmiana przeznaczenia terenów nie powinna zakłócać przepływu wód gruntowych.

10. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI

Układ komunikacyjny oprócz pełnienia funkcji obsługi komunikacyjnej jest również elementem kształtującym strukturę przestrzenną obszaru gminy. Poprzez dostępność komunikacyjną wyznacza

wartość terenu, a poprzez zapewnienie odpowiedniego standardu obsługi komunikacyjnej, stymuluje jego rozwój.

Generalnym celem polityki komunikacyjnej gminy winno być tworzenie poprawnych warunków podróżowania, zapewnienie właściwej obsługi komunikacyjnej mieszkańcom gminy, stworzenie warunków do rozwoju przestrzennego i ekonomicznego gminy oraz kształtowanie ładu przestrzennego.

10.1 POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE GMINY

Powiązania zewnętrzne gminy zapewnione będą następująco:

1) poprzez sieć drogową, w tym przede wszystkim drogą krajową Nr 1 (DK1) i drogi wojewódzkie Nr 904 i Nr 791, oraz pośrednio poprzez autostradę A1 – węzeł „Zawodzie" w Częstochowie,
2) poprzez linię kolejową Warszawa – Częstochowa – Katowice i Katowice – Warszawa (tzw. CMK); bezpośrednio poprzez przystanek Korwinów, a pośrednio poprzez dworce w Częstochowie i Zawierciu,
3) poprzez linie autobusowe w relacjach krajowych i regionalnych, chociaż wymaga to korzystania z dworców autobusowych w Częstochowie i Zawierciu.

10.2 ZASADY KSZTAŁTOWANIA UKŁADU ULICZNO-DROGOWEGO

Zasady kształtowania układu uliczno-drogowego, którego głównym elementem pozostaje sieć uliczno-drogowa, formułuje się następująco:

1) Główne elementy sieci drogowej stanowić będą drogi znaczenia krajowego i międzyregionalnego, tj. drogi ruchu szybkiego – autostrada A1, droga krajowa Nr 1 (DK1) oraz drogi wojewódzkie Nr 904 i Nr 791. Przebiegu dróg krajowych i wojewódzkich nawiązane są zarówno do dotychczasowych ustaleń – dotyczy to przewidywanego korytarza komunikacyjnego dla autostrady A1, jak również istniejących przebiegów drogi krajowej Nr 1 i dróg wojewódzkich Nr 904 i Nr 791.
2) Podstawowy układ uliczno-drogowy gminy, w tym z funkcją bezpośredniej obsługi, stanowić będzie sieć ulic powiatowych oraz ważniejszych ulic gminnych. Istotnym stymulatorem dla tej sieci będą połączenia sieci uliczno-drogowej podstawowego z drogami znaczenia zewnętrznego, tj. autostradą A1, drogą krajową Nr 1 i drogami wojewódzkimi. Należy tu wskazać niezbędność połączenia z węzłem autostradowym „Zawodzie" autostrady A1 z ul. Gościnną w Częstochowie oraz utrzymanie istniejących: węzła i skrzyżowań w ciągu drogi krajowej Nr 1. Ważną formułą będzie respektowanie kompetencji zarządców dróg poszczególnych kategorii (krajowych, wojewódzkich, powiatowych) w zakresie dostępności do tych dróg poprzez zjazdy do obiektów i posesji.
3) Sieć ulic gminnych, ale także powiatowych, zapewniać będzie bezpośrednią obsługę zainwestowania i zagospodarowania. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się tylko niektóre ulice z sieci ulic gminnych, uznane za istotne dla kształtowania i obsługi jednostek w strukturze zagospodarowania i zainwestowania.

10.3 CHARAKTERYSTYKA, ZALECENIA I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ISTOTNYCH TRAS SIECI ULICZNO-DROGOWEJ

W zakresie modernizacji i rozbudowy sieci drogowej, w powiązaniu z układem komunikacyjnym obszaru gminy z otoczeniem (ze szczególnym uwzględnieniem obszaru przyległej Częstochowy), zakłada się następujące działania, służące uzyskaniu docelowego układu sieci drogowej obszaru gminy:

1. dla autostrady A4:

1) przy opracowywaniu miejscowych planów należy uwzględnić przebieg będącej w budowie autostrady A1 (klasa techniczna A - autostrada);
2) obsługa komunikacyjna terenów przyległych do autostrady A1 wyłącznie poprzez układ dróg lokalnych i dojazdowych;
3) lokalizacja obiektów budowlanych w postaci masztów i wież w odległości do zewnętrznej krawędzi jezdni autostrady nie mniejsza niż ich zakładana wysokość;

2. dla drogi krajowej Nr 1:

1) przy opracowywaniu miejscowych planów należy uwzględnić przebieg istniejącej drogi krajowej nr 1 (klasyfikowana jako dwujezdniowa droga główna ruchu przyspieszonego GP2/2, o przebiegu w nawiązaniu do stanu istniejącego);
2) wskazana jest modernizacja drogi poprzez dobudowę pasów awaryjnych;
3) przebudowa skrzyżowań poprzez poszerzenia wlotów na skrzyżowaniach zależna będzie od wzrostu ruchu i struktury ruchu;
4) lokalizacja obiektów budowlanych w postaci masztów i wież w odległości do zewnętrznej krawędzi jezdni drogi krajowej nie mniejsza niż ich zakładana wysokość;
5) obsługa komunikacyjna terenów graniczących z drogą krajową winna być zapewniona wyłącznie do strony układu drogowego lokalnego (nie należy projektować żadnych nowych włączeń komunikacyjnych z terenów przyległych na drogę krajową).

3. dla dróg wojewódzkich:

1) przy opracowywaniu miejscowych planów należy uwzględnić przebieg istniejących dróg wojewódzkich (klasyfikowane jako drogi główne jednojezdniowe – G1/2, o przebiegu w nawiązaniu do stanu istniejącego);
2) modernizacja skrzyżowań z drogami niższych kategorii i klas;
3) Zagadnienie obsługi przylegających posesji i obiektów może być rozpatrywane indywidualne, z tym że istniejące zjazdy (dostępność) powinny być honorowane.

4. dla dróg powiatowych:

1) Droga Nr DP1054S relacji Częstochowa – Nierada – Rudnik, prowadzona ulicami: Białą i Pustą, (klasyfikowana jest jako droga zbiorcza – Z1/2). Przebieg drogi w nawiązaniu do istniejącego. Niezbędna jest przebudowa i modernizacja drogi do parametrów właściwych dla klasy zbiorczej, w tym poszerzenia jezdni i budowa chodników;
2) Droga Nr DP1056S relacji Młynek – Poczesna prowadzona ulicami: Wiosenną, Łąkową i Południową klasyfikowana jest jako ulica (droga) zbiorcza – Z1/2. Przebieg drogi (ulicy) w nawiązaniu do istniejącego. Wskazana jest przebudowa i modernizacja do parametrów właściwych dla klasy zbiorczej;
3) Droga Nr DP1057S relacji Wrzosowa – Huta Stara B – Huta Stara A – Poczesna prowadzona ulicami: Długą, Główną, Tkacką i Chabrową klasyfikowana jest jako droga zbiorcza – Z1/2.

Wskazana jest przebudowa i modernizacja do parametrów odpowiednich dla klasy zbiorczej, w nawiązaniu do istniejącego przebiegu;

4) Droga Nr DP1058S relacji Brzeziny Nowe – Huta Stara B prowadzona ulicą Staszica i Sabinowską, klasyfikowana jest jako ulica (droga) zbiorcza – Z1/2. Wskazana jest modernizacja ulicy (drogi) do parametrów właściwych dla klasy zbiorczej, w nawiązaniu do dotychczasowego przebiegu;
5) Droga Nr DP1062S relacji Wrzosowa – Słowik – Korwinów – Poczesna prowadzona ulicami: Leśną, Źródlaną, Okólną, Strażacką i Handlową, klasyfikowana jest jako ulica (droga) zbiorcza – Z1/2. Przebieg drogi w nawiązaniu do stanu istniejącego. Niezbędna jest przebudowa i modernizacja drogi (ulic) do parametrów odpowiednich dla klasy zbiorczej, w tym poszerzenie jezdni, budowa chodników;
6) Droga Nr DP1010S relacji Częstochowa – Dębowiec – Choroń, o przebiegu przez tereny leśne. Adaptacja stanu.

5. Ustala się zasadę respektowania kompetencji zarządców dróg poszczególnych kategorii (krajowych, wojewódzkich i powiatowych) w zakresie:

1) dostępności do tych dróg ,
2) zagospodarowania obszarów znajdujących się w strefie oddziaływania od skrzyżowań lub węzłów.

6. dla dróg gminnych:

1) Studium zakłada stopniową modernizację nawierzchni wszystkich dróg w obszarze gminy, z dopuszczeniem niezbędnych korekt ich przebiegów w miejscach gdzie przebudowa wymagana jest ze względu na lokalne uwarunkowanie (m.in. korekta geometrii skrzyżowań)
2) dopuszcza się budowę dodatkowych obiektów drogowych takich jak:
   - zatoki autobusowe,
   - chodniki,
   - ścieżki rowerowe,
   - elementy oznakowania i sygnalizacji.
3) Gmina Poczesna wyraża wolę przejęcia na własność od Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad nieruchomości gruntowych (droga dojazdowa w terenie autostrady), stanowiących obecnie drogę serwisową położoną w miejscowości Nierada. Z dniem przejęcia droga ta zostanie zaliczona do kategorii drogi gminnej – publicznej.

10.4 KOMUNIKACJA ZBIOROWA

Komunikacja autobusowa

Podsystem komunikacji zbiorowej składać się będzie z komunikacji zbiorowej znaczenia lokalnego, tj. podmiejskich linii autobusowych z Częstochowy (MPK Częstochowa), linii autobusowych i busowych lokalnego (bliskiego) zasięgu oraz komunikacji zbiorowej „zewnętrznej" realizującej obsługę podróży w skali województwa i kraju, tj. linii kolejowej i linii autobusowych relacji krajowych.

Linie autobusowe podmiejskie z Częstochowy oraz lokalne linie autobusowe (w tym głównie PKS) i linie busowe będą korzystać z szerokiej sieci przystanków zlokalizowanych na sieci ulic gminnych i powiatowych. Linie i przystanki będą podlegać systematycznemu rozwojowi w nawiązaniu do wzrostu terenów zurbanizowanych i rozwoju sieci uliczno-drogowej. Sieć uliczno-drogowa oraz przystanki podlegać będą systematycznej modernizacji (i przebudowie) dla poprawy

warunków i bezpieczeństwa ruchu oraz poprawy standardów obsługi pasażerów. Powinno to dotyczyć między innymi budowy zatok przystankowych, budowy chodników w ciągach ulic, wyposażenia przystanków w wiaty itp.

Komunikacja kolejowa

Przyjmuje się zachowanie linii, stacji i przystanków oraz terenów kolejowych. Obsługa podróży w skali kraju i skali międzyregionalnej dokonywać się będzie poprzez dworce w Częstochowie i Zawierciu.

Dopuszcza się możliwość przekształceń sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów komunikacji kolejowej zmierzających do ich bardziej efektywnego wykorzystania. Pożądanymi kierunkami przekształceń dla terenu w rejonie stacji Częstochowa Mirów są funkcje związane z transportowaniem i składowaniem (lokalizacja głównego węzła przeładunkowego).

10.5 KOMUNIKACJA INDYWIDUALNA

Podsystem komunikacji indywidualnej, obsługującej ruch pieszy, ruch samochodowy oraz motocyklowy i rowerowy, reprezentowany będzie przede wszystkim przez układ uliczno-drogowy.

10.6 TRASY ROWEROWE

Utrzymuje się dotychczasowe trasy rowerowe, w tym zamieszczone jako główne w Koncepcji dróg rowerowych województwa śląskiego, tj.:

- trasa nr 5: Katowice – Będzin – Strąków – Cynków – Woźniki – Rudnik Wielki – Starcza – Zawisna – Bargły – Pustkowie – Poczesna – Brzeziny Wielkie – Brzeziny Małe – Częstochowa;
- trasa nr 22: Częstochowa – Raków – Słowik – Korwinów – Skrajnica – Olsztyn – Zaborze – Trzebniów – Kroczyce – Łazy – Sławków;
- trasa nr 591: Korwinów – Poczesna – Wanaty – Osiny – Poraj – Zaborze – Janów – Lelów – Irządze – Pradła – Przyłubsko;
- trasa projektowana: Blachownia – Konopiska – Poczesna – Kamienica Polska – Poraj - Żarki .

11. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

W gminie Poczesna istnieją i przewiduje się następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym (gminnym):

1) w zakresie komunikacji - modernizacji dróg gminnych,
2) w zakresie infrastruktury technicznej – sieci i urządzenia, służące do zaopatrzenia w wodę, odprowadzenia i oczyszczania ścieków sanitarnych, odprowadzenia wód opadowych, zaopatrzenia w energię elektryczną, obsługi telekomunikacyjnej, odzysku odpadów (np. punkt selektywnej zbiórki odpadów),
3) obiekty dla potrzeb oświaty, ochrony zdrowia, kultury, administracji i bezpieczeństwa publicznego, cmentarze,
4) inne wg przepisów odrębnych.

Z uwagi na ilość i skalę obszarów lokalizacji inwestycji celu publicznego nie wprowadza się oznaczeń graficznych na rysunku Studium.

12. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI

W studium nie wyznacza się obszarów wskazanych do przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości.

13. OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Na terenie gminy Poczesna nie wyznacza się obszarów przestrzeni publicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

14. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego to:

1) obszary dla których obowiązek opracowania planu miejscowego wynika z przepisów odrębnych:
    - tereny poszerzeń cmentarzy – miejscowy plan w trakcie opracowywania;
    - dla terenu górniczego jeżeli w wyniku zamierzonej działalności określonej w koncesji przewiduje się istotne skutki dla środowiska – na terenie gminy nie występuje przedmiotowy teren;
    - dla obszarów, na których utworzono park kulturowy - na terenie gminy nie występuje przedmiotowy obszar;
2) obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości - studium nie wskazuje obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości,
3) obszary przestrzeni publicznej - studium nie wskazuje obszarów przestrzeni publicznej,
4) obszary lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2 – miejscowy plan w trakcie opracowywania

15. OBSZARY DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ PLAN MIEJSCOWY

Założeniem optymalnym i celem planowania przestrzennego w gminie jest etapowe pokrycie planami całego terenu gminy. Stan pokrycia terenu gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego obejmuje aktualnie 95 % obszaru gminy, a po zakończeniu procedury sporządzania i uchwalenia planu dla strefy VI obejmie cały obszar gminy.

16. OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Na rysunku Studium pt. „Kierunki zagospodarowania przestrzennego" zaznaczono grunty wymagające zmiany przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne – **„Granica obszarów wymagających zmian przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolne i nieleśne",** znajdujące się w obrębie terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

W obszarze gminy w granicach stref rozwoju zabudowy poszczególnych miejscowości mogą również występować inne obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne. Związane jest to z ustaleniami Studium, które dopuszczają na etapie opracowania miejscowego planu wydzielenie terenów o innych funkcjach, celem uzupełnienia przeznaczenie wiodącego ustalonego w Studium. W związku z powyższym doprecyzowanie zakresu przestrzennego oraz powierzchni tych obszarów będzie następować w toku przygotowania wniosków o zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne w procesie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

17. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

17.1 KIERUNKI OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi występują w dolinie rzeki Warty. W niniejszej zmianie studium naniesiono obszary szczególnego zagrożenia powodzią (obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz jest wysokie i wynosi 10%,) zgodnie z aktualnymi mapami zagrożenia powodziowego.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią należy bezwzględnie chronić przed zabudową poprzez formułowanie na nich zakazu wprowadzania nowej zabudowy w planach miejscowych. Odstępstwa od tej zasady mogą dotyczyć tylko inwestycji związanych z ochroną przeciwpowodziową oraz rekreacyjno-turystycznym wykorzystaniem terenów nadrzecznych. Dla terenów zainwestowanych, znajdujących się w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią dopuszcza się remont, nadbudowę i przebudowę istniejącej zabudowy.

Zmniejszenie zasięgu obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi może nastąpić drogą rozbudowy wałów przeciwpowodziowych, których realizacja powinna być prowadzona jako inwestycje celu publicznego.

Ponadto w zakresie regulacji wód studium ustala:

1) utrzymanie dotychczasowych funkcji melioracji szczegółowych i podstawowych;
2) dopuszczenie modernizacji, odbudowy melioracji szczegółowych i podstawowych,
3) dopuszczenie budowy nowych obiektów melioracji szczegółowej i podstawowej.

17.2 OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

W obszarze gminy nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym obszary osuwania się mas ziemnych.

18. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Na terenie gminy Poczesna nie występują obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

19. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (DZ.U. Z 2015 R. POZ. 2120)

Na terenie gminy Poczesna nie występują obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412, z późn. zm.).

20. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

W gminie Poczesna obszarami wymagającymi rekultywacji są tereny eksploatacji powierzchniowej oraz istniejące hałdy. W przypadku likwidacji działających na obszarze gminy zakładów górniczych przedsiębiorca zobowiązany będzie do przeprowadzenia rekultywacji gruntów i zagospodarowania terenów po zakończeniu działalności górniczej. Rekultywacja powinna być prowadzona zgodnie z kierunkiem określonym w decyzji właściwego organu. Studium rekomenduje leśny i rolniczy kierunek rekultywacji dla wyznaczonych na rysunku terenów eksploatacji powierzchniowej. Ponadto prace rekultywacyjne powinny zmierzać do przywrócenia pierwotnego ukształtowania rzeźby terenu niwelując zmiany wynikające z prowadzonej działalności górniczej.

Wyrobiska poeksploatacyjne Sobuczyny-Młynka- Mazur, otoczone hałdami, wykorzystano do zlokalizowania składowiska odpadów o ponad gminnym zasięgu. Natomiast na obszarach zapadlisk lub niecek osiadania – w wyniku zmian stosunków wodnych, spowodowanych działalnością górnicza, wytworzyły się tereny uwodnione lub nadmiernie uwodnione, a fragmentarycznie oczka wodne. W części nastąpiła w ich granicach samorzutna, postępująca latami, rekultywacja – głównie łąkowa. Umożliwiło to, m.in. powołanie na jednym z takich terenów – Obszaru Natura 2000.

Większość hałd jest zrekultywowana lub znajduje się w toku rekultywacji. Dotyczy to głównie dużych hałd w miejscowościach: Bargieł, Huta Stara A, Nowa Wieś i Słowik. Pozostałe mniejsze hałdy, usypiska itp. są splantowane i zrekultywowane, w części wykorzystywane rolniczo.

Na terenie Brzezin Kolonii w zasięgu dawnej Kopalni Szczekaczka występuje potencjalne zagrożenie możliwością wystąpienia szkód górniczych. Wykorzystanie powyższego terenu pod zabudowę wymaga wyprzedzających badań, które określą wymogi techniczne dla realizacji tej zabudowy. Tereny te ukazane zostały na rysunku studium jako **„Strefy wymagające badań w zakresie szkód górniczych”.**

W Studium nie wskazuje się obszarów wymagających rehabilitacji lub remediacji.

Niezależnie od wskazanych powyżej działań w ramach przekształceń zagospodarowania na obszarze całej gminy dla zapewnienia atrakcyjnego wyglądu poszczególnych miejscowości niezbędne jest przeprowadzenie działań polegających na:

1) utrzymywaniu charakterystycznych układów przestrzennych,
2) lokalizacji nowej zabudowy na zasadzie utrzymania skali i charakteru zabudowy istniejącej, uzupełnieniu istniejącej zabudowy rozproszonej we wsiach.

21. OBSZARY ZDEGRADOWANE

Zasięg obszarów zdegradowanych wskazano w „Diagnozie społeczno – gospodarczej Gminy Poczesna" przyjętej uchwałą nr 330/XXXVII/18 Rady Gminy Poczesna z dnia 21 czerwca 2018 r. Przeprowadzona diagnoza pozwoliła na wskazanie obszaru zdegradowanego, który obejmuje teren jednostki analitycznej Huta Stara B, Obszar ten wykazał największą liczbę negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, technicznych, przestrzenno–funkcjonalnych i środowiskowych .

Analiza wyników uzyskanych z przeprowadzonej diagnozy oraz ocena obecnej sytuacji w Gminie Poczesna doprowadziły do wyodrębnienia obszaru rewitalizacji na terenie gminy, który cechuje się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów, jak również znacznym potencjałem rozwojowym. Obok kryterium wysokiego stopnia degradacji przy wyborze obszarów rewitalizacji istotnym czynnikiem była identyfikacja znacznych możliwości realizacji potencjalnych działań naprawczych, zarówno działań tak zwanych miękkich, jak i twardych, stwarzając realną możliwość kreowania pozytywnych zmian na obszarze zdegradowanym, a w konsekwencji pozytywnie wpływać na kondycję całej gminy Poczesna. Wyznaczony obszar rewitalizacji zajmuje 261,61 ha i zamieszkany jest przez 1709 osób. Wytypowany obszar rewitalizacji zajmuje 4,37 % powierzchni gminy oraz jest zamieszkały przez 13,49 % mieszkańców gminy. Wobec powyższego, wskazany obszar rewitalizacji nie przekroczył 20% powierzchni gminy ani nie jest zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców.

Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje w całości obszar zdegradowany obrębu Huta Stara B. Na rysunku studium został oznaczony jako **„Obszary wymagające rewitalizacji".**

22. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

W związku z przebiegiem linii kolejowych decyzją Nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 27 marca 2014 r. w granicach gminy Poczesna wyznaczono tereny zamknięte. Są to tereny kolejowe ustanowione przez ministra właściwego do spraw transportu. W związku z powyższym, zgodnie z obowiązującymi przepisami, w ich granicach możliwe jest opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Dla przedmiotowych terenów nie ustalono stref ochronnych.

Tabela 16. Wykaz terenów zamkniętych zlokalizowanych na obszarze gminy Poczesna

Obręb	Numer działki	Powierzchnia
Korwinów	90/1	0,8265
Korwinów	159	1,3043
Korwinów	158/18	4,9479
Korwinów	173	3,5297

Słowik	275/9	0,1734
Słowik	275/10	6,7324
Słowik	475	0,6560
Zawodzie	550	7,4438
Zawodzie	500/2	19,8200

Źródło: decyzja Nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 27 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych

23. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM, W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE

W granicach gminy Poczesna nie wyznacza się obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym.

IV. WPŁYW UWARUNKOWAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 10 UST.1 USTAWY, NA USTALENIE KIERUNKÓW I ZASAD ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY, O KTÓRYCH MOWA W ART. 10 UST. 2 USTAWY

Rozwój gminy Poczesna zdeterminowany został przez szereg uwarunkowań określonych w dziale II niniejszego opracowania. Aspekty przyrodnicze, historyczne, kulturowe czy społeczno-gospodarcze w sposób znaczący oddziałują na dalsze procesy zmian zachodzących w gminie. Do czynników wpływających na kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego można zaliczyć:

1) uwarunkowania przyrodnicze w postaci ukształtowania i rzeźby terenu, szaty roślinnej, sieci i wielkości zasobów wodnych, warunków klimatycznych,
2) uwarunkowania kulturowe w postaci obecności obiektów historycznych i miejsc określających tożsamość mieszkańców,
3) uwarunkowania społeczne, na które składają się struktura i jakość życia społeczności lokalnej, jej sytuacja gospodarcza, potrzeby, bezpieczeństwo,
4) istniejące zagospodarowanie, w tym stan systemu infrastruktury technicznej, komunikacji,
5) uwarunkowania zewnętrzne w postaci zasad i kierunków rozwoju państwa i województwa określonych w nadrzędnych opracowaniach planistycznych, współpracy z gminami sąsiednimi przy zagospodarowaniu terenów granicznych oraz wspólnej realizacji zbieżnych interesów,

Analiza wszystkich tych czynników pozwoliła na określenie głównych obszarów i kierunków rozwoju przestrzennego omawianego obszaru.

V. OBJAŚNIENIE ZMIAN W NOWYM OPRACOWANIU W STOSUNKU DO POPRZEDNIEJ EDYCJI STUDIUM

Różnice pomiędzy niniejszą edycją studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poczesna, a poprzednią edycją, przyjętą uchwałą Nr 166/XIX/2012 Rady Gminy Poczesna z dnia 19 lipca 2012 r., wynikają przede wszystkim z konieczności uaktualnienia

zawartych danych oraz zakresu problematyki, jaka powinna zostać uwzględniona w w/w opracowaniu zgodnie ze znowelizowaną ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Z uwagi na zakres wprowadzonych modyfikacji obejmujący w zasadzie całość opracowania, odstąpiono od oznaczenia projektowanych zmian.

Zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, jakie zaszły na przestrzeni ostatnich lat, sprawiły, że obowiązujący dotychczas dokument stracił w niektórych aspektach na aktualności. Ciągłość oraz intensywność zmian zachodzących w przestrzeni gminy wynikających z realizacji inwestycji w oparciu o decyzje administracyjne sprawia, że dotychczas obowiązujące studium zaczęło stopniowo odbiegać od rzeczywistego obrazu gminy, tym samym przestało być drogowskazem zmian.

W trakcie opracowania uwzględnione zostały wszystkie elementy zagospodarowania przestrzennego obszaru gminy, tj. rolnictwo, leśnictwo, przemysł, turystyka i rekreacja, mieszkalnictwo, usługi, infrastruktura techniczna i komunikacja. Podjęto zagadnienia dotyczące ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz ustalono generalne zasady przebudowy układu przestrzenno–funkcjonalnego.

Do najważniejszych zmian należy zaliczyć:

1) aktualizację danych dotyczących uwarunkowań środowiskowych, kulturowych oraz infrastrukturalnych,
2) opracowanie bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę,
3) wyznaczenie nowych oraz weryfikacja istniejących terenów przeznaczonych pod zabudowę,
4) wyznaczenie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
5) aktualizację danych dotyczących turbin wiatrowych zlokalizowanych na obszarze gminy oraz wyznaczenie stref z zakazem lokalizacji nowych budynków mieszkalnych albo budynków o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, wynikających z rozmieszczenia elektrowni wiatrowych.

W związku z uchwałą Nr 355/L/23 Rady Gminy Poczesna z dnia 26 maja 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Poczesna" w obowiązującym Studium dokonano zmian w części tekstowej i graficznej studium.

Zmiany Studium określa nowe zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu obejmującego fragment obszaru gminy w miejscowości Nowa Wieś na działkach ewidencyjnych nr 541/1, 541/2, 541/3 oraz 541/4. Przewidywane ustalenia Studium usankcjonują istniejący sposób zagospodarowania terenu oraz uwzględniają wydaną decyzję o pozwoleniu na budowę (Nr 2706/2021 z dnia 29.12.2021 r. wydaną przez Starostę Powiatu Częstochowskiego) budynku mieszkalnego jednorodzinnego Pozwalają również na lokalizację funkcji zgodnych z zamierzeniami właścicieli gruntów. Zmiana studium dotyczy głównie części graficznej studium. Zmiany w części tekstowej oznaczono w projekcie studium kolorem niebieskim.

W części graficznej tj. na Zał.2 Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego dokonano korekty „Terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej - MNU" oraz „Terenów produkcyjno-usługowych", wyznaczonych miejscowości Nowa Wieś.. Zał.3 Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego uległ zmianie w zakresie usankcjonowania istniejących Terenów produkcyjno-usługowych".

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY POCZESNA

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

SKALA 1:10 000

0 100 200 300 400 500 m

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY POCZESNA

SKALA 1:10 000

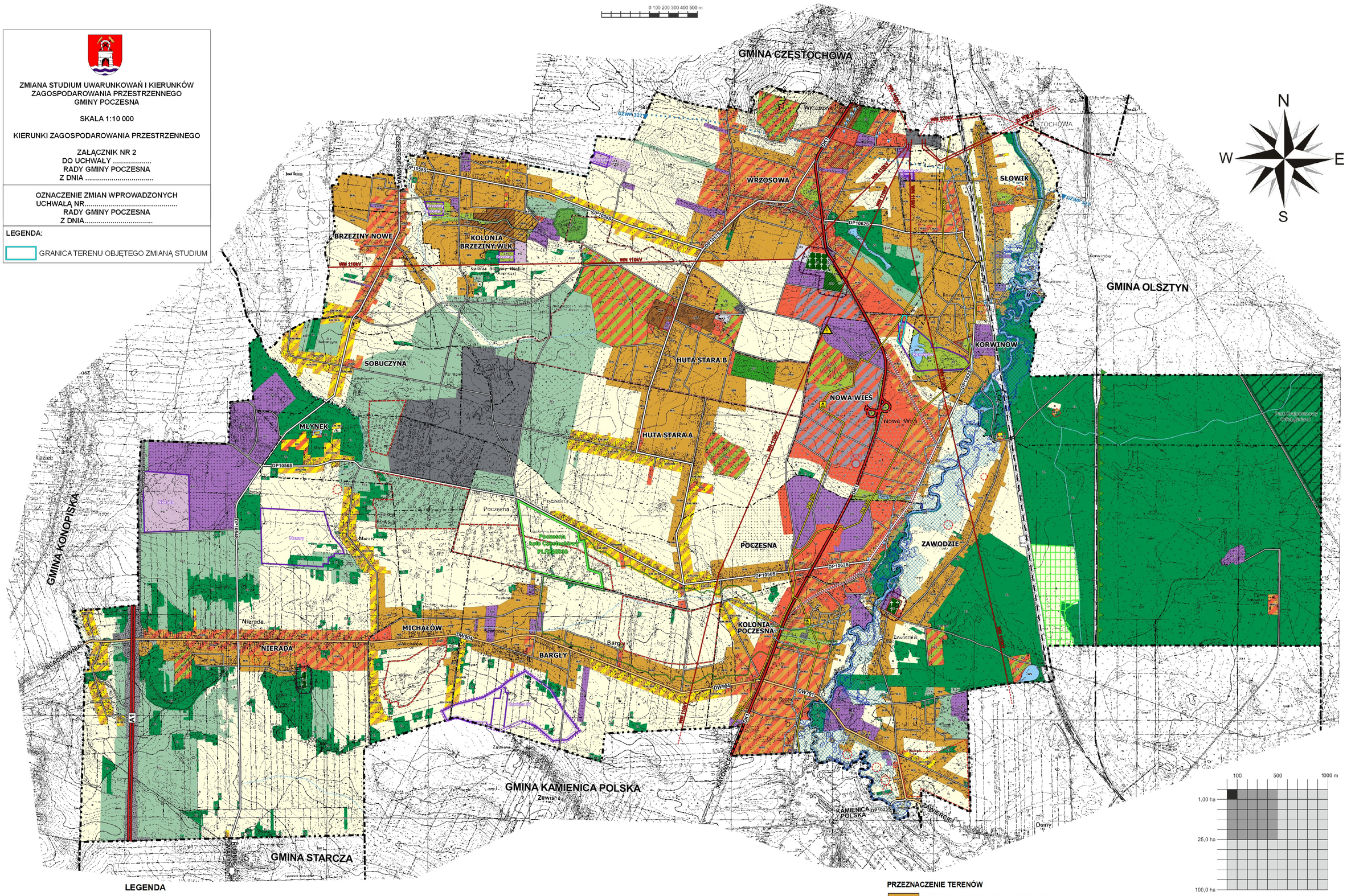
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

ZAŁĄCZNIK NR 2
DO UCHWAŁY .....
RADY GMINY POCZESNA
Z DNIA .....

OZNACZENIE ZMIAN WPROWADZONYCH UCHWAŁĄ NR.....
RADY GMINY POCZESNA
Z DNIA.....

LEGENDA:

GRANICA TERENU OBJĘTEGO ZMIANĄ STUDIUM

LEGENDA

OZNACZENIA OGÓLNE

- GRANICE GMINY POCZESNA
- GRANICE OBRĘBÓW GEODEZYJNYCH
- SŁOWIK — NAZWY MIEJSCOWOŚCI

KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

- GRANICE OBSZARU NATURA 2000 "POCZESNA KOŁO CZĘSTOCHOWY PLH 240030"
- KORYTARZ SPÓJNOŚCI OBSZARÓW CHRONIONYCH POCZESNA
- PARK KRAJOBRAZOWY ORLICH GNIAZD
- OTULINA PARKU KRAJOBRAZOWEGO ORLICH GNIAZD
- UŻYTKI EKOLOGICZNE
- POMNIK PRZYRODY
- STREFA OCHRONY POŚREDNIEJ UJĘCIA WÓD WGŁĘBNYCH HUTY CZĘSTOCHOWA
- GRANICE GŁÓWNEGO ZBIORNIKA WÓD PODZIEMNYCH

KIERUNKI OCHRONY PRZED POWODZIĄ

- STREFA ZAGROŻENIA OD ZBIORNIKA WODNEGO "PORAJ" - STREFA EWAKUACJI

OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ:

- OBSZARY NA KTÓRYCH PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST WYSOKIE I WYNOSI 10%
- OBSZARY NA KTÓRYCH PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST ŚREDNIE I WYNOSI 1%

ZASOBY KOPALIN

- GRANICE TERENÓW GÓRNICZYCH
- GRANICE OBSZARÓW GÓRNICZYCH
- GRANICE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ SUROWCÓW NATURALNYCH

KIERUNKI OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

- ORIENTACYJNE GRANICE STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH WRAZ ZE STREFAMI OBSERWACJI ARCHEOLOGICZNEJ
- STREFY OCHRONY KONSERATORSKIEJ
- STREFY OCHRONY KRAJOBRAZU PÓL SZYBOWYCH
- STREFA OCHRONY HISTORYCZNEJ NAWIERZCHNI
- OBIEKTY ZABYTKOWE WPISANE DO WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

STREFY OCHRONNE

- STREFY OCHRONY SANITARNEJ OD CMENTARZY

KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

- WN 110 kV — ISTNIEJĄCE LINIE ELEKTROENERGETYCZNE 110 kV
- WN 220 kV — ISTNIEJĄCA LINIA ELEKTROENERGETYCZNA 220 kV
- EW1 — ISTNIEJĄCA ELEKTROWNIA WIATROWA
- STREFA MAKSYMALNEGO DOPUSZCZALNEGO ODDDZIAŁYWANIA OD ELEKTROWNI WIATROWEJ
- PROJEKTOWANY GŁÓWNY PUNKT ZASILANIA (GPZ)
- ISTNIEJĄCE STACJE REDUKCYJNO-POMIAROWE
- DN 160 — ISTNIEJĄCY GAZOCIĄG ŚREDNIEGO CIŚNIENIA
- DN 300 — ISTNIEJĄCY GAZOCIĄG WYSOKIEGO CIŚNIENIA
- TERENY PRZEZNACZONE POD LOKALIZACJĘ OGNIW FOTOWOLTAICZNYCH O MOCY POWYŻEJ 100 kW WRAZ Z MAKSYMALNĄ DOPUSZCZALNĄ STREFĄ ODDZIAŁYWANIA
- ROWY

KIERUNKI ROZWOJU UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO

- A1 — AUTOSTRADA A1
- DK1 — DROGA KRAJOWA NR 1
- DW904 — DROGI WOJEWÓDZKIE
- DP1058S — DROGI POWIATOWE
- DROGI GMINNE
- DROGA DOJAZDOWA W TERENIE AUTOSTRADY

OBSZARY PROBLEMOWE

- OBSZARY WYMAGAJĄCE REWITALIZACJI
- STREFY WYMAGAJĄCA BADAŃ W ZAKRESIE SZKÓD GÓRNICZYCH
- GRANICA OBSZARÓW WYMAGAJĄCYCH ZMIAN PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNE I NIELEŚNE

OZNACZENIA INFROMACYJNE

- GRANICE GMIN SĄSIEDNICH
- ISTNIEJĄCE LINIE ELEKTROENERGETYCZNE BIEGNĄCE POZA GRANICAMI GMINY POCZESNA

PRZEZNACZENIE TERENÓW

- MN — TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ
- MW — TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ WIELORODZINNEJ
- MNU — TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ
- U — TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ
- UC — TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ Z DOPUSZCZENIEM HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO
- R — TERENY ROLNICZE
- RM/MN — TERENY OSADNICTWA WIEJSKIEGO Z UDZIAŁEM ZABUDOWY JEDNORODZINNEJ
- RU — TERENY OBSŁUGI PRODUKCJI W GOSPODARSTWACH ROLNYCH
- PU — TERENY PRODUKCYJNO-USŁUGOWE
- PG — TERENY POWIERZCHNIOWEJ EKSPLOATACJI KOPALIN
- US — TERENY SPORTU I REKREACJI
- ZP — TERENY ZIELENI PARKOWEJ
- ZL — TERENY LASÓW
- ZLz — TERENY WSKAZANE DO ZALESIEŃ
- ZD — TERENY OGRODÓW DZIAŁKOWYCH
- ZC — TERENY CMENTARZY
- ZC - TERENY CMENTARZY - REZERWA
- WS — TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH ŚRÓDLĄDOWYCH
- KS — TERENY OBSŁUGI KOMUNIKACJI
- ZK — TERENY HAŁD POKOPALNIANCYH
- KA — TERENY AUTOSTRADY
- TERENY ZAMKNIĘTE

TERENY OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:

- E — ELEKTROENERGETYKA
- G — GAZOWNICTWO
- K — KANALIZACJA
- W — WODOCIĄGI
- O — GOSPODAROWANIE ODPADAMI

Układ współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992 EPSG: 2180

Licencja z 2017 r.: nr ZPU.5210.312.2017_24_P z dnia 28.12.2017 r.
Licencja z 2025 r.: nr PU.5210.45.2025_24_CL2 z dnia 08.04.2025 r.
Nazwa organu wydającego licencję: Marszałek Województwa Śląskiego

ZAŁĄCZNIK NR 2
DO UCHWAŁY NR 102/XIII/19
RADY GMINY POCZESNA
Z DNIA 19 GRUDNIA 2019 r.

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY POCZESNA

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY POCZESNA

SKALA 1:10 000

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

ZAŁĄCZNIK NR 3
DO UCHWAŁY .....
RADY GMINY POCZESNA
Z DNIA .....

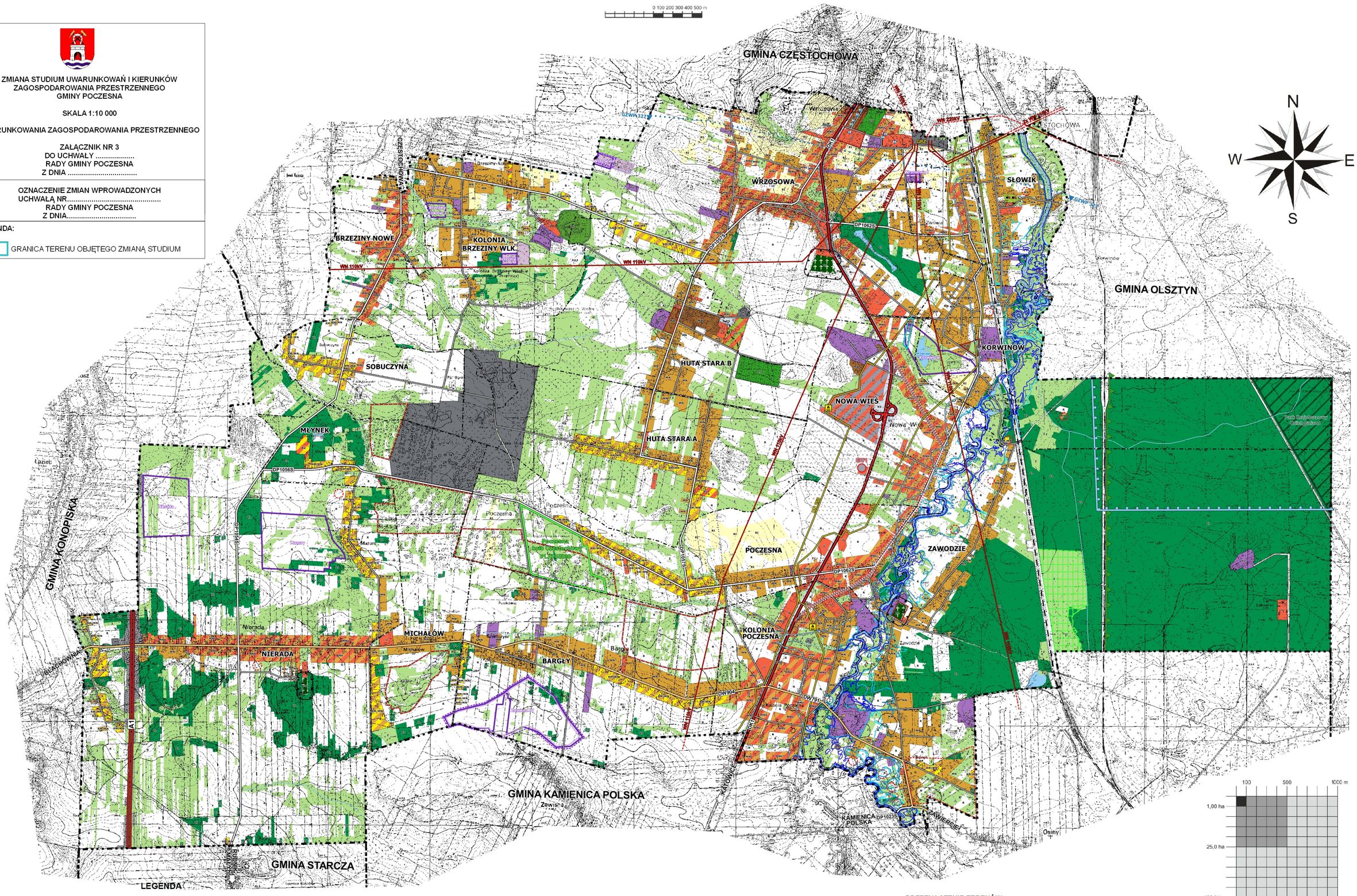
OZNACZENIE ZMIAN WPROWADZONYCH
UCHWAŁĄ NR.....
RADY GMINY POCZESNA
Z DNIA.....

LEGENDA:

GRANICA TERENU OBJĘTEGO ZMIANĄ STUDIUM

SKALA 1:10 000

0 100 200 300 400 500 m

N W E S

100 500 1000 m
1,00 ha
25,0 ha
100,0 ha

LEGENDA

OZNACZENIA OGÓLNE

- GRANICE GMINY POCZESNA
- GRANICE OBRĘBÓW GEODEZYJNYCH
- SŁOWIK — NAZWY MIEJSCOWOŚCI

UWARUNKOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

- GRANICE OBSZARU NATURA 2000 "POCZESNA KOŁO CZĘSTOCHOWY PLH 240030"
- PARK KRAJOBRAZOWY ORLICH GNIAZD
- OTULINA PARKU KRAJOBRAZOWEGO ORLICH GNIAZD
- UŻYTKI EKOLOGICZNE
- POMNIK PRZYRODY
- STREFA OCHRONY POŚREDNIEJ UJĘCIA WÓD WGŁĘBNYCH HUTY CZĘSTOCHOWA
- GRANICE GŁÓWNEGO ZBIORNIKA WÓD PODZIEMNYCH
- RI — TERENY ROLNICZE WYSZYCH KLAS BONITACYJNYCH (III)

UWARUNKOWANIA OCHRONY PRZED POWODZIĄ

- STREFA ZAGROŻENIA OD ZBIORNIKA WODNEGO "PORAJ" - STREFA EWAKUACJI

OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ:

- OBSZARY NA KTÓRYCH PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST WYSOKIE I WYNOSI 10%
- OBSZARY NA KTÓRYCH PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST ŚREDNIE I WYNOSI 1%
- OBSZARY, NA KTÓRYCH PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST NISKIE I WYNOSI 0,2%

ZASOBY KOPALIN

- GRANICE TERENÓW GÓRNICZYCH
- GRANICE OBSZARÓW GÓRNICZYCH
- GRANICE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ SUROWCÓW NATURALNYCH

UWARUNKOWANIA OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

- ORIENTACYJNE GRANICE STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH WRAZ ZE STREFAMI OBSERWACJI ARCHEOLOGICZNEJ
- STREFA OCHRONY KONSERATORSKIEJ
- STREFY OCHRONY KRAJOBRAZU PÓL SZYBOWYCH
- STREFA OCHRONY HISTORYCZNEJ NAWIERZCHNI
- OBIEKTY WPISANE DO GMINNEJ I WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

STREFY OCHRONNE

- STREFY OCHRONY SANITARNEJ OD CMENTARZY

UWARUNKOWANIA ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

- WN110 kV — ISTNIEJĄCE LINIE ELEKTROENERGETYCZNE 110 kV
- WN220 kV — ISTNIEJĄCA LINIA ELEKTROENERGETYCZNA 220 kV
- EWP1 — ISTNIEJĄCA ELEKTROWNIA WIATROWA
- STREFA MAKSYMALNEGO DOPUSZCZALNEGO ODDDZIAŁYWANIA OD ELEKTROWNI WIATROWEJ
- ISTNIEJĄCE GŁÓWNY PUNKT ZASILANIA (GPZ)
- ISTNIEJĄCE STACJE REDUKCYJNO-POMIAROWE
- DN 300 — ISTNIEJĄCY GAZOCIĄG ŚREDNIEGO CIŚNIENIA
- DN 300 — ISTNIEJĄCY GAZOCIĄG WYSOKIEGO CIŚNIENIA
- ROWY
- PUNKTY POBORU WODY

UWARUNKOWANIA ROZWOJU UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO

- A1 — AUTOSTRADA A1
- DK1 — DROGA KRAJOWA NR 1
- DW904 — DROGI WOJEWÓDZKIE
- DP1056S — DROGI POWIATOWE
- DROGI GMINNE

OZNACZENIA INFROMACYJNE

- GRANICE GMIN SĄSIEDNICH
- ISTNIEJĄCE LINIE ELEKTROENERGETYCZNE BIEGNĄCE POZA GRANICAMI GMINY POCZESNA

PRZEZNACZENIE TERENÓW

- MN — TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ
- MW — TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ WIELORODZINNEJ
- MNU — TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ
- U — TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ
- UC — TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ Z DOPUSZCZENIEM HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO
- R — TERENY ROLNICZE
- RM/MN — TERENY OSADNICTWA WIEJSKIEGO Z UDZIAŁEM ZABUDOWY JEDNORODZINNEJ
- RU — TERENY OBSŁUGI PRODUKCJI W GOSPODARSTWACH ROLNYCH
- PU — TERENY PRODUKCYJNO-USŁUGOWE
- PG — TERENY POWIERZCHNIOWEJ EKSPLOATACJI KOPALIN
- US — TERENY SPORTU I REKREACJI
- Z — TERENY LASÓW
- ZD — TERENY OGRODÓW DZIAŁKOWYCH
- ZC — TERENY CMENTARZY
- WS — TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH ŚRÓDLĄDOWYCH
- KS — TERENY OBSŁUGI KOMUNIKACJI
- ZK — TERENY HAŁD POKOPALNIANCYH
- KA — TERENY AUTOSTRADY

TERENY OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:

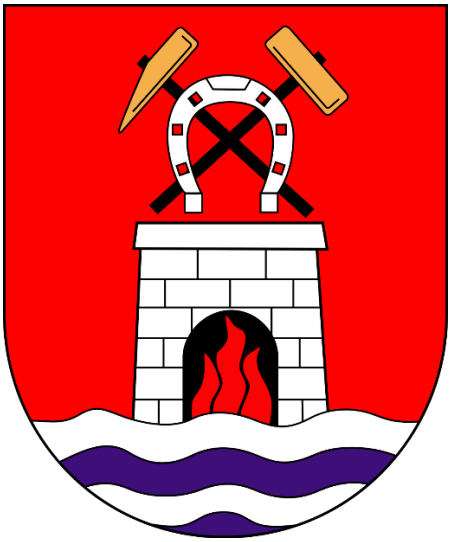
- E — ELEKTROENERGETYKA
- G — GAZOWNICTWO
- K — KANALIZACJA
- W — WODOCIĄGI
- O — GOSPODAROWANIE ODPADAMI

Układ współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992 EPSG: 2180

Licencja z 2017 r.: nr ZPU.5210.312.2017_24_P z dnia 28.12.2017 r.
Licencja z 2025 r.: nr PU.5210.45.2025_24_CL2 z dnia 08.04.2025 r.
Nazwa organu wydającego licencję: Marszałek Województwa Śląskiego

ZAŁĄCZNIK NR 3
DO UCHWAŁY NR 102/XIII/19
RADY GMINY POCZESNA
Z DNIA 19 GRUDNIA 2019 r.

BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ NA POTRZEBĘ ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY POCZESNA

Załącznik Nr 4 do Uchwały Nr .....
Rady Gminy Poczesna
z dnia .....

POCZESNA 2019
POCZESNA 2025

WYKONAWCA ZMIANY STUDIUM Z 2025 r.:
GPLAN Sp. z o.o.
ul. Różana 22, 98-200 Sieradz
email. gplan.urbanistyka@gmail.com

WYKONAWCA:
e-GIS Pracownia Urbanistyczno-Projektowa Sp. z o.o.
ul. Sanocka 24/33, 93-038 Łódź
email. egis.lodz@gmail.com
tel. +48 663-322-405

Spis treści

1. Analiza ekonomiczna 4

2. Analiza środowiskowa 6

3. Analiza społeczna 8

4. Prognoza demograficzna 12

5. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę 14

6. Chłonność obszarów 16

7. Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumy powierzchni użytkowej zabudowy (sumy chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej oraz chłonności obszarów poza w pełni wykształconą zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną w granicach jednostki osadniczej, przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę) 21

8. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy 24

9. Potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej i na obszarach przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę oraz poza tymi obszarami 25

Zmiany w części tekstowej bilansu w stosunku do edycji z 2019 r. oznaczono kolorem niebieskim.

1. Analiza ekonomiczna

Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat gmina odnotowała systematyczny wzrost dochodów, które w 2017 r. osiągnęły poziom 50 662 800,05 zł. Na dochód ogółem składają się subwencja ogólna, dochody własne, dotacje celowe z budżetu państwa oraz środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej i inne środki określone w odrębnych przepisach.

Tabela 1. Dochody ogólne gminy Poczesna w latach 2007-2017

Kategoria dochodu	2007	2012	2017
Dochody ogółem	24 778 381,94 zł	41 201 068,74 zł	50 662 800,05 zł
Dochody własne	14 563 994,75 zł	20 283 124,27 zł	26 465 056,72 zł
Subwencja ogólna	6 164 125,00 zł	8 409 697,00 zł	9 020 421,00 zł

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS, październik 2018.*

Subwencje ogólne są przekazywane przez organy państwowe na zadania własne gmin i stanowią, łącznie z dochodami własnymi, podstawę do planowania wydatków budżetowych na dany rok. O przeznaczeniu środków przekazanych w ramach subwencji decyduje organ stanowiący – Rada Gminy Poczesna.

Zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2018. r. poz. 1530) źródłami dochodów gminy są:

1) wpływy z podatków:
- od nieruchomości,
- rolnego, leśnego,
- od środków transportowych,
- dochodowego od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej
- od spadków i darowizn,
- od czynności cywilnoprawnych;

2) wpływy z opłat:
- skarbowej,
- targowej,
- miejscowej, uzdrowiskowej i od posiadania psów,
- reklamowej,
- eksploatacyjnej
- innych stanowiących dochody gminy, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów.

W strukturze dochodów własnych Gminy Poczesna największy udział w 2017 r. miały dochody podatkowe - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa (42%), podatku od nieruchomości oraz dochody podatkowe - ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw. W 2007 r. wpływy z podatków stanowiących dochody budżetu państwa również stanowiły ok. 42%

dochodów własnych gminy. W analizowanym okresie zwiększyły się natomiast wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw, dochody z majątku - dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych JST oraz innych umów o podobnym charakterze oraz wpływy z opłaty targowej. Zmalały natomiast dochody podatkowe z podatku od nieruchomości z 36,8% w 2007 do 32,5% w 2017 r.

Wydatki gminy Poczesna związane są z realizacją zadań, do których należą, zgodnie z art. 6 ustawy o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 994), wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów oraz z realizacją zadań, do których należą, zgodnie z art. 7, zadania własne zaspakajające zbiorowe potrzeby wspólnoty.

Wydatki ponoszone przez jednostki samorządu terytorialnego podzielić można pod względem przeznaczenia na dwie duże grupy:

- wydatki bieżące – związane z zapewnieniem prawidłowego funkcjonowania poszczególnych obiektów jednostek samorządu terytorialnego i zaspokajaniem bieżących potrzeb wynikających z realizacji zadań,
- wydatki inwestycyjne – służące podwyższaniu standardów i zakresu usług oraz szeroko rozumianemu rozwojowi jednostki samorządu terytorialnego.

Tabela 2. Wydatki gminy Poczesna w latach 2007-2017

Wydatki	**2007**	**2012**	**2017**
Wydatki ogółem	23 473 460,47 zł	44 468 591,14 zl	47 320 153,23 zł
Wydatki bieżące	b.d	29 159 616,50 zł	42 795 602,02 zł
Wydatki inwestycyjne	4 075 803,47 zł	15 308 974,64 zł	4 524 551,21 zł

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS, październik 2018*

W strukturze wydatków bieżących największy udział mają wydatki przeznaczone na oświatę i wychowanie, które w ostatnim czasie uległy zmniejszeniu. Druga co do wielkości grupa wydatków bieżących związana jest z kategorią Rodzina (Rodzina 500+), a kolejne grupy wydatków budżetowych stanowią wydatki na transport i łączność, administrację publiczną, gospodarkę komunalną i ochroną środowiska, pomoc społeczną, gospodarkę mieszkaniową oraz wydatki związane z kulturą i ochroną dziedzictwa narodowego.

Tabela 3. Wydatki bieżące gminy Poczesna w latach 2012-2017

Kategoria wydatków	2012	2017
Oświata i wychowanie	20 599 428,26 zł	14 208 301,53 zł
Pomoc społeczna	4 233 437,19 zł	1 604 432,02 zł
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 376 405,74 zł	2 481 714,91 zł
Administracja publiczna	3 421 081,26 zł	5 644 288,54 zł
Transport i łączność	8 437 292,99 zł	6 931 444,15 zł
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 038 340,42 zł	908 558,44 zł
Gospodarka mieszkaniowa	1 159 546,32 zł	1 246 168,16 zł
Kultura fizyczna	205 215,91 zł	234 534,06 zł
Obsługa długu publicznego	886 883,01 zł	784 591,50 zł
Edukacyjna opieka wychowawcza	671 014,18 zł	731 266,28 zł
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	707 218,92 zł	404 283,40 zł
Rolnictwo i łowiectwo	64 933,61 zł	71 908,20 zł
Ochrona zdrowia	566 196,30 zł	324 248,55 zł
Rodzina	-	11 691 449,01 zł
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz	2 224,00 zł	10 642,00 zł
Działalność usługowa	99 373,03 zł	41 522,48 zł
Obrona narodowa	-	800,00 zł

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS, październik 2018*

2. Analiza środowiskowa

Uwarunkowania wynikające z przeprowadzonej analizy stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej, predyspozycji geograficzno-klimatycznych oraz wyników inwentaryzacji poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego, które warunkują rozwój przestrzenny, pozwalają określić predyspozycje i ograniczenia dla rozwoju określonych funkcji związanych z nowymi terenami przeznaczonymi pod zabudowę w gminie Poczesna.

Tereny wyłączone z zabudowy:

- rzeki, mniejsze cieki, kanały, rowy stałe lub okresowe,
- zbiorniki wodne, stawy, starorzecza;
- korytarz ekologiczny rzeki Warty;
- tereny podmokłe, zabagnione, siedliska, ostoje
- tereny izolowanych zagłębień bezodpływowych,
- tereny leśne i większe zadrzewienia,
- tereny łąk i pastwisk pełniących funkcje ekologiczne,
- tereny objęte ochroną konserwatorską,
- tereny cmentarzy,
- pomniki przyrody,
- tereny udokumentowanych złóż kopalin,
- tereny po rekultywacji.

Tereny z ograniczeniami w zagospodarowaniu:

- użytki ekologiczne,
- tereny obszaru „Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd" wraz z otuliną,
- teren obszaru Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH240030,
- tereny charakteryzujące się płytkim poziomem wód gruntowych (do 1,0 m p.p.t.),
- tereny charakteryzujące się płytkim poziomem wód gruntowych, występującym na głębokości mniejszej niż 2 m p.p.t., gdzie w podłożu występują piaszczyste aluwia a także grunty słabonośne takie jak: namuły, mady, torfy oraz lokalnie piaski eoliczne,
- tereny w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
- tereny predysponowane do wyznaczenia rolniczce przestrzeni produkcyjnej, korzystnych warunkach glebowych (wysokie klasy bonitacyjne gleb - III),
- tereny wyróżniające się walorami krajobrazowymi,
- tereny bocznego korytarza spójności obszarów chronionych tj. obszaru Natura 2000,
- obszary zagrożone występowaniem szkód górniczych - miejsca występowania osiadań terenu,
- tereny w pobliżu wysypiska odpadów komunalnych w Młynku Sobuczynie.

Pozostałe tereny korzystne dla zainwestowania:

- tereny częściowo już zabudowane, w większości posiadające uzbrojenie techniczne, korzystne do kontynuowania na nich nowych inwestycji;
- obszary występowania gruntów spoistych, zwartych, półzwartych i twardoplastycznych takich jak: gliny zwałowe zlodowaceń środkowopolskich oraz iły jurajskie, gruntów sypkich takich jak piaski i żwiry wodnolodowcowe, na których zwierciadło wód gruntowych leży poniżej dwóch metrów;

Analiza środowiskowa elementów środowiska przyrodniczego wskazuje występowanie znacznej ilości różnych formy zbiorowisk półnaturalnych w gminie Poczesna. Najbardziej widoczne są zmiany spowodowane przez człowieka. Wynika to z budowy geologicznej regionu, a także ze znacznego udziału, mimo prowadzonych po 1980 r. rekultywacji, powierzchni gleb zdegradowanych lub zdewastowanych wyniku wieloletniej działalności górniczej. Dewastacja gleb i krajobrazu związana była z eksploatacja złóż mineralnych. Stopień degradacji poszczególnych komponentów jest znaczny. W krajobrazie gminy poza typowo antropogenicznymi formami terenu występują nieużytki, użytki kopalne i tereny równe, w tym liczne hałdy pokopalniane.

Pogorszenie stanu sanitarnego powietrza atmosferycznego wynika z lokalnej emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych z indywidualnych palenisk domowych, zakładów produkcyjno-usługowych oraz emisji spalin ze środków transportu wzdłuż najbardziej uczęszczanych szlaków komunikacyjnych. Nieznaczne pogorszenie stanu wód powierzchniowych jest wynikiem zrzutu ścieków, przede wszystkim pochodzących z gospodarstw domowych.

Ponadto w granicach gminy, niemal w samym jej centrum funkcjonuje instalacja unieszkodliwiania odpadów komunalnych i innych niż niebezpieczne o zasięgu regionalnym – Składowisko Sobuczyna-Młynek.

Powyższe uwarunkowania stwarzają szczególne ograniczenia dla rozwoju przestrzennego. Przy wyznaczaniu nowych terenów przeznaczonych pod zainwestowanie istotne jest uwzględnienie wymagań wynikających z uwarunkowań przyrodniczych, a zwłaszcza obszarów objętych formami ochrony przyrody, lasów, trwałych użytków zielonych, zadrzewień i dolin rzecznych oraz terenów rolniczych najwyższych klas bonitacyjnych. Należy również pamiętać, iż nowe inwestycje powinny być lokalizowane przede wszystkim na obszarach, które z obiektywnych przyczyn są najbardziej atrakcyjne dla zmiany przeznaczenia na cele nierolnicze.

3. Analiza społeczna

3.1. Liczba ludności i jej zmiany

Gmina Poczesna należy do obszarów dobrze zaludnionych na tle powiatu częstochowskiego. Wskaźnik gęstości zaludnienia kształtuje się znacznie powyżej przypadającej na gminy powiatu i w 2017 roku wynosiła 212 osób/km^2 (średnia dla powiatu opolskiego to 89 osoby/km^2).

Gęstość zaludnienia w gminie jest jednak zdecydowanie niższa od średniej dla województwa (369 osób/km^2), natomiast wyższa od średniej krajowej wynoszącej 123 osoby/km^2. Analizując gęstość zaludnienia w gminie na przestrzeni ostatnich lat obserwujemy tendencję wzrostową z wahaniami.

Tabela 4. Gęstość zaludniania w os./km^2

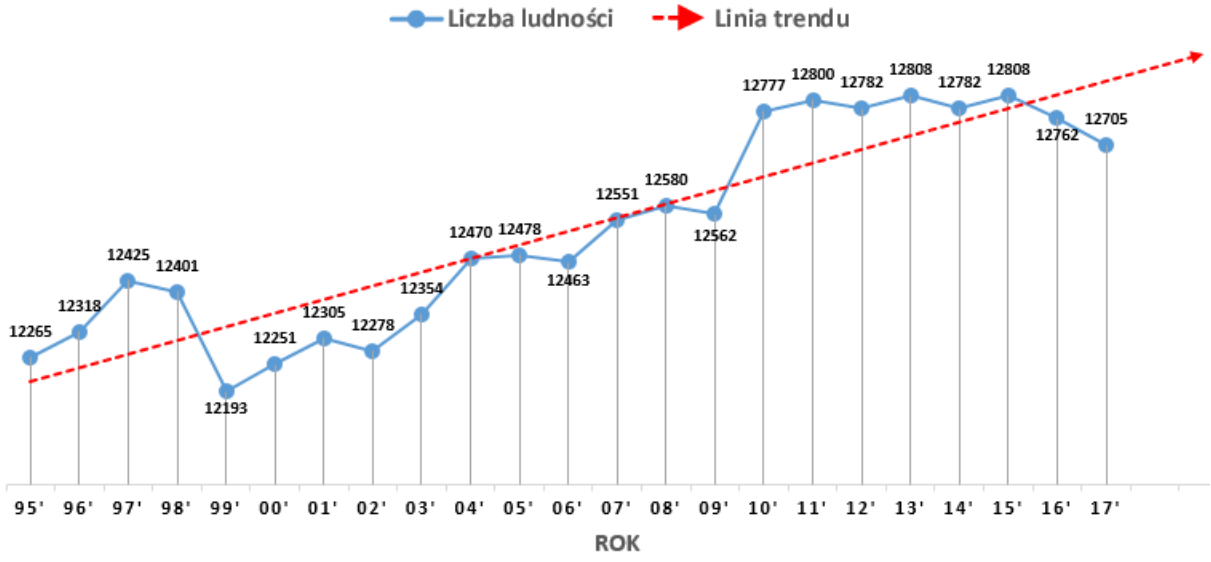
Jednostka	2008	2011	2014	2017
Poczesna	210	213	213	212
Powiat częstochowski	88	89	89	89
województwo śląskie	377	375	372	369
Polska	122	123	123	123

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS, październik 2018*

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2017 r. gminę zamieszkiwało 12 705 mieszkańców.

W gminie obserwuje się zjawisko zmniejszania się liczby mieszkańców. W ciągu ostatnich 7 lat (lata 2010-2017) liczba ludności gminy zmniejszyła się o 72 osoby. Spowodowane jest to ujemnym saldem migracji oraz ujemnym przyrostem naturalnym.

Rysunek 1. Liczba mieszkańców Gminy Poczesna w latach 1995-2017

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS, październik 2018*

Powyższy wzrost liczby mieszkańców obszaru Gminy Poczesna związany jest z procesem urbanizacji. Przewiduje się, że trend ten będzie kontynuowany. Ponadto bliskość ośrodka miejskiego jakim jest Częstochowa i postępujący w nim proces suburbanizacji sprawia, że można założyć, że liczba ludności w obszarze gminy będzie powoli wzrastać. Będzie to spowodowane w głównej mierze dodatnim saldem migracji. Tendencję tę na przykładzie powyższego wykresu można było zaobserwować w latach 1999-2011.

Analizując strukturę wieku mieszkańców pod kątem wieku produkcyjnego i nieprodukcyjnego, okazuje się, że w wieku produkcyjnym w 2016 r. było w Gminie Poczesna 63,1% ogólnej liczby mieszkańców, zaś w wieku przedprodukcyjnym 16,5% i poprodukcyjnym 20,4% mieszkańców. Dla porównania w 2003 r. udział grupy przedprodukcyjnej był wyższy i wynosił 21,3%, grupy produkcyjnej 62,0,% i grupy w wieku poprodukcyjnym 16,8%.

Tabela 5. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w gminie Poczesna

Rok	Wiek						Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
	przedprodukcyjny		produkcyjny		poprodukcyjny		
	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	
2003	2627	1278	7657	3709	2070	1388	61,3
2007	2367	1136	8074	3913	2110	1436	55,4
2012	2197	1054	8362	3941	2223	1549	52,9
2017	2094	1010	8023	3734	2588	1 39	58,4

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS, październik 2018.*

Tabela 6. Ruch naturalny i migracje ludności w gminie Poczesna

Ruch naturalny				
Rok	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny
		ogółem	w tym niemowląt	
2007	109	152	1	-43
2012	95	139	0	-44
2017	107	168	0	-61

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS, październik 2018.*

Tabela 7. Migracje wewnętrzne na pobyt stały w gminie Poczesna

Migracje wewnętrzne na pobyt stały					
Rok	Napływ	Odpływ	Zameldowania z miast do gminy Poczesna	Wymeldowania z gminy Poczesna do miast	Saldo migracji
2007	214	84	155	45	130

2012	136	102	94	58	34
2017	165	140	132	94	25

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS, październik 2018.*

Przyrost naturalny w 2017 r. w gminie Poczesna był ujemny i wynosił -61 osoby. Liczba ludności w gminie w odniesieniu do czynników demograficznych wykazuje tendencję spadkową. Liczba ludności w wieku produkcyjnym wykazywała wzrost, jednak obecnie następuje jej spadek. Wzrasta jednak liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Oznacza to powolny wzrost średniego wieku mieszkańców gminy

3.2. Warunki mieszkaniowe

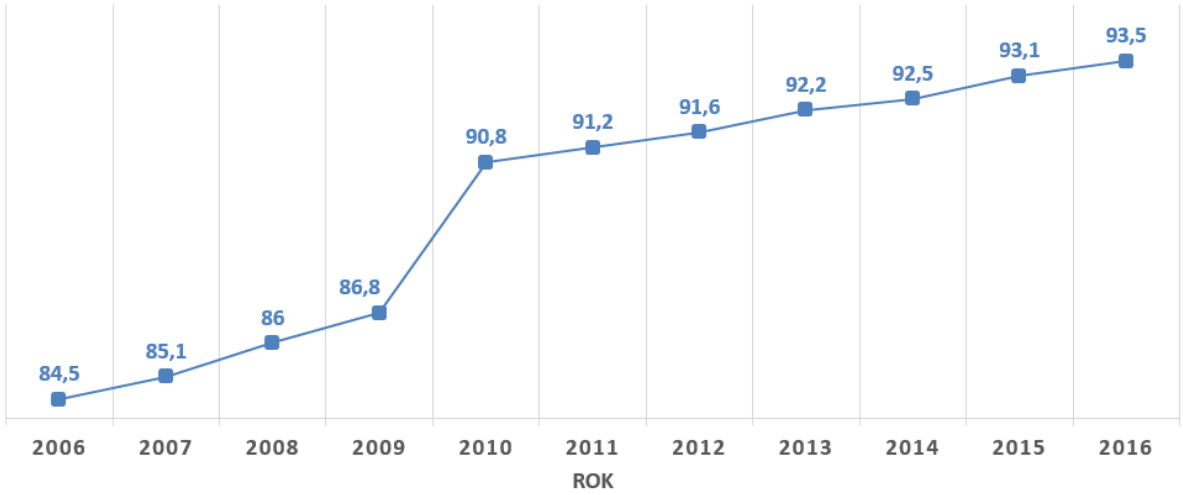
Zasoby mieszkaniowe gminy Poczesna, według banku danych lokalnych GUS w 2016 r. obejmowały łącznie 4032 mieszkania z 17 756 izbami. Własność osób fizycznych stanowi większość mieszkań, gmina dysponowała w 2016 r. 221 mieszkaniami znajdującymi się w zasobach komunalnych. Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu dla Gminy Poczesna wynosi 4,40, natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosi 93,5 m^2 i jest o 9m^2 większa niż w 2006 r.

Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe w gminie Poczesna

Rok	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2
	Ogółem	Ogółem	Ogółem
2006	3919	16046	331089
2007	3958	16273	337008
2008	3999	16518	343845
2009	4043	16776	350882
2010	3848	16734	349383
2011	3883	16912	353953
2012	3905	17039	357596
2013	3948	17286	364044
2014	3964	17378	366685
2015	4002	17590	372454
2016	4032	17756	376933

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS, październik 2018*

Rysunek 4. Wzrost średniej powierzchni użytkowej mieszkania w gminie Poczesna w latach 2006 - 2016 (wartości podane w m^2)

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS, październik 2018*

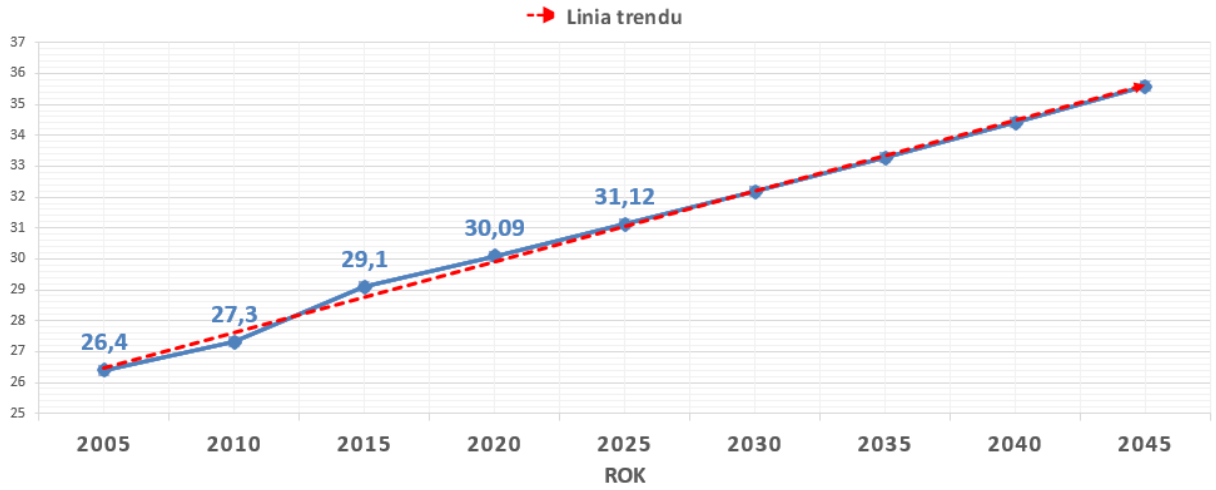
Na podstawie analizy zmian cech ilościowych zasobów mieszkaniowych w ostatnim dziesięcioleciu, prognozuje się dalszy przyrost liczby mieszkań, a także wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań w założonej 30 letniej perspektywie planistycznej (o około 15% w stosunku do roku 2017). Związane jest to przede wszystkim z bogaceniem się społeczeństwa i potrzebą poprawy warunków zamieszkania mieszkańców gminy Poczesna. Istotna jest też zmiana wzorów życia rodzinnego – dotyczy ona problematyki zaniku domów wielopokoleniowych (obejmujących trzy lub więcej pokoleń), jako formy zamieszkania dla rodzin. Obecna przemiana modelu rodziny w której dzieci opuszczają dom, zostawiając rodziców na dużej powierzchni mieszkania, przyczynia się do wzrostu wymienionych w powyższej tabeli cech.

Do innych czynników wpływających na powyższy stan możemy zaliczyć:

- starzenie się społeczeństwa
- samotność starszych ludzi
- migracje młodych ludzi
- większa liczba rodziców samotnie wychowujących dzieci
- wzrost liczby tzw. singli
- pary bezdzietne

Powyższe czynniki, w zdecydowanie większym stopniu, wpływają na wzrost wartości wskaźnika przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na jedną osobę. Prognozuje się, wzrost jego wartości o około 20% w stosunku do roku 2017 i wynosić będzie około 36 m^2 powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę.

Rysunek 5. Wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na jedną osobę w gminie Poczesna w latach 2004-2045 z prezentacją linii trendu na najbliższe lata (wartości podane w m^2).

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS, październik 2018*

4. Prognoza demograficzna

Prognoza demograficzna obejmuje przewidywanie kształtowania się w przyszłości zjawisk i procesów demograficznych, ich kierunków oraz tempa rozwoju, jak również przemian strukturalnych. Przewidywanie przyszłych kierunków zmian procesów demograficznych zawsze jest obarczone dużą niepewnością.

Prognozę demograficzną dla gminy Poczesna oparto na danych Głównego Urzędu Statystycznego z opracowania *„Prognoza ludności gmin na lata 2017 – 2030”.* Prognoza ta została opracowana w oparciu o długoterminowe założenia Prognozy ludności Polski na lata 2014 – 2050 oraz *„Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu na lata 2014 – 2050”*. Prognoza ludności gmin do 2030 r. jako punkt wyjścia przyjmuje stan ludności w dniu 31.12.2016 r.. Ze względu na dużą zmienność współczynników demograficznych w czasie w poszczególnych gminach, w GUS podjęto decyzję o skróceniu horyzontu prognozy. Ostatnim rokiem prognozy ludności gmin jest rok 2030, a nie 2050 jak we wspomnianych na wstępie prognozach opracowanych dla kraju, województw i powiatów.

Szczegółowe wyniki prognozy ludności (w podziale na ekonomiczne i biologiczne grupy wieku) oraz wartości zdarzeń ruchu naturalnego i wędrówkowego zostały udostępnione w formie tabel dla poszczególnych gmin oraz tabeli zbiorczej, która umożliwia analizy porównawcze.

W przedmiotowym „Bilansie” prognozę demograficzną dla Gminy Poczesna przedstawiono w założonym horyzoncie czasowym obejmującym lata 1995-2045. Na podstawie prognozy GUS określono prognozowaną zmianę liczby ludności w latach 2018-2045 w ujęciu procentowym (Tabela 10.). Następnie uzyskane wartości wskaźników odniesiono do aktualnej liczby ludności na obszarze gminy Poczesna (Rysunek 6.) W Tabeli 11 zaprezentowano uzyskane wyniki dotyczące prognozowanej liczby ludności na obszarze gminy w 2045 roku.

Tabela 10. Prognozowana zmiana liczby ludności w gminie Poczesna w 2045 r. w stosunku do roku 2017r.

Nazwa	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Gmina Poczesna	+2,79 %	0,0%	+5,43%

Źródło: *Obliczenia własne na podstawie danych GUS, Prognoza ludności gmin na lata 2017 -2030 - tablica zbiorcza, październik 2018.*

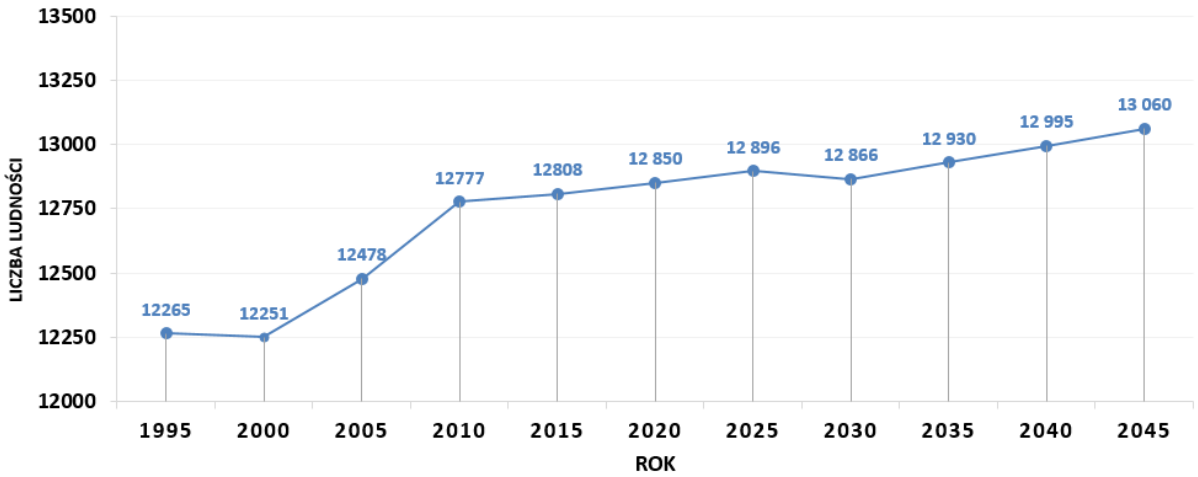
Tabela 11. Prognozowana liczba ludności w Gminie Poczesna w 2045 r.

Nazwa	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Gmina Poczesna	13 060	6 225	6 835

Źródło: *Obliczenia własne na podstawie danych GUS, Prognoza ludności gmin na lata 2017 -2030 - tablica zbiorcza, październik 2018.*

Prognozowana liczba ludności na obszarze Gminy Poczesna zwiększy się w stosunku do 2017 r. o 355 osób. Związane będzie to przede wszystkim, z dodatnim saldem wewnętrznym.

Rysunek 6. Liczba ludności w Gminie Poczesna wraz z prognozą do roku 2045 r.

Źródło: *Obliczenia własne na podstawie danych GUS, Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 - tablica zbiorcza, październik 2018.*

Analizując dane zamieszczone w powyższych tabelach należy stwierdzić, iż w badanym okresie perspektywicznym, ludność Gminy Poczesna zwiększy się średnio o 2,79% w stosunku do stanu ludności w 2017 r.

Uwarunkowania demograficzne stanowią istotny argument przemawiający za racjonalizacją polityki przestrzennej. Nowe tereny przeznaczone pod zainwestowanie, przede wszystkim pod zabudowę mieszkaniową, powinny uwzględniać faktyczne zmiany w zakresie przekształceń struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, tendencje w zakresie wzrostu średniej powierzchni mieszkań i potrzebę poprawy warunków zamieszkania w zakładanej perspektywie planistycznej, biorąc pod uwagę prognozowane utrzymanie populacji obszaru gminy na nieco wyższym poziomie do roku 2045.

5. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

5.1. Bilans terenów budowlanych

Na potrzeby opracowania bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, przeanalizowano dostępne dane dotyczące użytkowania i przeznaczenia gruntów. Wzięto pod uwagę ustalenia dotychczasowego studium przyjętego w 2012 r. oraz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Uwzględniono też analizy ekonomiczne, środowiskowe, społeczne, prognozę demograficzną, ocenę możliwości finansowania gminy. oraz niepewność procesów rozwojowych.

5.2. Zapotrzebowanie na nową zabudowę

Obecne Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego opracowano na podstawie poprzedniej edycji tego dokumentu (uchwała Nr 166/XIX/12 Rady Gminy Poczesna z dnia 19 lipca 2012 r.). W związku z powyższym dokonano korekt w zakresie przeznaczenia, na już wskazanych pod zabudowę terenach wyznaczonych w Studium z 2012 r. oraz w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Nowe tereny przeznaczone pod zabudowę zostały wyznaczone ze względu na:

- usankcjonowanie faktycznego zagospodarowania – naniesienie istniejących terenów zabudowy zagrodowej nie ujętych w poprzednich edycjach Studium;
- złożone wnioski o zmianę przeznaczenia terenu,
- określone zapotrzebowanie wynikające z przeprowadzonych analiz.

5.3. Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji mieszkaniowej

W pierwszym etapie prac, maksymalne zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową należy określić w prognozowanej liczbie ludności. Natomiast wymagany ustawowo sposób wymiarowania zapotrzebowania zakłada konieczność przejścia na m^2 powierzchni użytkowej zabudowy. W związku z tym na podstawie analizy zmian w ostatnim piętnastoleciu prognozuje się dalszy wzrost ilości mieszkań oraz przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań w założonej perspektywie planistycznej (do roku 2045).

Powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2 w 2017 r. = 382 420 m^2
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2 w 2045 r. = 470 160 m^2
Prognozowane zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową mieszkań = 87 740 m^2

Należy stwierdzić, iż w związku z prognozowanym wzrostem liczby ludności gminy w ciągu następnych lat, zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową również wzrośnie. Do określenia potrzeb przyjęto różnicę między stanem obecnym, a najwyższą prognozowaną całkowitą powierzchnią użytkową zabudowy mieszkaniowej (**87 740 m^2**).

Zgodnie z założeniami bilansu z uwagi na niepewność procesów rozwojowych, można zwiększyć prognozowany wynik o 30% tak więc maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową może w założonej perspektywie wynieść nawet **114 062 m^2 (w przeliczeniu na ha wynosi 228,124 ha)**.

130% x 87 740 m^2=114 062 m^2

Ustalenia Studium powinny łącznie wyznaczyć około 1005,8 ha terenów zabudowy mieszkaniowej.

777,68 ha* + 228,12 ha = 1005,8 ha

**powierzchnia zainwestowanych terenów zabudowy mieszkaniowej*

5.4. Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji usługowej

Podstawową potrzebę w zakresie terenów zabudowy stanowi zapewnienie dostępu do usług, w szczególności usług podstawowych. Obecne tereny usługowe, w większości przypadków, obejmują tereny w znacznym stopniu zainwestowane i wykorzystywane na potrzeby usług publicznych (szkoły, kościoły, remizy strażackie). Usługi są niezwykle ważną gałęzią gospodarki, wpływającą na tworzenie nowych miejsc pracy, a tym samym na szeroko rozumiany rozwój. Poprawiając komfort życia mieszkańców, należy zadbać o łatwy dostęp do usług podstawowych.

Biorąc pod uwagę wzrost zamożności społeczeństwa oraz stopień korzystania z różnego rodzaju usług, zapotrzebowanie na nowe tereny usługowe w aktualnej proporcji do terenów mieszkaniowych może okazać się niewystarczające dla zabezpieczenia potrzeb przyszłych mieszkańców, w szczególności z uwagi na zmiany w zakresie struktury zatrudnienia – rosnąca liczba jednoosobowych działalności gospodarczych oraz rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw.

Nie bez znaczenia jest również bezpośrednie sąsiedztwo z Częstochową. Obszar Gminy Poczesna można rozpatrywać jako strefę podmiejską o silnym powiązaniu z ośrodkiem centralnym. Najsilniejsze powiązania wewnątrzaglomeracyjne kształtowane są przez codzienne przepływy pracownicze, lecz również przez funkcjonowanie zaplecza handlowo-usługowego na terenie gminy (m.in. wielkopowierzchniowe centrum handlowe).

Istotny wpływ na rozwój usług w mieście ma również dobre połączenie komunikacyjne z głównymi ośrodkami regionu przez Drogę Krajową nr 1 oraz dobrze rozwinięta sieć dróg wojewódzkich i powiatowych (oraz pośrednio poprzez autostradę A1 – węzeł „Zawodzie") .

W celu oszacowania zapotrzebowania na nową powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji usługowej przeanalizowany został aktualny stosunek powierzchni terenów usługowych do powierzchni terenów mieszkaniowych, który wynosi około 10% (777,68 ha terenów istniejącej zabudowy mieszkaniowej oraz 77,3 ha terenów istniejącej zabudowy usługowej).

Zakłada się, że powierzchnia terenów usług powinna wynosić 20% powierzchni terenów zabudowy mieszkaniowej.

20% x 1005,8 = 201,16 ha

(20% x Powierzchnia terenów zabudowy mieszkaniowej = prognozowana powierzchnia ogółu terenów o funkcji usługowej)

2 011 600 m^2 x 1,0 = 2 011 600 m^2

Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji usługowej ustala się w wysokości **2 011 600 m^2**powierzchni użytkowej (**201,16 ha**).

5.5. Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji produkcyjno-usługowej

Funkcją inicjującą rozwój gminy będzie działalność produkcyjno-wytwórcza, której rozwój może stymulować budowana autostrada A1 i korzyści płynące z tej inwestycji. Obecnie na obszarze wyznaczono już tereny inwestycyjne, ujęte w zwarte, urządzone obszary. Bazę produkcyjną gminy stanowią nadal w znacznej mierze rozdrobnione i rozproszone tereny, zlokalizowane częstokroć w sąsiedztwie terenów zabudowy mieszkaniowej. Jednym z podstawowych kierunków polityki przestrzennej gminy winno być tworzenie warunków dla rozwoju zakładów produkcyjnych i produkcyjno-usługowych pozwalających na powstawanie nowych miejsc pracy. W Studium należy wskazać obszary inwestycyjne pod przedmiotowe funkcje, zlokalizowane w sąsiedztwie autostrady A1, drogi krajowej nr 1 oraz istniejącej bazy produkcyjnej gminy.

Dla potrzeb bilansu zakłada się, że powierzchnia terenów produkcyjnych i produkcyjno-usługowych powinna wynosić około 25 % powierzchni terenów zabudowy mieszkaniowej.

20% x 1005,8 = 201,16 ha

Dokonując bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę wymagane jest przejście na m^2 powierzchni użytkowej zabudowy. Dla potrzeb opracowania przyjęto wartość **1,5** jako wskaźnik intensywności zabudowy dla terenów o funkcji produkcyjnej.

2 016 000 x 1,5 = 3 017 400 m^2

Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji produkcyjnej ustala się w wysokości **3 017 400 m^2** powierzchni użytkowej (**201,16 ha**).

5.6. Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy związanej ze sportem i rekreacją

W ramach terenów usług sportu i rekreacji przewiduje się realizację obiektów sportowych, usług związanych z turystyką i wypoczynkiem, urządzenie ogólnodostępnych terenów zieleni urządzonej, placów zabaw czy terenów wykorzystywanych do organizowania imprez masowych. Należy mieć na uwadze, część z tych funkcji w założeniu nie maja służyć jedynie ludności zamieszkującej obszar gminy. Z ogólnodostępnych terenów zieleni urządzonej będą korzystać także mieszkańcy Częstochowy, natomiast tereny przeznaczone do organizowania imprez masowych prawdopodobnie będą charakteryzowały się jeszcze większym zasięgiem odbiorców.

Obecnie w miejscowych planach przeznaczono na pod tą funkcję tereny o powierzchni 80 ha. Dodatkowo zakłada się rekreacyjne wykorzystanie istniejących hałd pokopalnianych których powierzchnia wynosi około 30 ha.

W związku z powyższym, zapotrzebowanie na nową powierzchnię terenów o funkcji związanej ze sportem i rekreacją ustala się w wysokości około **85 m^2/mieszkańca** .

85 m^2 x 13 060 = 1 110 100 m^2 (111 ha)

Dokonując bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę wymagane jest przejście na m^2 powierzchni użytkowej zabudowy. Dla potrzeb opracowania przyjęto wartość **0,1** jako wskaźnik intensywności zabudowy dla terenów zabudowy letniskowej i rekreacyjnej.

1 110 100 m^2 x 0,1 = 111 010 m^2

Zapotrzebowanie na ogólną powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji związanej ze sportem i rekreacją wynosi **111 010 m^2 (111 ha)**

6. Chłonność obszarów

Kolejnym etapem sporządzanego bilansu jest oszacowanie chłonności obszarów zabudowy. W celu przedstawienia chłonności obszarów, rozumianej jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyznaczone zostały obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych.

Następnie przeanalizowano tereny leżące poza obszarem o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzenną, a przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę.

Rezerwy terenowe w ramach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej oraz rezerwy terenowe obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę ilustruje poniższa tabela:

Tabela 12. . Chłonność zabudowy w podziale na funkcje zabudowy o których mowa w art. 10 ust. 5 pkt 2 ustawy o pizp (ha).

PRZEZNACZENIE TERENU	POWIERZCHNIA TERENÓW ZAGOSPODARO-WANYCH	POWIERZCHNIA OBSZARÓW CHŁONNOŚCI ZABUDOWY	STOSUNEK OBSZARÓW CHŁONNOŚCI DO TERENÓW ZAGOSPODAROWANYCH
TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ	398,63	73,03	18,32%
TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ	245,9	32,14	13,07%
TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ WIELORODZINNEJ	13,99	1,59	11,4%
TERENY OSADNICTWA WIEJSKIEGO Z UDZIAŁEM ZABUDOWY JEDNORODZINNEJ	119,16	14,12	11,8%
TERENY OBSŁUGI PRODUKCJI W GOSPODARSTWACH ROLNYCH	5,97	0	-
TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ	52,52	6,99	13,3%
TERENY ZABUDOWY USŁUGOWO-HANDLOWEJ Z DOPUSZCZENIEM HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO	24,78	0,72	2,9%
TERENY SPORTU I REKREACJI	5,99	0	-
TERENY PRODUKCYJNO-USŁUGOWE	72,19	6,05	8,38%

Źródło: *Opracowanie własne*

Tabela 13. Chłonność „planistyczna" obszarów przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach o których mowa w art. 10 ust. 5 pkt 3 ustawy o pizp (ha)

PRZEZNACZENIE TERENU	POWIERZCHNIA TERENÓW ZAGOSPODAROWANYCH	POWIERZCHNIA TERENÓW PRZEZNACZONYCH W MPZP POD ZABUDOWĘ	STOSUNEK OBSZARÓW CHŁONNOŚCI DO TERENÓW ZAGOSPODAROWANYCH
TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ	398,63	250,97	63,0%
TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ	245,9	60,86	24,7%
TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ WIELORODZINNEJ	13,99	8,09	57,8%
TERENY OSADNICTWA WIEJSKIEGO Z UDZIAŁEM ZABUDOWY JEDNORODZINNEJ	119,16	42,84	36,0%
TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ	52,52	83,92	159,8%
TERENY ZABUDOWY USŁUGOWO-HANDLOWEJ Z DOPUSZCZENIEM HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO	24,78	29,58	119,4%
TERENY SPORTU I REKREACJI	5,99	80,8	1348,9%
TERENY PRODUKCYJNO-USŁUGOWE	72,19	174,6	241,9%
TERENY OBSŁUGI PRODUKCJI W GOSPODARSTWACH ROLNYCH	5,97	1,34	22,4%

Źródło: *Opracowanie własne*

W oparciu o powyższe rezerwy terenowe (obszary chłonności zabudowy) oraz na podstawie przyjętych współczynników intensywności zabudowy, wyliczono wartość chłonności obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w powierzchni użytkowej zabudowy. Dla potrzeb bilansu założono następujące współczynniki intensywności zabudowy:

- dla zabudowy mieszkaniowej: obliczono faktyczne współczynniki intensywności jedynie dla budynków mieszkalnych (bez zabudowy gospodarczej, garażowej i innej towarzyszącej). Współczynnik obliczono na podstawie dostępnych danych statystycznych z GUS – powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2 w gminie. Wartość tą podzielono przez powierzchnię terenów zabudowanych i zainwestowanych o dominującej funkcji mieszkaniowej. Tak obliczony współczynnik intensywności (o wartości w przybliżeniu 0,05) wykorzystano do przeliczenia chłonności zabudowy w m^2. Przyjęta wartość współczynnika zapewnia proporcjonalność i porównywalność uzyskanych obliczeń z wynikami analiz sporządzonych na podstawie danych GUS.
- dla pozostałych funkcji zabudowy przyjęto współczynniki intensywności zabudowy zgodnie z określonymi w części określającej zapotrzebowanie tj.:
  - zabudowa usługowa: 1,0
  - zabudowa produkcyjna w tym obsługi gospodarstw rolnych: 1,5
  - zabudowa letniskowa i rekreacyjna: 0,1

Tabela 14. Chłonność zabudowy w podziale na funkcje zabudowy o których mowa w art. 10 ust. 5 pkt 2 ustawy o pizp (w m^2 powierzchni użytkowej)

PRZEZNACZENIE TERENU	POWIERZCHNIA OBSZARÓW CHŁONNOŚCI ZABUDOWY (m^2)
TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ	36515
TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ	16 070
TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ WIELORODZINNEJ	795
TERENY OSADNICTWA WIEJSKIEGO Z UDZIAŁEM ZABUDOWY JEDNORODZINNEJ	7060
TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ	69900
TERENY ZABUDOWY USŁUGOWO-HANDLOWEJ Z DOPUSZCZENIEM HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO	7200
TERENY SPORTU I REKREACJI	0
TERENY PRODUKCYJNO-USŁUGOWE	90750
TERENY OBSŁUGI PRODUKCJI W GOSPODARSTWACH ROLNYCH	0

Źródło: *Opracowanie własne*

Tabela 15. Chłonność „planistyczna" obszarów przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach o których mowa w art. 10 ust. 5 pkt 3 ustawy o pizp (w m^2 powierzchni użytkowej)

PRZEZNACZENIE TERENU	POWIERZCHNIA UŻYTKOWA TERENÓW PRZEZNACZONYCH W MPZP POD ZABUDOWĘ (m^2)
TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ	125 485
TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ	30 430
TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ WIELORODZINNEJ	4 045
TERENY OSADNICTWA WIEJSKIEGO Z UDZIAŁEM ZABUDOWY JEDNORODZINNEJ	21 420
TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ	839 200
TERENY ZABUDOWY USŁUGOWO-HANDLOWEJ Z DOPUSZCZENIEM HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO	295 800
TERENY SPORTU I REKREACJI	808 000
TERENY PRODUKCYJNO-USŁUGOWE	2 619 000
TERENY OBSŁUGI PRODUKCJI W GOSPODARSTWACH ROLNYCH	20 100

Źródło: *Opracowanie własne*

Wartość chłonności terenów przeznaczonych pod zabudowę należy traktować jedynie orientacyjnie, ze świadomością, iż o rzeczywistym „obciążeniu" teren, decyduje przede wszystkim jego faktyczne zainwestowanie. Prawdopodobnie nie dojdzie do sytuacji, w której wszystkie możliwe tereny zostaną zabudowane zgodnie z założonymi wskaźnikami. Wpływ na to będą miały następujące czynniki:

- wraz z postępującą urbanizacją chęć posiadania działki większej, aniżeli wskazuje minimalny „normatyw" powierzchniowy określony w planach miejscowych, w celach wypoczynkowych, rekreacyjnych, alienacji od sąsiadów,
- moda na duże powierzchniowo działki i budynki,
- potrzeba lub konieczność posiadania większej działki, z uwagi na uwarunkowania rodzinne, bądź z uwagi na prowadzoną działalność gospodarczą np. w formie nieuciążliwych usług, które wymagają dodatkowej powierzchni pod zabudowę budynku usługowego, kolejnych miejsc parkingowych itp.;
- sentymentalne, rozumiane jako przywiązanie do ziemi („ojcowizna");
- nieuregulowane stany prawne, własnościowe;
- inne czynniki.

7. Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumy powierzchni użytkowej zabudowy (sumy chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej oraz chłonności obszarów poza w pełni wykształconą zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną w granicach jednostki osadniczej, przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę)

Porównanie zapotrzebowania na nową zabudowę z chłonnością terenów ma na celu wskazanie priorytetów w zakresie wyznaczania nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz zapobiec nadmiernemu wyznaczaniu terenów, dla których ustalenia Studium przewidują już wystarczającą do rozwoju powierzchnie zabudowy.

Tok postępowania przy sporządzaniu bilansu objął kolejno następujące fazy pracy:

Oznaczenie w ustawie	Fazy pracy	Rodzaj czynności – określa się	Wymagany sposób wymiarowania
pkt 1	**A**	maksymalne zapotrzebowanie na zabudowę wyrażone: - w liczbie ludności - w hektarach	konieczność przejścia na m^2 powierzchni użytkowej zabudowy
pkt 2	**B**	chłonność obszarów „o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej - obszary wymiarowane w hektarach	konieczność przejścia na m^2 powierzchni użytkowej zabudowy
pkt 3	**C**	chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych innych niż wymienione wyżej - obszary wymiarowane w ha	konieczność przejścia na m^2 powierzchni użytkowej zabudowy
pkt 4	**D**	Wynik bilansu: A – (B+C) = wynik ujemny: nie przewiduje się nowej zabudowy A – (B+C) = wynik dodatni: przewiduje się nową zabudowę	konieczność przejścia na powierzchnię terenu zabudowy w ha

Źródło: *Opracowanie własne*

Tabela 15. Suma chłonności zabudowy i chłonności „planistycznej” (B+C)

PRZEZNACZENIE TERENU	POWIERZCHNIA OBSZARÓW CHŁONNOŚCI ZABUDOWY (m2)	POWIERZCHNIA UŻYTKOWA TERENÓW PRZEZNACZONYCH W MPZP POD ZABUDOWĘ (m2)	SUMA (B+C)
TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ	36 515	125 485	162 000
TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ	16 070	30 430	46 500
TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ WIELORODZINNEJ	795	4 045	4 840
TERENY OSADNICTWA WIEJSKIEGO Z UDZIAŁEM ZABUDOWY JEDNORODZINNEJ	7 060	21 420	28 480
TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ	69 900	839 200	909 100
TERENY ZABUDOWY USŁUGOWO-HANDLOWEJ Z DOPUSZCZENIEM HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO	7 200	295 800	303 000
TERENY SPORTU I REKREACJI	0	80 800	80 800
TERENY PRODUKCYJNO-USŁUGOWE	90 750	2 619 000	2 709 750
TERENY OBSŁUGI PRODUKCJI W GOSPODARSTWACH ROLNYCH	0	20 100	20 100

Źródło: *Opracowanie własne*

Tabela 16. Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę z chłonnością obszarów o których mowa w art. 10 ust. 5 pkt 2 i 3 ustawy o pizp

PRZEZNACZENIE TERENU	SUMA (B+C)	SUMA CHŁONNOŚCI POWIERZCHNI UŻYTKOWEJ ZABUDOWY, PRZEZNACZEŃ TERENU O WSPÓLNEJ FUNKCJI DOMINUJĄCEJ (B+C)		ZAPOTRZEBOWANIE WYRAŻONE W POWIERZCHNI UŻYTKOWEJ (A)	WYNIK BILANSU A-(B+C) W M^2	WYNIK BILANSU W HA
TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ	162 000	PRZEZNACZENIA TERENU O DOMINUJĄCEJ FUNKCJI MIESZKANIOWEJ	241 820	114 062	- 127 758	- 255,51
TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ	46 500					
TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ WIELORODZINNEJ	4 840					
TERENY OSADNICTWA WIEJSKIEGO Z UDZIAŁEM ZABUDOWY JEDNORODZINNEJ	28 480					
TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ	909 100	PRZEZNACZENIA TERENU O DOMINUJĄCEJ FUNKCJI USŁUGOWEJ	1 212 100	2 011 600	799 500	79,95
TERENY ZABUDOWY USŁUGOWO-HANDLOWEJ Z DOPUSZCZENIEM HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO	303 000					
TERENY SPORTU I REKREACJI	80 800	80 800		111 010	30 210	30,21
TERENY PRODUKCYJNO-USŁUGOWE	2 709 750	PRZEZNACZENIA TERENU O DOMINUJĄCEJ FUNKCJI PRODUKCYJNO-USŁUGOWEJ	2 729 850	3 017 400	287 550	19,17
TERENY OBSŁUGI PRODUKCJI W GOSPODARSTWACH ROLNYCH	20 100					

Źródło: *Opracowanie własne*

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową nie przekracza sumy chłonności obszarów przewidzianych pod zabudowę (wynik ujemny). W związku z powyższym nie wyznacza się w Studium nowych terenów rozwoju zabudowy poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej dla wyżej wymienionych funkcji Nadwyżka terenów mieszkaniowych wyznaczonych w miejscowych planach oraz w ramach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej wynosi 255,5 ha.

Zapotrzebowanie na funkcje usługowe przekracza sumę chłonności obszarów przewidzianych pod zabudowę. Według wyniku bilansu brakuję około 800 000 m^2 powierzchni użytkowej. Po przeliczeniu jej przez założony współczynniki intensywności zabudowy uzyskamy 8 ha brakujących terenów o funkcji usługowej.

Zmiana Studium wyznaczyła niespełna 7 ha terenów przeznaczonych pod zabudowę usługową poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Dla zabudowy usługowej wyznaczono o 1 ha terenów mniej niż wynika z przeprowadzonych analiz. Należy jednak mieć na uwadze czterokrotny nadmiar terenów mieszkaniowych na których dopuszcza się lokalizację zabudowy usługowej. W związku z powyższym należy uznać, że ustalenia Studium uzupełniają wskazane zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową.

Zapotrzebowanie na funkcje sportu i rekreacji przekracza sumę chłonności obszarów przewidzianych pod zabudowę. Według wyniku bilansu brakuję około 30 210 m^2 powierzchni użytkowej. Po przeliczeniu jej przez założony współczynniki intensywności zabudowy uzyskamy 30 ha brakujących terenów o funkcji sportu i rekreacji.

Zmiana Studium wyznaczyła nieco ponad 26 ha terenów przeznaczonych pod funkcje sportu i rekreacji (m.in. tereny hałd pokopalnianych). Ponownie ustalenia Studium wyznaczyły mniej terenów niż wynika to z przeprowadzonych analiz (o 4 ha). Podobnie jak w przypadku zabudowy usługowej, ewentualne uzupełnienie brakującego zapotrzebowania możliwe jest w ramach terenów mieszkaniowo-usługowych na których dopuszczalne jest lokalizowanie funkcji rekreacyjnych.

Zapotrzebowanie na funkcje produkcyjno-usługowe przekracza sumę chłonności obszarów przewidzianych pod zabudowę. Według wyniku bilansu brakuje około 287 550 m^2 powierzchni użytkowej. Po przeliczeniu jej przez założony współczynniki intensywności zabudowy uzyskamy 19 ha brakujących terenów o funkcji produkcyjno-usługowej. Zmiana Studium z 2025 r. wprowadziła około 0,3 ha nowych terenów produkcyjno-usługowych, nie przekraczając tym samym określonego zapotrzebowania.

Ustalenia nowej edycji Studium wyznaczają jedynie około 2 ha nowych terenów produkcyjnych poza terenami o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Należy przy tym pamiętać, że wciąż pozostaje aż 174 ha niezagospodarowanych terenów przeznaczonych w miejscowych planach pod funkcje produkcyjno-usługowe. Uwzględniając tereny chłonności zabudowy, tereny przeznaczone w miejscowych planach pod zabudowę oraz nowe tereny wyznaczone w Studium, okaże się, że przewidywane zapotrzebowanie jest zapewnione w 91%, w związku z czym należy uznać iż ustalenia studium w tym zakresie są zbieżne z wynikami bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę.

8. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Działania gminy Poczesna związane z nakładami i przychodami finansowymi przedstawione w Wieloletniej Prognozie Finansowej na lata 2018-2029 wykazują, że kondycja finansowa gminy pozwala na realizację działań związanych z utrzymaniem pożądanego poziomu rozwoju. Jednocześnie gmina posiada pewne możliwości dostosowania polityki finansowej do aktualnych potrzeb występujących na jej obszarze. Możliwości finansowe gminy związane z realizacją nowej infrastruktury należy uznać za wystarczające w zakresie potrzeb opisanych w obowiązujących planach miejscowych (w obowiązujących planach określono już sposoby finansowania zadań własnych). Należy przyjąć, że tereny wyznaczone w Studium jako tereny inwestycji mieszkaniowych, usługowych czy przemysłowych nie skutkują w całości koniecznością realizowania zadań własnych gminy i zwiększania jej obciążeń finansowych.

Bilans zakłada realizację założeń w perspektywie czasowej ok. 30 lat. Dalszy rozwój osadnictwa przede wszystkim powinien polegać na uzupełnianiu i intensyfikacji istniejącego zagospodarowania lub na dodawaniu nowych terenów, tak, aby bezpośrednio przylegały do granic istniejących układów osadniczych. W związku z powyższym założenie dotyczące finansowania przez gminę sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej zostanie rozłożone w czasie. Znaczna część nowych terenów pod zabudowę przylega już do istniejących dróg zbiorczych, lokalnych lub dojazdowych. Przeznaczenie pod zabudowę nowych terenów, nieposiadających dróg dojazdowych będzie wiązało się z poniesieniem kosztów przez gminę. Zakłada się, że pula przeznaczona w Wieloletniej Prognozie Finansowej na nowe wydatki inwestycyjne umożliwi pokrycie wspomnianych kosztów.

Mając na uwadze powyższe uznaje się, iż przy obowiązujących kierunkach polityki przestrzennej i realizowanych w dalszym ciągu inwestycjach związanych z konsumpcją przestrzeni w oparciu o prawo miejscowe nie wynikną na podstawie przeprowadzonych analiz dodatkowe wydatki w sposób istotny odbiegające od dotychczasowych zadań określonych w budżecie.

Przewiduje się także, iż konsumpcja dostępnych terenów pozwoli między innymi na znaczny wzrost dochodów z podatków od nieruchomości, od środków transportowych i czynności cywilnoprawnych. Ponadto można przyjąć, iż zadania własne będą finansowane z:

1) z budżetu gminy;
2) ze środków własnych przedsiębiorstw działających w imieniu gminy;
3) współfinansowane ze środków zewnętrznych, w tym pozyskiwanych z funduszy Unii Europejskiej;
4) z udziału inwestorów zewnętrznych na podstawie zawartych porozumień;
5) dotacji, pożyczek, kredytów, obligacji komunalnych;
6) innych środków zewnętrznych;
7) poprzez udział inwestorów prywatnych w finansowaniu zadań publicznych w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

Na uwadze należy również mieć, iż plany miejscowe nie posiadają harmonogramu realizacji i należy odpowiednio reagować na obserwowane zjawiska demograficzne, wyprzedzając trendy i przygotowując prawo miejscowe dla nowych terenów.

9. Potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej i na obszarach przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę oraz poza tymi obszarami

Potrzeby inwestycyjne gminy Poczesna wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związanych z lokalizacją nowej zabudowy przedstawiono w podziale na trzy kategorie:

- obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych,
- obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione powyżej,
- obszarów pozostałych.

W analizie uwzględniono potrzeby inwestycyjne związane z realizacją infrastruktury komunikacyjnej i technicznej. Ze względu na ogólny charakter niniejszej analizy oraz oparcie jej na przyjętych założeniach, brak jest możliwości prawidłowego oszacowania potrzeb związanych z realizacją infrastruktury społecznej. Zakłada się, iż realizacja infrastruktury społecznej będzie uzależniona od faktycznego zapotrzebowania na usługi publiczne (m.in. szkoły, przedszkola, ośrodki opieki społecznej itd.) na danych terenach. Realizacja potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej na obszarach jednostek osadniczych o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej na terenie gminy nie pociąga za sobą realizacji nowej

infrastruktury technicznej. Wynika to z faktu, że nowa zabudowa stanowić będzie uzupełnienie istniejącej, na terenach już wyposażonych w infrastrukturę techniczną oraz w zdecydowanej większości posiadających dostęp do dróg publicznych.

Załącznik Nr 5 do uchwały

Rady Gminy Poczesna

z dnia.....2025 r.

Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag

Odstępuje się od sposobu rozstrzygnięcia uwag, gdyż w ustawowym terminie nie wpłynęły uwagi do wyłożonego do publicznego wglądu projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Poczesna.

Załącznik Nr 6 do uchwały

Rady Gminy Poczesna

z dnia ..... 2025 r.

Zalacznik6.pdf

Dane przestrzenne, o których mowa w art. 67a ust. 3 i 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.) ujawnione zostaną po kliknięciu w ikonę

Uzasadnienie

Działając na podstawie art. 11 pkt 9 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.) w związku z art. 65 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688) Wójt Gminy Poczesna przedstawia Radzie Gminy do uchwalenia projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poczesna.

Projekt zmiany Studium ma na celu określenie nowych zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu obejmującego fragment obszaru gminy o powierzchni ok. 1ha. Przewidywane ustalenia Studium usankcjonują istniejący sposób zagospodarowania terenu, uwzględnią wydaną decyzję o pozwoleniu na budowę budynku mieszkalnego jednorodzinnego oraz pozwolą na lokalizację funkcji zgodnych z zamierzeniami właścicieli gruntów.

Przedkładany do uchwalenia projekt zmiany Studium nie narusza przepisów odrębnych i nie pozostaje w sprzeczności z interesem publicznym oraz uwzględnia wymogi ochrony środowiska, zatem tworzy podstawę do realizacji celów wynikających z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i pozostałych przepisów odrębnych.